

Question Bank

M A Part I (Semester II) Examination, 2022

ENGLISH (Paper IV) (2020 pattern) (CBCS) New

Comparative Literature

Q. No.2.

- 1) Briefly comment on different roles played by Bhaurao in *Mahanirvan*.
- 2) How do the neighbours react to the death of Bhaurao?
- 3) Write in short on a play within the play in *Mahanirvan*.
- 4) Why does Rama take interest in ‘the man third from the left in a suit and dark glasses’?
- 5) Briefly comment on the absurdity in post death rituals exposed by Satish Alekar in *Mahanirvan*.
- 6) Write in brief on the irony of the ‘thirteenth day’ ritual of Bhaurao.
- 7) Draw the character sketch of Nana in *Mahanirvan*.
- 8) How does Nana resolve the dispute of ‘tenth day ritual’ of Bhaurao in Crematorium?
- 10) How does Ruth become the ‘centre of the play’ in *The Homecoming*?
- 11) Why does Teddy refuse to discuss philosophy with his brother Lenny?
- 12) Why does Ruth agree to stay behind and become a prostitute?
- 13) How does Harold Pinter present family relationships in *The Homecoming*?

- 14) What happens to the male characters when Ruth interacts with them?
- 15) Draw the character sketch of Max as a domineering patriarch of the family.
- 16) How is the identity defined and maintained in the play *The Homecoming*?
- 17) What role does Sam play *The Homecoming*?
- 18) Write in brief on the issue of masculinity in *The Homecoming*.
- 19) Write a note on the transformation of Gregor Samsa in the story *The Metamorphosis*.
- 20) What is the reaction of lodgers towards Gregor's transformation into the insect?
- 21) Why did Trapeze artist lose his peace?
- 22) Briefly comment on the autobiographical elements in *The Judgement*.
- 23) Write a note on the strained relationship between Georg and his elderly father.
- 24) Write in brief on the hunger artist's troubled relationship with his spectator.
- 25) Briefly comment on the role of 'the impresario' in *The Hunger Artist*.
- 26) What reward did the protagonist of the story *Orpheus* receive at night?
- 27) How did Kulkarni's excessive belief in Spirituality bring the death of neighbour's girl?
- 28) Why does Ravindra Nashikkar suffer from depression in the story *Virus*?
- 29) Briefly comment on the daydreaming of Vithal Mahadeo Jamkhedkar in the story *Kesal Kalbhor Pillu*.

30) Why the Nurse in the story *Typewriter* was admitted in the hospital?

Q. No. 3.

- 1) What is the French School of Comparative Literature?
- 2) What's the importance of Comparative Literature in the Indian Context?
- 3) Write a note on the theory of Influence in Comparative Literature.
- 4) What is the focus of Comparative cultural studies?
- 5) What is the Russian School of Comparative Literature?
- 6) What is the American School of Comparative Literature?
- 7) What are the well-known aspects of traditional Comparative studies?
- 8) What are the basic principles of Comparative Cultural studies?
- 9) What is the role of Translation in Comparative Literature?
- 10) What are the new areas of Comparative studies in India?
- 11) Discuss Rabindranath Tagore's idea of Vishva-sahitya (world literature).
- 12) What is the future of Comparative literature in India?
- 13) Write a note on the importance of Comparative literature in contemporary Indian literatures.
- 14) What is the theory of 'influences' in comparative Literature? Discuss it with reference to Indian literatures.
- 15) Write note on a 'parallel study' of Comparative Literature.

- 16) How does Comparative literature transcend the narrowness, provinciality and parochialism of national and general literatures?
- 17) What is the prospect of Comparative Literature in India?
- 18) How does Myth form an excellent area of comparative study in Indian literatures?
- 19) How did the medieval *Bhakti* movement strongly influence the regional literatures of India?
- 20) Write a note on China School of Comparative Literature.

Q. No. 4.

- 1) Discuss *The Homecoming* as a comedy of Menace.
- 2) Discuss *The Homecoming* as the play 'about love and lack of love'.
- 3) Write a detail note on the fantasy and black humour in *Mahanirvan*.
- 4) What is a Theatre of Absurd? Discuss it with reference to *The Homecoming* and *Mahanirvan*.
- 5) Write a critical note on absurdity in 'post death rituals' in Satish Alekar's *Mahanirvan*.
- 6) Discuss the role of Gender and Power in Harold Pinter's *The Homecoming*.
- 7) What is a black comedy? Discuss it with reference to *The Homecoming* and *Mahanirvan*.
- 8) Write a critical note on the dramatic techniques used in *The Homecoming* and *Mahanirvan*.

- 9) Analyze human behavior and interaction as communication in Harold Pinter's *The Homecoming*
- 10) Write in detail about Satire and irony in *Mahanirvan*.

Q. No.5.

- 1) Discuss the themes of alienation and absurdity in *Orpheus* and *Metamorphosis* and *other Stories*.
- 2) Write a critical note on the theme of Existentialism in *Orpheus* and *Metamorphosis* and *other Stories*.
- 3) Discuss different themes in Franz Kafka's *The Metamorphosis*.
- 4) Write a note on the theme of alienation in *Typewriter* by Dilip Chitre.
- 5) Compare and contrast the protagonists in *The Metamorphosis* and *Tidik, Tiradi ani Anantkal* .

Question Bank

Gender Studies

M. A. I (Semester II)

Question No 2

Answer the following questions briefly

1. What is meant by gender roles?
2. Relationship between gender and division of labour
3. What is meant by gender stereotypes?
4. Explain gender stereotypes and discrimination
5. Explain gender power relations
6. Explain biological versus cultural determinism of gender roles
7. Discuss human development and gender inequality
8. Explain Private versus public dichotomy in gender studies
9. Explain human development and gender disparity
10. Explain the importance of understanding gender roles

Question No 3

Answer the following questions in short

1. Write a brief note on the significance of Feminist Studies?
2. What is meant by Feminist Studies?
3. Discuss the social perspective of gender studies
4. Discuss the biological perspective of gender studies
5. Write a brief note on women in the changing world
6. Write a note on the history of Feminist Studies
7. Explain Gender as an attribution fact in Gender Studies
8. Discuss the role of women in the changing world

Question No 4

Answer the following questions in detail

1. What is meant by Masculinity Studies?
2. Definition of Masculinity Studies and its characteristic features
3. Discuss Power and Politics of Masculinity studies
4. Write a detailed note on Male Privileges
5. Explain at length the Social perspective of Masculinity studies
6. What is meant by Hegemonic Masculinity? Explain
7. Discuss the term Toxic Masculinity. Give suitable examples
8. Write a note on Understanding Masculinity.

Question No 5

1. What is meant by LGBT? Discuss
2. Explain Queer Studies with its Characteristic features
3. Discuss Third Gender: The Identity, History and Lives of the Transgender people
4. Discuss Sexual Diversity and Sexual Orientation
5. Discuss Third Gender and Discrimination.

Question Bank

Gender Studies

M. A. II (Semester III)

Question No 2

Answer the following questions briefly

1. Bring out the salient features of the Feminist movement
2. Bring out the historical overview of the feminist movement
3. Explain in brief the feminist Movement in Europe
4. Explain in brief the feminist movement in the United States of America
5. Explain in brief the Feminist Movement in pre independence India
6. State briefly women's participation in the feminist movement.
7. Explain gender studies and the feminist movement
8. The relevance of gender studies and the feminist movement.
9. Who were the chief exponents of the feminist movement?
10. Feminist Movement in contemporary India

Question number 3

Answer the following in brief

1. What are some of the Feminist theories?
2. What do you understand by feminist theories?
3. What is liberal feminist theory?
4. What do you understand by radical feminist theory?
5. What is meant by socialist feminist theory?
6. Explain in brief the Post-colonial feminism
7. What do you understand by postmodern feminism?

Question number 4

1. The role of Youth in Gender studies
2. Explain the Perspective of understanding youth
3. Explain the approaches of understanding youth
4. Explain in detail the concept of identities and youth power
5. Write a detailed note on understanding youth, the different perspectives and approaches.
6. Explain the contribution of youth in understanding more about general studies

Question number 5

1. Explain in detail concept of gender and how media is influenced by it
2. Mention in detail the feminist communication theories
3. Write a detailed note about gender stereotyping in media
4. Write a detail note about gender and alternative media
5. What is the connection between Gender and media?

Question Bank

Gender Studies

M. A. II (Semester IV)

Question No 2

Answer the following questions briefly

1. What are the types of globalization?
2. What is meant by economic liberalization?
3. What are the patterns of economic development?
4. Explain Gender and globalization.
5. Explain the term gender equality policy
6. Mention some of the economic issues relating to Gender and equality
7. What is meant by Gender implications?
8. What are the different patterns of Globalization?
9. What is meant by the term globalization?
10. Mention the policies and patterns of gender equality.

Question number 3

Answer the following in brief

1. What is gender and political empowerment?
2. What is meant by the term gender polity?
3. Write a brief note on gender policy and governance
4. Briefly explain Women and political participation
5. What is meant by gender policy?
6. What is local governance and women's participation in the cell?
7. Women and local governance

Question number 4

1. What is the Universal Declaration of Human Rights? Bring out its salient features
2. State some of the laws and policies in relation with Gender and human rights
3. Explain the economic and social discrimination in relation to gender
4. Write a note on gender and human rights
5. Mention of few steps taken by the government towards equal rights among men and women
6. What is meant by Gender and equality?

Question number 5

1. Discuss the gender perspective in the development process
2. Write a few lines on Gender rights and laws in India
3. Mention some of the goals and objectives of gender policies
4. Mention the policy prescriptions in relation to gender
5. What is the judicial legal system in relation to gender?

Faculty of Humanities

M.A. II Sem. III History Paper HCT 1.3

History of World (1900-1970 A.D.) जगाचा इतिहास (१९००-१९७० A.D.)

Question Bank (प्रश्नसंच)

प्रश्न २. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (सहा पैकी चार)

१६ गुण

- १) चीनमधील प्रदिर्घ मोर्चा (लॉंग मार्च) बदल माहिती द्या.
- २) हुनान प्रबंध म्हणजे काय ?
- ३) चीनमधील शंभर फुले फूलू द्या मोहिमेची माहिती द्या.
- ४) विकासाची प्रचंड झेप म्हणजे काय ?
- ५) रशियातील १९०५ मधील रक्तरंजित रविवार (ब्लडी संडे) ही घटना काय आहे ?
- ६) रशियातील मार्च १९१७ च्या राज्यक्रांतीला बुर्जुआ क्रांती असे का म्हटले जाते ?
- ७) राजकुमार एलॉव्हच्या हंगामी सरकार विषयी माहिती द्या.
- ८) बोल्शेव्हिक क्रांती म्हणजे काय ?
- ९) रशियन राज्यक्रांतीचे कोणतेही दोन परिणाम स्पष्ट करा.
- १०) शितयुद्ध ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- ११) मार्शल योजनेविषयी माहिती सांगा.
- १२) नाटो करारासंबंधी माहिती द्या.
- १३) सीटो करारासंबंधी माहिती द्या.
- १४) ॲन्झुस करारात सहभागी असणारी राष्ट्रे कोणती ते सांगून कराराचे हेतू स्पष्ट करा.
- १५) वॉर्सा कराराची माहिती द्या.
- १६) शीतयुद्धाच्या पहिल्या टप्प्याचा थोडक्यात आढावा घ्या.
- १७) ट्रुमन सिध्दांत म्हणजे काय ?
- १८) शीतयुद्ध हा भांडवलशाही व साम्यवाद यांतील वैचारिक संघर्ष होता, हे स्पष्ट करा.
- १९) शीतयुद्धाचे कोणतेही दोन परिणाम स्पष्ट करा.
- २०) अलिप्तता चळवळीच्या अपयशाची कोणतीही दोन कारणे स्पष्ट करा.
- २१) बांडुंग परिषदेची माहिती द्या.
- २२) अलिप्तता चळवळ म्हणजे काय ?
- २३) अलिप्त चळवळीतील प्रमुख नेत्यांची माहिती द्या.
- २४) अलिप्त राष्ट्रांच्या सातव्या शिखर परिषदेची माहिती द्या.
- २५) अलिप्त चळवळीतील भारताची भूमिका स्पष्ट करा.
- २६) अवकाश संशोधन क्षेत्रातील रशियाचे कार्य स्पष्ट करा.

- २७) संदेशवहन क्षेत्रातील प्रगतीचा आढावा घ्या.
- २८) इंटरनेट सुविधेच्या प्रारंभिक प्रगतीची माहिती द्या.
- २९) रोझा पार्क प्रकरण काय होते ?
- ३०) मार्टिन ल्यूथर किंग यांच्या विषयी माहिती द्या.

प्रश्न ३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (चार पैकी दोन)

१६ गुण

- १) चीनमधील साम्यवादी क्रांतीमध्ये माओ-त्से-तुंग यांचे योगदान स्पष्ट करा.
- २) बोल्शेविक क्रांती म्हणजे काय ? ते सांगून लेनिनच्या नेतृत्वाबद्दल माहिती द्या.
- ३) चीनमधील कम्युन्स पद्धतीच्या प्रयोगाचे टीकात्मक मूल्यमापन करा.
- ४) चीनमधील कोमिंगटांग-कम्युनिष्ट संघर्षाचा आढावा घ्या.
- ५) रशियातील मोन्शेविक-बोल्शेविक संघर्ष स्पष्ट करा.
- ६) शीतयुद्धाची कारणे स्पष्ट करा.
- ७) शीतयुद्धाचे विविध टप्पे स्पष्ट करा.
- ८) शीतयुद्ध काळातील लष्करी करारांचे टीकात्मक मूल्यमापन करा.
- ९) शीतयुद्धाचे परिणाम विशद करा.
- १०) अलिप्तता चळवळ व पंचशील तत्वे यासंबंधी चर्चा करा.
- ११) अलिप्त राष्ट्रांच्या विविध शिखर परिषदांची माहिती द्या.
- १२) अलिप्तता चळवळीच्या विकासाचा आढावा घ्या.
- १३) अलिप्तता चळवळीच्या अपयशाची कारणमिमांसा करा.
- १४) अलिप्तता चळवळीची ठळक वैशिष्ट्ये सांगा.
- १५) विज्ञान व तंत्रज्ञान क्षेत्रातील प्रगतीचा आढावा घ्या.
- १६) भारताची अणुऊर्जा क्षेत्रातील प्रगती स्पष्ट करा.
- १७) अवकाश संशोधन क्षेत्रातील प्रगतीचा आढावा घ्या.
- १८) अमेरिकेतील निग्रो चळवळीची माहिती द्या.
- १९) चीनमधील सांस्कृतिक क्रांतीची पार्श्वभूमी स्पष्ट करा.
- २०) मार्टिन ल्यूथर किंग यांचे नागरी हक्क चळवळीतील योगदान सांगा.

प्रश्न ४. खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक)

१६ गुण

- १) इ.स.१९१७ च्या रशियन राज्यक्रांतीचे परिणाम स्पष्ट करा.
- २) चीनमधील साम्यवादी क्रांतीची कारणमिमांसा करा.
- ३) शीतयुद्ध म्हणजे काय ते सांगून शीतयुद्धाची कारणे सांगा.
- ४) शीतयुद्ध म्हणजे काय ते सांगून शीतयुद्धाच्या वाटचालीचा आढावा घ्या.
- ५) शीतयुद्धाचे परिणाम विशद करा.

- ६) अलिप्तता चळवळीच्या उद्यास कारणीभूत घटकांची चर्चा करा.
- ७) अलिप्तता म्हणजे काय ते सांगून अलिप्ततावादी चळवळीच्या अपयशाची कारणमिमांसा सांगा.
- ८) अलिप्तता ही संकल्पना स्पष्ट करून अलिप्ततावादी चळवळीच्या उद्याची पार्श्वभूमी सांगा.
- ९) संदेशवहन व माहिती तंत्रज्ञान क्षेत्रातील सन १९७० पर्यंतच्या प्रगतीचा आढावा घ्या.
- १०) नागरी हक्क चळवळीची सविस्तर माहिती द्या.

प्रश्न ५. खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

१६ गुण

- १) शीतयुद्ध ही संकल्पना स्पष्ट करून शीतयुद्धाचे परिणाम विशद करा.
- २) शीतयुद्धाची कारणे सांगून परिणाम स्पष्ट करा.
- ३) अलिप्तता म्हणजे काय ते सांगून अलिप्तता चळवळीच्या विकासाचा आढावा घ्या.
- ४) विज्ञान व तंत्रज्ञान क्षेत्रातील सन १९७० पर्यंतच्या प्रगतीची चर्चा करा.
- ५) चीनमधील सांस्कृतिक क्रांतीचा सविस्तर आढावा घ्या.

Question Bank

M.A. II SEM.III

Subject: English (Paper Name:Cultural Studies)

Que.:2) write the answers in short

- 1) Write the characteristic features of culture.
- 2) Write definition of culture.
- 3) What are the types of culture?
- 4) Explain how culture effect society?
- 5) Write a note on some important functions of culture.
- 6) What is the significance of culture.
- 7) What are the main causes behind the declining of Parsi population?
- 8) “Parsi”,thy name is charity”. Explain the above line with reference to Parsi culture.
- 9) Lighting the spiritual flame is in wedding ritual of Parsi community.Discuss.
- 10) Impact of Indian cinema on culture. Discuss.
- 11) How does culture is reflected through Indian ?Explain.
- 12) How does Indian cinema is affected by culture? Discuss.
- 13) Indian cinema reflects male domination in Indian society.Discuss.
- 14) How is gender role portrayed in Indian English Literature.Discuss.
- 15) What is the importance of gender role in Indian literature?
- 16) What are the effects of gender roles in Literature to the humanity and the world?
- 17) Explain. What are the barriers to gender equality?
- 18) Explain. How we can stop gender discrimination in society?
- 19) How can we overcome gender discrimination in India?
- 20) What is the difference between gender equality and gender inequality?
- 21) How is gender equality implemented?Give your thoughts.
- 22) What is the need of gender equality?
- 23) What are the causes of gender inequality in India?
- 24) What are the major gender issues in India?
- 25) What is the role of literacy to reduce gender discrimination in our society?

Que.:3) Answer in Brief.

- 1) Explain the significance of the title...'198...71,81...83'?
- 2) Explain the following lines with reference to the concerned poem.....
"Before I could hear your lullaby, I went into my own unborn sleep I came from an unknown land Mother I am lost in an unknown land."
- 3) Present the relevance of the poem "Acceptance speech".
- 4) What is the attitude of Fatima Asghar in her poem 'If they should come for us'. Explain with an example.
- 5) Explain the central idea of the poem. '198...71,81...83'?
- 6) What is the central theme of the poem "If they should come for us".
- 7) Explain the following lines with reference of the concerned poem...
"Special thanks as always to the salt-You know who you are-And to the knife, who revealed the ripe beneath the rind, the clean truth underneath the dirty peel."
- 8) The poem "In Jerusalem" is depicted as the personification of love and peace. Explain.
- 9) The poem "198...71,81...83" is a strong political statement. Discuss.
- 10) The poem "In Jerusalem" deals with the theme of religious spirituality. Explain.
- 11) Explain your ideas on the poem "Mother I have been saved" in your own words.
- 12) What is the central idea of the poem "Girls are coming out of the Woods"?
- 13) The poem 'Girls are coming out of the Woods' contains impassioned questions about womanhood and politics. Explain.
- 14) Trishani Doshi's poem 'Girls Are Coming Out of the woods' deals with the theme of ruin and tenderness. Discuss.
- 15) How women are undervalued and not appreciated by their family and society for their hard work with reference to the poem 'Acceptance Speech'.
- 16) 'If they should come for us' is an example of civic poetry. Discuss.
- 17) What is the central theme of the poem 'My Hotel Room at Crowne Plaza, Dubai'.?
- 18) How does the poet 'Jerry Pinto' describe the room 1654 at Crowne Plaza Dubai?
- 19) What are the thoughts of the poet Jerry Pinto when he first enters in the hotel room 1654?

20) What is the central idea of the poem “ In Jerusalem”?

Que.:4)

- 1) How secularism plays vital role in developing India.Discuss in detail.
- 2) Are media houses particularly news channels unbiased and secular?Discuss.
- 3) Civilization had the greatest impact on world history.Discuss.
- 4) What is civilization in history. Explain with the reference of essay by Romila Thapar.
- 5) Comment on the aptness of the title of Shamsur Rahman Faruqui’s essay ‘From Antiquarian to social Revolutionary! Sir Sayyad Ahmed Khan.’
- 6) The crisis in the state of Bengal in 1940s. Discuss with reference to the essay “ The forgotten holocaust”.
- 7) What do you think of the term ‘Holocaust’.Critically comment on the essay ‘The Forgotten Holocaust’.
- 8) Explain effects of civilization in history on modern society.
- 9) Attempt and critical appreciation on the essay ' Rethinking civilization as History'.
- 10) Discuss the concept of secularism in India and how it has evolved in Indian cinema over the years.

Que.:5)

- 1) The novel ‘Such a long Journey’ is about Parsi community.Discuss.
- 2) Comment on the character of Gustad Noble as a protagonist of the novel ‘Such a long journey’.
- 3) Comment on the aptness of the title of Rohinton Mistry's novel ‘Such a long journey’.
- 4) Critically analyse the novel ‘Such A Long Journey’ by Rohinton Mistry.
- 5) Comment on the various themes in the novel ‘Such A Long Journey’ by Rohinton Mistry.

प्र. २ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

१६

- १ 'खडीबोली' ह्या साहित्य प्रकारा बदल लिहा.
- २ महानिर्वाण नाटकातील पात्ररचनेचे विवेचन करा.
- ३ 'अंधेर नगरी' नाटकातील संघर्ष यावर टिपणी लिहा.
- ४ मोहन राकेश ह्यांच्या लिखाणाविषयी चर्चा करा.
- ५ सखाराम बाईंडर नाटकातील स्त्री पात्रांचे मनोविश्लेषण करा.
- ६ भिष्म साहनी ह्यांच्या लेखन कार्याचा आढावा घ्या.
- ७ घाशीराम कोतवाल आणि मानवी भिंत ह्याविषयी लिहा.
- ८ प्रेमजोगिनी नाटकाविषयी थोडक्यात लिहा.
- ९ तेंडुलकरांच्या अजगर आणि गंधर्व एकांकिके विषयी लिहा.
- १० तेंडुलकरांच्या भाषांतराची वैशिष्ट्ये सांगा.
- ११ सखाराम विषयी माहिती द्या.
- १२ बेगम बर्वे नाटकाचा आशय सांगा.
- १३ गांधी आडवा येतो विषयी थोडक्यात लिहा.
- १४ 'आळशी अत्तरवाल्याची गोष्ट' नेमकी कशावर भाष्य करते?
- १५ सुपारी ह्या आळेकरांच्या एकांकिके विषयी लिहा.
- १६ हानूश नाटकाविषयी लिहा.
- १७ ययाती ह्या पात्राबद्दल लिहा.
- १८ रक्तकल्याण ह्या कलाकृतीबद्दल लिहा.
- १९ तुघलक विषयी थोडक्यात लिहा.
- २० बेणारे ह्या पात्राच्या मानसिक स्थितीवर लिहा.
- २१ महानिर्वाण मधील भाऊरावांबद्दल लिहा.

- २२ आळेकरांच्या 'रमा' ह्या पात्राविषयी लिहा.
- २३ टीपू सुल्तानचे स्वप्न ह्या एकांकिकेचा आशय मांडा.
- २४ कर्नाडांच्या नाटकातील स्त्री व्यक्तिरेखांविषयी लिहा.
- २५ नाना आणि चाळकरी ह्या पात्र रचनेमागील आळेकरांचा विचार अभ्यासा.
- २६ ओळख एकंकिकेतील पात्ररचनेविषयी लिहा.
- २७ भारतेंदु युग म्हणजे काय?
- २८ जयशंकर प्रसाद ह्यांच्या लेखन कार्याविषयी थोडक्यात लिहा.
- २९ एकांकिकांचे मराठी रंगभूमिवरील महत्व विषद करा.
- ३० कबीरा खड़ा बजार में नाटकाचा गाभा काय आहे?

प्र. ३ पुढील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

१६

- १ लेहरोके राजहंस ह्या नाटकाच्या नाट्यांशाविषयी चर्चा करा.
- २ शनिवार रविवार नाटकाचे समिक्षण करा.
- ३ सतिश आळेकरांच्या नाटकांविषयी चर्चा करा.
- ४ जयशंकर प्रसाद यांच्या नाटकांचा आढावा घ्या.
- ५ छबिलदास चळवळी विषयी लिहा.
- ६ १९८० नंतर समांतर रंगभूमीची वाटचाल ह्याविषयी लिहा.
- ७ ' पाहिजे जातीचे ' नाटकाच्या कथावस्तूची मिमांसा करा.
- ८ आषाढ का एक दिन ह्या नाटकाविषयी लिहा.
- ९ भारतेंदू हरीश्वंद्र ह्यांच्या लिखाणातील वेगळेपण मांडा.
- १० पारसी रंगभूमी आणि जयशंकर प्रसाद ह्याविषयी लिहा.
- ११ प्रसादांच्या स्कंदगुप्त नाटकाविषयी लिहा.
- १२ प्रोग्रेसिव्ह ड्रॅमॅटीक असोसिएशन विषयी लिहा.
- १३ माणूस नावाचे बेट विषयी सविस्तर लिहा.
- १४ शांतता कोर्ट चालू आहे नाटकातील व्यक्तिरेखांचा अभ्यास मांडा.
- १५ अग्नि मत्तू मळे नाटकातील संघर्षाचे चित्रण करा.
- १६ भूमितीचा फार्स ह्या नाटकाचे वेगळेपण मांडा.

- १७ आधे अधुरे नाटकाच्या वेगळेपणा विषयी लिहा.
- १८ मोहन राकेश ह्यांची नाटके मानवी स्वभावाची द्योतके आहेत हे सोदाहरण स्पष्ट करा.
- १९ सती प्रताप ह्या नाटकाविषयी सविस्तर लिहा.
- २० भारतेंदु हरिश्चंद्र ह्यांनी साहित्य रूपांतरणाचे कार्य केले त्याविषयी लिहा.

प्र. ४ कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

१६

- १ विजय तेंडुलकर यांच्या नाट्य लेखन शैलीचे सोदाहरण विस्तृत विवेचन करा.
- २ भारतेंदु हरीश्चंद्र ह्यांच्या नाट्यकार्याचा आढावा घ्या.
- ३ गिरीष कर्नाड ह्यांच्या नाटकांविषयी अभ्यास मांडा.
- ४ जयशंकर प्रसाद ह्यांच्या साहित्यिक योगदानाविषयी लिहा.
- ५ सतिश आळेकरांच्या नाटकांची वैशिष्ट्ये लिहा.
- ६ भिष्म साहनी ह्यांच्या नाट्यलिखाणातील वैशिष्ट्यांचा सविस्तर आढावा घ्या.
- ७ शफाअत खान ह्यांनी लिहिलेल्या कृष्ण सुखांतीकांविषयी चर्चा करा.
- ८ भारतीय नाट्यसृष्टी मध्ये साहित्यिक स्तरावर झालेल्या बदलांचा आढावा घ्या.
- ९ मराठी रंगभूमीच्या समृद्ध पणाविषयी सविस्तर लिहा.
- १० प्रयोगिक नाट्य चळवळीची सविस्तर माहिती लिहा.

प्र. ५

१६

- १ मराठी रंगभूमी आणि बंगाली रंगभूमी ह्यांची तुलनात्मक चर्चा करा.
- २ मराठी राज्य नाट्य स्पर्धा ह्या विषयी अवलोकन करा.
- ३ मराठी रंगभूमीचा सविस्तर आढावा घ्या.
- ४ भारतीय रंगभूमी समोरची आव्हाने ह्याविषयी विस्तृत लिहा.
- ५ नाट्य महोत्सव असावेत कि नको ह्याविषयी चर्चा करा.

- 1) ÝÖÐÖ, üö•µÖ ´ÆüÐÖ•Öê ÛúÖµÖ ?
- 2) ,üÖ•ÖÃÖæµÖ µÖ-Ö ¼Ö †À¼Ö´Öê¬Ö µÖ-Ö µÖÖ ×¼ÖÃÖµÖß
´ÖÖ×ÆüÝÖß ªÖ.
- 3) ´Ö¬µÖµÖãÝÖß®Ö ÛúÖôûÖ»ÖÖ †Ó¬ÖÖ, üµÖãÝÖ †ÃÖê ÛúÖ
´Æü™ü»Öê •ÖÖÝÖê ?
- 4) ÃÖÓ£ÖÝÖÖ, ü ´ÆüÐÖ•Öê ÛúÖµÖ ?
- 5) ¬ÖĬÖ¨Öß®Ö ÛúÖôûÖÝÖß»Ö ,üÖ•ÖÖ¨Öß ¬ÖÖ; ÖÝÖÖ ÃÖÓÓÝÖÖ.
- 6) ,üÖ•ÖÖ¨Öß ÛúÝÖÔ¼µÖ Ã¬ÖÂ™ü Ûú, üÖ.
- 7) ¬ÖĬÖ•Öê¨Öß ÛúÝÖÔ¼µÖ ÛúÖêÐÖÝÖß ?
- 8) ´Ö¬µÖµÖãÝÖß®Ö ÛúÖôûÖÝÖß»Ö †ÒÀ¼Ö, üÃÖ†ÖÛ
,üÖ•Ö¬Ö¤üÖ¨ÖÖ ×ÃÖ¬¤üÖÖÝÖ ÃÖÓÓÝÖÖ.
- 9) ´ÖãÝÖ»ÖÛúÖ»Öß®Ö ,üÖ•Ö¬Ö¤üÖÃÖÓ²ÖÖ¬Öß ´ÖÖ×ÆüÝÖß ªÖ.
- 10) ´Öã´Ö»Ö ÃÖÖ´ÖĬÖ•µÖÖÝÖß»Ö ¼Ö•Öß, üÖ¨Öê Ã£ÖÖ®Ö
Ã¬ÖÂ™ü Ûú, üÖ.
- 11) ^¤üÖ, ü´ÖÝÖ¼ÖÖ¤ü Æüß ÃÖÓÛú»¬Ö®ÖÖ Ã¬ÖÂ™ü Ûú, üÖ.
- 12) »ÖÖêÛú;ÖÖÆüß Æüß ÃÖÓÛú»¬Ö®ÖÖ Ã¬ÖÂ™ü Ûú, üÖ.
- 13) ^¬ÖµÖãÆÝÖÝÖÖ¼ÖÖ¤ü ´ÆüÐÖ•Öê ÛúÖµÖ ?
- 14) ÃÖÛúÖ, üÖÝ´Ö¼ÖÖ¤ü Æüß ÃÖÓÛú»¬Ö®ÖÖ Ã¬ÖÂ™ü Ûú, üÖ.
- 15) •Öê, êü´Öß ²Öê£Ö´Ö ¼Ö ^¬ÖµÖãÆÝÖÝÖÖ¼ÖÖ¤ü
ÃÖÓÛú»¬Ö®ÖÖ µÖÖÃÖÓ¤ü³ÖÖÔÝÖ ´ÖÖ×ÆüÝÖß ÃÖÓÓÝÖÖ.

- 16) ÆÖ´ÖÖ•Ö¼ÖÖ¤ü Æüß ÆÖÓŮú»¯Ö®ÖÖ Æ¯ÖÂ™ü Ůú,üÖ.
- 17) ,üÖÂ™Öü¼ÖÖ¤ü ´ÆüÐÖ•Öê ŮúÖµÖ?
- 18) ,üÖÂ™Öü¼ÖÖ¤üÖ¨µÖÖ ^ªÖ¨Öß ŮúÖêÐÖŸÖßÆüß ¤üÖê®Ö
ŮúÖ,üÐÖê ÆÖÖÓŸÖÖ.
- 19) •Ö´ÖÖŸÖ¼ÖÖ¤ü ´ÆüÐÖ•Öê ŮúÖµÖ ?
- 20) ×®Ö-Ö´ÖÖ¼ÖÖ¤ü Æüß ÆÖÓŮú»¯Ö®ÖÖ Æ¯ÖÂ™ü Ůú,üÖ.
- 21) ÁÖêÐÖß ´ÆüÐÖ•Öê ŮúÖµÖ ?
- 22) •ÖÖŸÖß ¼µÖ¼ÖÂŒÖÖ ´ÆüÐÖ•Öê ŮúÖµÖ ?
- 23) ¼ÖÐÖÖÖ ´ÆüÐÖ•Öê ŮúÖµÖ ?
- 24) ºÖÎÖÉÐÖ ¼ÖÐÖÖÖ¨Öê ÆüÆŮú ¼Ö ŮúŸÖÖ¼µÖ
µÖÖÂÖÖºÖÖ-Öß ´ÖÖ×ÆüŸÖß ªÖ.
- 25) öÖ×;ÖµÖ ¼ÖÐÖÖÖÂÖÖºÖÖ-Öß ´ÖÖ×ÆüŸÖß ªÖ.
- 26) ¨ÖÖŸÖã¼ÖÖÐÖÖ ¼µÖ¼ÖÂŒÖÖ ´ÆüÐÖ•Öê ŮúÖµÖ ?
- 27) öÖ×;ÖµÖ ¼ÖÐÖÖÖ¨Öê †×-ÖŮúÖ,ü ¼Ö ŮúŸÖÖ¼µÖ
ÆÖÖÓŸÖÖ.
- 28) Ůãü™ãóüºÖÂÖÖÂŒÖÖ ´ÆüÐÖ•Öê ŮúÖµÖ ?
- 29) ¯ÖÎÖ¨Öß®Ö Ůãü™ãóüºÖÂÖÖÂŒÖêŸÖß»Ö ŸÖêÆü¯ÖŸÖß¨Öê
ÂŒÖÖ®Ö Æ¯ÖÂ™ü Ůú,üÖ.
- 30) Æ;Öß-Ö®Ö ´ÆüÐÖ•Öê ŮúÖµÖ ?
- ¯ÖÎ;®Ö 3. ŮÖÖ»Öß»Ö ¯ÖÎ;®ÖÖÓ¨Öß ^¢Ö,êüü ×»ÖÆüÖ. (¨ÖÖ,ü
¯ÖîŮúß ¤üÖê®Öú)
- 16
- ŸÖãÐÖ
- 1) ¯ÖÎÖ¨Öß®Ö ŮúÖöüÖŸÖß»Ö ,üÖ•ÖÖ¨Öê †×-ÖŮúÖ,ü ÆÖÖÓŸÖæ®Ö
,üÖ•ÖÖ¨Öß ŮúŸÖÖ¼µÖ Æ¯ÖÂ™ü Ůú,üÖ.
- 2) ¯ÖÎ•Öê¨Öê ÆüÆŮú †×ÐÖ ŮúŸÖÖ¼µÖ µÖÖ×¼ÖÂÖµÖß
´ÖÖ×ÆüŸÖß ªÖ.

- 3) 0i0"0B00 u0oou0Y0B»0 ,u0•0m0-0 340
 ,u0•0 0u34m00A00200-0B '00xÆuY0B a0.
4) '0aY0»0Uú0»0B00 ,u0•0A0000Uú 0-0uY0B"0B "0"000
Uú ,u0.
5) »00eUú;00ÆuBÄ0 '00Y0Uú šü ,u000•m00 '0TMuUú00"0B
'00xÆuY0B a0.
6) Ä0'00•034000u0"m00 x340x340-0 0i3400Æu00"00 †0æü03400
'm00.
7) 300 ,uY00Y0B»0 ,u0Â™0ü34000u0"m00 ^a0"0B 0i'0aU0
Uú0 ,u00e Ä000Y00.
8) •0'00Y034000u0"0e Ä00'00x•0Uú 0x ,u000'0 Ä000Y00.
9) x00-0'0034000u0"m00 0iÄ00 ,u0"0B "0"000 Uú ,u0.
10) Ä0Uú0 ,u0Y'034000u0Ä00200-0B Ä0x340ÄY0 ,u '00xÆuY0B
a0.
11) ,u0Â™0ü34000u0"m00 x340Uú0Ä00Ä00šüB 0a ,uUú
'0TMuUú00"0B "0"000 Uú ,u0.
12) Ä0'00•034000u0"0B 340i x;0Â™u00e Ä0Â™u Uú ,u0.
13) Ä0'00•034000u0"m00 x"0"eüÆu0TMuB"0B Uú0 ,u00e
x340;00u Uú ,u0.
14) •00Y0B34m0340Ä00e"0e Y0a00-0u0eÄ0 Ä0Â™u Uú ,u0.
15) Ä0e00Bm0aEY0 0,óü0 ,eü"m00 ^a0"0B
00Ä340030æ'0B Ä000Y00.
16) Ä0e00Bm0aEY0 0,óü0 ,eü"0e Ä3401Y0 Ä0Â™u
Uú ,u0.
17) •00Y0B 34m0340Ä00e"0B šü0Uú 340i x;0Â™u00e
Ä000Y00.

18) ¾ÖÐÖÖ ¾µÖ¾ÖÃ£Öê"µÖÖ ÝÖãÐÖ-æüÖêÂÖÖÓ"Öß "Ö"ÖÖÖ
Ûü,üÖ.

19) ¬ÖĬÖ"Öß®Ö ³ÖÖ,üŸÖÖŸÖß»Ö Ůãü™ãóü²ÖÃÖÓÃ£Öê"Öê
¾ÖÐÖÖ®Ö Ûü,üÖ.

20) ÁÖêÐÖßµÖã£ŸÖ ¬Ö,óü¬Ö,êüŸÖ ×Ã;ÖµÖÖÓ"Öê Ã£ÖÖ®Ö
Ã¬ÖÂ™ü Ûü,üÖ.

¬ÖĬ;®Ö 4. ÜÖÖ»Öß»Ö ¬ÖĬ;®ÖÖ"Öê ÃÖ×¾ÖÃŸÖ,ü ^çÖ,ü ×»ÖÆüÖ.

(æüÖê®Ö ¬ÖîÛüß <Ûü) 16 ÝÖãÐÖ

1) ¬ÖĬÖ"Öß®Ö ŮüÖôüŸÖß»Ö ,üÖ•ÖÃÖçÖÖÛü ¬Ö¬æüŸÖß"Öß
´ÖÖ×ÆüŸÖß ªÖ.

2) ´Ö¬µÖµÖãŸÖß®Ö ŮüÖôüŸÖß»Ö ,üÖ•ÖÃÖçÖê"Öß "Ö"ÖÖÖ
Ûü,üÖ.

3) ÝÖÐÖ,üÖ•µÖ ´ÆüÐÖ•Öê ŮüÖµÖ ŸÖê ÃÖÖÓŸÖæ®Ö ÝÖÐÖ,üÖ•µÖ
¬Ö¬æüŸÖß"Öê ÝÖãÐÖ ¾Ö æüÖêÂÖ Ã¬ÖÂ™ü Ûü,üÖ.

4) ¬ÖĬÖ"Öß®Ö ÝÖÐÖ,üÖ•µÖÖÓ"µÖÖ ·ÆÖÃÖÖ"Öß
ÛüÖ,üÐÖ×´Ö´ÖÖÓÃÖÖ Ûü,üÖ.

5) ^æüÖ,ü´ÖŸÖ¾ÖÖæü ´ÆüÐÖ•Öê ŮüÖµÖ ŸÖê ÃÖÖÓŸÖæ®Ö
^æüÖ,ü´ÖŸÖ¾ÖÖæü"µÖÖ ¬ÖĬÃÖÖ,üÖ"ÖÖ †ÖæüÖ¾ÖÖ `µÖÖ.

6) »ÖÖêÛü;ÖÖÆüß ´ÆüÐÖ•Öê ŮüÖµÖ ŸÖê ÃÖÖÓŸÖæ®Ö
»ÖÖêÛü;ÖÖÆüß"µÖÖ ×¾ÖÛüÖÃÖÖÃÖ ^¬ÖµÖã£ŸÖ `Ö™üÛüÖÓ"Öß
"Ö"ÖÖÖ Ûü,üÖ.

7) ^¬ÖµÖã£ŸÖŸÖÖ¾ÖÖæü µÖÖ ÃÖÖÛü»¬Ö®ê"Öß ÃÖ×¾ÖÃŸÖ,ü
"Ö"ÖÖÖ Ûü,üÖ.

8) ³ÖÖ,üŸÖÖŸÖß»Ö ÁÖêÐÖßµÖã£ŸÖ ¬Ö,óü¬Ö,êü"Öß ´ÖÖ×ÆüŸÖß
ªÖ.

9) ³ÖÖ,üŸÖÖŸÖß»Ö ¾ÖÐÖÖ ¾µÖ¾ÖÃ£Öê"ÖÖ †ÖæüÖ¾ÖÖ `µÖÖ.

10) $\neg \ddot{\text{O}}\ddot{\text{I}}\ddot{\text{O}}\text{''}\ddot{\text{O}}\beta\textcircled{\text{O}} \hat{\text{U}}\acute{\text{O}}\hat{\text{o}}\hat{\text{u}}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{Y}}\ddot{\text{O}}\beta\gg\ddot{\text{O}} \tilde{\text{A}}\textsubscript{j}\ddot{\text{O}}\beta\mu\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}\text{''}\ddot{\text{O}}\beta \neg\ddot{\text{O}}\times\textsubscript{,}\acute{\text{u}}\times\tilde{\text{A}}\text{E}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{Y}}\ddot{\text{O}}\beta$
 $\tilde{\text{A}}\neg\ddot{\text{O}}\hat{\text{A}}^{\text{TM}}\hat{\text{u}} \hat{\text{U}}\acute{\text{u}}\textsubscript{,}\hat{\text{u}}\ddot{\text{O}}.$

$\neg\ddot{\text{O}}\ddot{\text{I}}\textsubscript{;}\textcircled{\text{O}} 5. \ddot{\text{U}}\ddot{\text{O}}\gg\ddot{\text{O}}\beta\gg\ddot{\text{O}} \neg\ddot{\text{O}}\ddot{\text{I}}\textsubscript{;}\textcircled{\text{O}}\ddot{\text{O}}\text{''}\ddot{\text{O}}\hat{\text{e}} \tilde{\text{A}}\ddot{\text{O}}\times\textsubscript{4}\ddot{\text{O}}\tilde{\text{A}}\ddot{\text{Y}}\ddot{\text{O}}\textsubscript{,}\hat{\text{u}} \wedge \text{f}\ddot{\text{O}}\textsubscript{,}\hat{\text{u}} \times\gg\ddot{\text{O}}\text{Æ}\hat{\text{u}}\ddot{\text{O}}.$

16 $\acute{\text{Y}}\ddot{\text{O}}\tilde{\text{a}}\text{P}\ddot{\text{O}}$

1) $\neg\ddot{\text{O}}\ddot{\text{I}}\ddot{\text{O}}\text{''}\ddot{\text{O}}\beta\textcircled{\text{O}} \textsubscript{3}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}\textsubscript{,}\hat{\text{u}}\ddot{\text{Y}}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{Y}}\ddot{\text{O}}\beta\gg\ddot{\text{O}} \acute{\text{Y}}\ddot{\text{O}}\text{P}\ddot{\text{O}}\textsubscript{,}\hat{\text{u}}\ddot{\text{O}}\bullet\mu\ddot{\text{O}} \neg\ddot{\text{O}}\neg\text{u}\ddot{\text{Y}}\ddot{\text{O}}\beta\text{''}\ddot{\text{O}}\beta$
 $\tilde{\text{A}}\ddot{\text{O}}\times\textsubscript{4}\ddot{\text{O}}\tilde{\text{A}}\ddot{\text{Y}}\ddot{\text{O}}\textsubscript{,}\hat{\text{u}} \text{'}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}\times\text{Æ}\hat{\text{u}}\ddot{\text{Y}}\ddot{\text{O}}\beta a\ddot{\text{O}}.$

2) $\gg\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}\hat{\text{e}}\hat{\text{U}}\acute{\text{u}}\textsubscript{;}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}\text{Æ}\hat{\text{u}}\beta\text{''}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}} \wedge \text{u}\ddot{\text{u}}\mu\ddot{\text{O}} \textsubscript{34}\ddot{\text{O}} \times\textsubscript{4}\ddot{\text{O}}\hat{\text{U}}\acute{\text{u}}\ddot{\text{O}}\tilde{\text{A}}\ddot{\text{O}} \mu\ddot{\text{O}}\ddot{\text{A}}\ddot{\text{O}}\textcircled{\text{O}}2\ddot{\text{O}}\textcircled{\text{O}}\neg\ddot{\text{O}}\beta$
 $\tilde{\text{A}}\ddot{\text{O}}\times\textsubscript{4}\ddot{\text{O}}\tilde{\text{A}}\ddot{\text{Y}}\ddot{\text{O}}\textsubscript{,}\hat{\text{u}} \text{''}\ddot{\text{O}}\text{''}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}\hat{\text{O}} \hat{\text{U}}\acute{\text{u}}\textsubscript{,}\hat{\text{u}}\ddot{\text{O}}.$

3) $\tilde{\text{A}}\ddot{\text{O}}\text{'}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}\bullet\ddot{\text{O}}\textsubscript{4}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}\text{u}\textsubscript{;}\text{Æ}\hat{\text{u}}\beta \tilde{\text{A}}\ddot{\text{O}}\textcircled{\text{O}}\hat{\text{U}}\acute{\text{u}}\gg\neg\ddot{\text{O}}\textcircled{\text{O}}\ddot{\text{O}} \tilde{\text{A}}\neg\ddot{\text{O}}\hat{\text{A}}^{\text{TM}}\hat{\text{u}} \hat{\text{U}}\acute{\text{u}}1\acute{\text{Y}}\textcircled{\text{O}}\ddot{\text{O}}$
 $\tilde{\text{A}}\ddot{\text{O}}\text{'}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}\bullet\ddot{\text{O}}\textsubscript{4}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}\text{u}\ddot{\text{O}}\text{''}\ddot{\text{O}}\beta \text{s}\hat{\text{u}}\hat{\text{o}}\hat{\text{u}}\hat{\text{U}}\acute{\text{u}} \textsubscript{4}\ddot{\text{O}}\hat{\text{1}}\times\textsubscript{;}\ddot{\text{O}}\hat{\text{A}}^{\text{TM}}\hat{\text{u}}\mu\ddot{\text{O}}\hat{\text{e}} \tilde{\text{A}}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}\acute{\text{O}}\acute{\text{Y}}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}.$

4) $\textsubscript{,}\hat{\text{u}}\ddot{\text{O}}\hat{\text{A}}^{\text{TM}}\ddot{\text{O}}\hat{\text{u}}\textsubscript{4}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}\text{u}\textsubscript{;}\text{Æ}\hat{\text{u}}\text{P}\ddot{\text{O}}\bullet\ddot{\text{O}}\hat{\text{e}} \hat{\text{U}}\acute{\text{u}}\ddot{\text{O}}\mu\ddot{\text{O}} \ddot{\text{Y}}\ddot{\text{O}}\hat{\text{e}} \tilde{\text{A}}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}\acute{\text{O}}\acute{\text{Y}}\ddot{\text{O}}\text{æ}\textcircled{\text{O}}\ddot{\text{O}}$
 $\textsubscript{,}\hat{\text{u}}\ddot{\text{O}}\hat{\text{A}}^{\text{TM}}\ddot{\text{O}}\hat{\text{u}}\textsubscript{4}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}\text{u}\ddot{\text{O}}\text{''}\mu\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}} \wedge a\ddot{\text{O}}\tilde{\text{A}}\ddot{\text{O}} \hat{\text{U}}\acute{\text{u}}\textsubscript{,}\hat{\text{u}}\text{P}\ddot{\text{O}}\beta 3\ddot{\text{O}}\text{æ}\ddot{\text{Y}}\ddot{\text{O}} \text{'}\ddot{\text{O}}^{\text{TM}}\hat{\text{u}}\hat{\text{U}}\acute{\text{u}}\ddot{\text{O}}\textcircled{\text{O}}\text{''}\ddot{\text{O}}\beta$
 $\text{''}\ddot{\text{O}}\text{''}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}\hat{\text{O}} \hat{\text{U}}\acute{\text{u}}\textsubscript{,}\hat{\text{u}}\ddot{\text{O}}.$

5) $\bullet\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{Y}}\ddot{\text{O}}\beta\textsubscript{4}\mu\ddot{\text{O}}\textsubscript{4}\ddot{\text{O}}\tilde{\text{A}}\text{E}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}} \text{'}\text{Æ}\hat{\text{u}}\text{P}\ddot{\text{O}}\bullet\ddot{\text{O}}\hat{\text{e}} \hat{\text{U}}\acute{\text{u}}\ddot{\text{O}}\mu\ddot{\text{O}} \ddot{\text{Y}}\ddot{\text{O}}\hat{\text{e}} \tilde{\text{A}}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}\acute{\text{O}}\acute{\text{Y}}\ddot{\text{O}}\text{æ}\textcircled{\text{O}}\ddot{\text{O}}$
 $\bullet\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}\times\ddot{\text{Y}}\ddot{\text{O}}\textsubscript{4}\mu\ddot{\text{O}}\textsubscript{4}\ddot{\text{O}}\tilde{\text{A}}\text{E}\ddot{\text{O}}\hat{\text{e}}\text{''}\mu\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}} \wedge a\ddot{\text{O}}\text{''}\ddot{\text{O}}\beta \hat{\text{U}}\acute{\text{u}}\textsubscript{,}\hat{\text{u}}\text{P}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}\times\text{'}\ddot{\text{O}}\text{'}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}\tilde{\text{A}}\ddot{\text{O}}\ddot{\text{O}}$
 $\hat{\text{U}}\acute{\text{u}}\textsubscript{,}\hat{\text{u}}\ddot{\text{O}}.$

Faculty of Humanities

M.A. I Sem. I History Paper HCT 1.3

History of World (1900-1970 A.D.) • ÖÝÖÖ"ÖÖ ‡×ÝÖÆüÖÃÖ (‡.ÃÖ. 1900-1970)

Question Bank (¬Öİ¿®ÖÃÖÓ"Ö)

¬Öİ¿®Ö 2. ÜÖÖ»Öß»Ö ¬Öİ¿®ÖÖÓ"ÖÖ £ÖÖê >ü£µÖÖÝÖ ^¢Ö,êü
×»ÖÆüÖ. (ÃÖÆüÖ ¬ÖîÛúß "ÖÖ,ü)

16

ÝÖãßÖ

- 1) ÃÖÖ'ÖİÖ•µÖ¾ÖÖ¤ü Æüß ÃÖÓÛú»¬Ö®ÖÖ Ã¬ÖÂ™ü Ûú,üÖ.
- 2) ÃÖÖ'ÖİÖ•µÖ¾ÖÖ¤ü"Öê ÛúÖêßÖÝÖêÆüß ¤üÖê®Ö ¬Ö×,üßÖÖ'Ö
Ã¬ÖÂ™ü Ûú,üÖ.
- 3) ÃÖ'ÖÖ•Ö¾ÖÖ¤ü ÃÖÓÛú»¬Ö®Öê"ÖÖ ‡£ÖÖ Ã¬ÖÂ™ü Ûú,üÖ.
- 4) ‡êü×²ÖµÖ®Ö ÃÖ'ÖÖ•Ö¾ÖÖ¤ü 'ÆüßÖ•Öê ÛúÖµÖ ?
- 5) ,üÖÂ™Öü¾ÖÖ¤ü µÖÖ ÃÖÓÛú»¬Ö®Öê"ÖÖ ‡£ÖÖ ÃÖÖÓÝÖæ®Ö
^ÝÖ'Ö ÃÖÖÓÝÖÖ.
- 6) •ÖÆüÖ»Ö ÃÖ'ÖÖ•Ö¾ÖÖ¤ü 'ÆüßÖ•Öê ÛúÖµÖ ?
- 7) ÃÖÖ'µÖ¾ÖÖ¤ü 'ÆüßÖ•Öê ÛúÖµÖ ?
- 8) ‡×ÝÖ×,ü£ÝÖ 'Öã»µÖÖÓ"ÖÖ ×ÃÖ¬¤üÖÓÝÖ Ã¬ÖÂ™ü Ûú,üÖ.
- 9) ¬Ö×Æü»µÖÖ 'ÖÆüÖµÖã¬¤üÖ"Öê ÝÖÝÛúÖ»Öß®Ö ÛúÖ,üßÖ
ÃÖÖÓÝÖÖ.
- 10) ‡'Öê×,üÛêü®Öê ¬Ö×Æü»µÖÖ 'ÖÆüÖµÖã¬¤üÖÝÖ ¬Öİ¾Öê¿Ö
ÛúÖ Ûêü»ÖÖ ?
- 11) ¾Öã >öüÖê ×¾Ö»ÃÖ®Ö"ÖÖ 14 Ûú»Ö'Öê ÃÖÖÓÝÖÖ.
- 12) ¬Ö×Æü»µÖÖ 'ÖÆüÖµÖã¬¤üÖÝÖÖ»Ö ¤üÖêÃÝÖ
,üÖÂ™ÖüÖÓ"µÖÖ ×¾Ö•ÖµÖÖ"ÖÖ ÛúÖ,üßÖê ÛúÖêßÖÝÖ ?
- 13) ,üÖÂ™ÖüÃÖÓ'ÖÖ"Öê 'ÖÖ®¾ÖÖÝÖÖ¾ÖÖ¤ü ÛúÖµÖÖ Ã¬ÖÂ™ü
Ûú,üÖ.

- 14) ,üöâ™òüãóó'öö"μöö †öμöçöö"öb ûúöêþöýöbæüß
κüöê®ö ûúö,üþöê ãöâ™ü ûú,üö.
- 15) 'öããööê×»ö®öb"öê öæ¾öö"ö×,ü;ö ãööóýöö.
- 16) ±òü×ãöâ™ü ýöý¾ö-öö®ööýöb»ö ,üö•öûßμö ýöý¾öê
ãöâ™ü ûú,üö.
- 17) 'öããööê×»ö®öb"μöö †öù£öû ãöã-öö,üþööó"öb
'öö×æüýöb ºö.
- 18) ®öö-öb ýöý¾ö-öö®ö ãöâ™ü ûú,üö.
- 19) ×æü™ü»ö,ü"μöö çöîðö×þöû ööê,üþöö"öb 'öö×æüýöb
ºö.
- 20) ×æü™ü»ö,ü"μöö öö,ü,üöâ™üßμö ööê,üþöö"öb
^×§üâ™êü ãööóýöö.
- 21) ,üöê'ö-²öù»ö®ö-™üüöê×ûμööê (†ðö,üöâ™üö)
ûú,üö,üö"öb 'öö×æüýöb ºö.
- 22) 'μöã×®öû ûú,üö,üö"öb 'öö×æüýöb ºö.
- 23) ûêü'öö»ööçöö"μöö ööù'öû ãöã-öö,üþöö ãöâ™ü
ûú,üö.
- 24) ýöãûöüãýöö®ö'ö-μöê ûêü'öö»ööçöö»öö †ýööýöãûöü
†ãöê ûúö ãöö²ööê-ö»öê •ööýöê ?
- 25) κãüãö·μöö 'öæüöμöã-κüö"öê ýöýûö»öb®ö ûúö,üþö
ãööóýöö.
- 26) †™ü»ööó×™üûû ãö®öκüö (1941) ×¾öâöμöb 'öö×æüýöb
ºö.
- 27) ö»öö æü²öö,ü¾ö,üß»ö æü»»μöö"öb 'öö×æüýöb ºö.
- 28) ãööμöãæýö ,üöâ™ü ãöö'ö™ü®öê"öb ^×§üâ™êü
ãööóýöö.
- 29) μöã®öêãûöê ×¾öâöμöb 'öö×æüýöb ºö.

30) †ÖÖŸÖ,ü,üÖÂ™ÖùßµÖ ®µÖÖµÖÖ»ÖµÖÖ×¾ÖÂÖµÖß
 ´ÖÖ×ÆüŸÖß ªÖ.

¬Öİ¿®Ö 3. ÜÖÖ»Öß»Ö ¬Öİ¿®ÖÖÓ"Öß ^¿Ö,êüü ×»ÖÆüÖ. ("ÖÖ,ü
 ¬ÖîÛúß µüÖê®Öú) 16

ŸÖãƆÖ

1) ÃÖ´ÖÖ•Ö¾ÖÖµüÖ"Öê ×¾Ö×¾Ö¬Ö ¬Öİ¾ÖÖÆü ÃÖÖÓŸÖÖ.

2) ,üÖÂ™Öù¾ÖÖµüÖ"µÖÖ ×¾ÖÛúÖÃÖÖÃÖ ÛúÖêƆÖŸÖê `Ö™üÛú
 ^¬ÖµÖãÆŸÖ †ÖÆêüŸÖ ?

3) ÃÖÖ´µÖ¾ÖÖµü µÖÖ ÃÖÖÛú»¬Ö®Öê×¾ÖÂÖµÖß ´ÖÖ×ÆüŸÖß ªÖ.

4) ÃÖ´ÖİÖ•µÖ¾ÖÖµüÖ"µÖÖ ^ªÖ"Öß ÛúÖ,üƆÖê Ã¬ÖÂ™ü Ûú,üÖ.

5) †´Öê×,üÛêü"Öê ,üÖÂ™Öù¬µÖöÖ ¾Öã>òüÖê ×¾Ö»ÃÖ®Ö
 µÖÖÓ®Öß ´ÖÖÓ>ü»Öê»Öß 14 Ûú»Ö´Öê Ã¬ÖÂ™ü Ûú,üÖ.

6) ¬Ö×Æü»µÖÖ ´ÖÆüÖµÖã¬µüÖ"µÖÖ ¾ÖÖ™ü"ÖÖ»Öß"ÖÖ †ÖæüÖ¾ÖÖ
 `µÖÖ.

7) ¾ÆüÖÃÖÖÖµÖ"ÖÖ ŸÖÆü µãüÃÖ•µÖÖ ´ÖÆüÖµÖã¬µüÖÃÖ
 ÛúÖ,üƆÖß³ÖæŸÖ ÆüÖêŸÖÖ, µÖÖ ÃÖÖµü³ÖÖÖŸÖ "Ö"ÖÖÖ
 Ûú,üÖ.

8) ,üÖÂ™ÖùÃÖÖ`ÖÖ"µÖÖ ÛúÖ´Ö×ŸÖ,üß"Öê ´Öæ»µÖ´ÖÖ¬Ö®Ö
 Ûú,üÖ.

9) ±òü×ÃÖÂ™ü ŸÖŸ¾Ö¬ÖÖ®Ö Ã¬ÖÂ™ü Ûú,üÖ.

10) ´ÖãÃÖÖê×»Ö®Öß"µÖÖ ¬Ö,ü,üÖÂ™ÖùßµÖ ¬ÖÖê,üƆÖÖ"Öê
 ™üßÛúÖŸ´ÖÛú ´Öã»µÖ´ÖÖ¬Ö®Ö Ûú,üÖ.

11) ×Æü™ü»Ö,ü"µÖÖ ^ªÖ"Öß ÛúÖ,üƆÖê Ã¬ÖÂ™ü Ûú,üÖ.

12) ®ÖÖ¬Öß¬ÖöÖÖ"µÖÖ Ã£ÖÖ¬Ö®Öê"Öß ´ÖÖ×ÆüŸÖß
 ÃÖÖÓŸÖæ®Ö ®ÖÖ¬Öß ŸÖŸ¾Ö¬ÖÖ®Ö Ã¬ÖÂ™ü Ûú,üÖ.

13) ×Æü™ü»Ö,ü"µÖÖ †ÖÛ£ÖÛú ¾Ö •µÖã ×¾Ö,üÖê¬Öß
 ¬ÖÖê,üƆÖÖ"ÖÖ †ÖæüÖ¾ÖÖ `µÖÖ.

14) 'μÖã×®ÖŮú Ůú,üÖ,üÖ"Öê ™üßŮúÖŸ'ÖŮú 'Öæ»μÖ'ÖÖ¯Ö®Ö
Ůú,üÖ.

15) Ůêú'ÖÖ»Ö¯ÖÖ¿ÖÖ"μÖÖ ^ªÖ"Öß ¯ÖÖÀ¾ÖÖ³Öæ'Öß
ÃÖÖÓÝÖÖ.

16) Ůêú'ÖÖ»Ö¯ÖÖ¿ÖÖ"Öß μÖÖêÝμÖŸÖÖ Ã¯ÖÂ™ü Ůú,üÖ.

17) ¢ãüÃÖ·μÖÖ 'ÖÆüÖμÖã¬üÖ"μÖÖ ¾ÖÖ™ü"ÖÖ»Öß"ÖÖ
ÃÖÖ×öÖ¯ŸÖ †ÖæüÖ¾ÖÖ 'μÖÖ.

18) ÃÖÖμÖãÆŸÖ,üÖÂ™öü ÃÖÖ'Ö™ü®Öê"μÖÖ 'ÖÆüÖÃÖ³ÖÖ ¾ÖÖ
ÃÖã,üöÖÖ ÃÖ×'ÖŸÖß ×¾ÖÂÖμÖß 'ÖÖ×ÆüŸÖß ªÖ.

19) ÃÖÖμÖãÆŸÖ,üÖÂ™öü ÃÖÖ'Ö™ü®Öê"μÖÖ ×¾Ö¿ÖêÂÖ
ÃÖÖ'Ö™ü®Öê"Öß 'ÖÖ×ÆüŸÖß ªÖ.

20) ÃÖÖμÖãÆŸÖ,üÖÂ™öü ÃÖÖ'Ö™ü®Öê"μÖÖ 1970
¯ÖμÖŸÖ"μÖÖ ŮúÖ'Ö×ŸÖ,üß"μÖÖ ÃÖÖ×öÖ¯ŸÖ †ÖæüÖ¾ÖÖ
'μÖÖ.

¯Öİ¿®Ö 4. ÜÖÖ»Öß»Ö ¯Öİ¿®ÖÖ"Öê ÃÖ×¾ÖÃŸÖ,ü ^¢Ö,ü ×»ÖÆüÖ.

(üÖê®Ö ¯ÖîŮúß <Ůú) 16 ÝÖãßÖ

1) ,üÖÂ™öü¾ÖÖü 'ÆüßÖ•Öê ŮúÖμÖ ŸÖê ÃÖÖÓÝÖæ®Ö
,üÖÂ™öü¾ÖÖüüÖ"μÖÖ ^ªÖ"Öß ŮúÖ,üßÖ'Öß'ÖÖÖÃÖÖ Ůú,üÖ.

2) ÃÖÖ'μÖ¾ÖÖüÆüß ÃÖÖŮú»¯Ö®ÖÖ Ã¯ÖÂ™ü Ůú¹Ÿ®Ö
ÃÖÖ'μÖ¾ÖÖüÖ"Öß ŸÖŸ¾Öê ¾Ö ¾Öî×¿ÖÂ™êü ÃÖÖÓÝÖÖ.

3) ¯Ö×Æü»μÖÖ 'ÖÆüÖμÖã¬üÖ"Öß ŮúÖ,üßÖ'Öß'ÖÖÖÃÖÖ Ůú,üÖ.

4) ¯Ö×Æü»μÖÖ 'ÖÆüÖμÖã¬üÖ"Öê ¯Ö×,üßÖÖ'Ö Ã¯ÖÂ™ü Ůú,üÖ.

5) ,üÖÂ™öüÃÖÖ'ÖÖ"Öß ^×§üÂ™êü ÃÖÖÓÝÖæ®Ö
,üÖÂ™öüÃÖÖ'ÖÖ"μÖÖ ¯Öİ'ÖãÜÖ 'Ö™üŮúÖÖ"Öß 'ÖÖ×ÆüŸÖß
ªÖ.

6) 'ÖãÃÖÖê×»Ö®Öß"μÖÖ ^ªÖ"Öß ¯ÖÖÀ¾ÖÖ³Öæ'Öß ÃÖÖÓÝÖæ®Ö
'ÖãÃÖÖê×»Ö®Öß"Öê †ÖŸÖŸÖŸÖ¬ÖÖê,üßÖ Ã¯ÖÂ™ü Ůú,üÖ.

7) $\times \text{Æ} \ddot{u}^{\text{TM}} \ddot{u} \gg \ddot{O} \text{,} \ddot{u} \text{''} \mu \ddot{O} \ddot{O} \text{ } \dagger \acute{O} \ddot{Y} \ddot{O} \ddot{Y} \ddot{O} \ddot{O} \ddot{Y} \ddot{O} \text{ } \neg \ddot{O} \ddot{O} \hat{e} \text{,} \ddot{u} \text{P} \ddot{O} \ddot{O} \text{''} \ddot{O} \ddot{O} \text{ } \dagger \ddot{O} \hat{e} \ddot{u} \ddot{O}^{\frac{3}{4}} \ddot{O} \ddot{O} \text{ } \text{'} \mu \ddot{O} \ddot{O} \text{.}$

8) $\hat{U} \hat{e} \ddot{u} \text{' } \ddot{O} \ddot{O} \gg \ddot{O} \neg \ddot{O} \ddot{O} \text{; } \ddot{O} \ddot{O} \text{''} \mu \ddot{O} \ddot{O} \text{ } \tilde{A} \ddot{O} \tilde{a} \neg \ddot{O} \ddot{O} \text{,} \ddot{u} \text{P} \ddot{O} \ddot{O} \acute{O} \text{''} \ddot{O} \ddot{B} \text{ } \tilde{A} \ddot{O} \times \frac{3}{4} \ddot{O} \tilde{A} \ddot{Y} \ddot{O} \text{,} \ddot{u}$
 $\text{' } \ddot{O} \ddot{O} \times \text{Æ} \ddot{u} \ddot{Y} \ddot{O} \ddot{B} \text{ } ^a \ddot{O} \text{.}$

9) $\varkappa \tilde{a} \ddot{u} \tilde{A} \ddot{O} \cdot \mu \ddot{O} \ddot{O} \text{ } \text{' } \ddot{O} \text{Æ} \ddot{u} \ddot{O} \mu \ddot{O} \tilde{a} \neg \varkappa \ddot{u} \ddot{O} \text{''} \ddot{O} \ddot{B} \text{ } \hat{U} \acute{u} \ddot{O} \text{,} \ddot{u} \text{P} \ddot{O} \hat{e} \text{ } \tilde{A} \neg \ddot{O} \hat{A}^{\text{TM}} \ddot{u} \text{ } \hat{U} \acute{u} \text{,} \ddot{u} \ddot{O} \text{.}$

10) $\tilde{A} \ddot{O} \acute{O} \mu \ddot{O} \tilde{a} \text{Æ} \ddot{Y} \ddot{O} \text{,} \ddot{u} \ddot{O} \hat{A}^{\text{TM}} \ddot{O} \ddot{u} \text{ } \tilde{A} \ddot{O} \acute{O} \text{' } \ddot{O}^{\text{TM}} \ddot{u} \text{®} \ddot{O} \hat{e} \text{''} \ddot{O} \ddot{B} \text{ } \neg \ddot{O} \ddot{I} \text{' } \ddot{O} \tilde{a} \ddot{U} \ddot{O} \text{ } \dagger \acute{O} \ddot{Y} \ddot{O} \hat{e}$
 $(\text{' } \ddot{O}^{\text{TM}} \ddot{u} \hat{U} \acute{u}) \text{ } \dagger \ddot{O} \times \text{P} \ddot{O} \text{ } \times \frac{3}{4} \ddot{O} \text{; } \ddot{O} \hat{e} \hat{A} \ddot{O} \text{ } \tilde{A} \ddot{O} \acute{O} \text{' } \ddot{O}^{\text{TM}} \ddot{u} \text{®} \ddot{O} \ddot{O} \acute{O} \text{''} \ddot{O} \ddot{B} \text{ } \text{' } \ddot{O} \ddot{O} \times \text{Æ} \ddot{u} \ddot{Y} \ddot{O} \ddot{B}$
 $^a \ddot{O} \text{.}$

$\neg \ddot{O} \ddot{I} \text{; } \text{®} \ddot{O} \text{ } 5 \text{. } \ddot{U} \ddot{O} \ddot{O} \gg \ddot{O} \ddot{B} \gg \ddot{O} \text{ } \neg \ddot{O} \ddot{I} \text{; } \text{®} \ddot{O} \ddot{O} \text{''} \ddot{O} \hat{e} \text{ } \tilde{A} \ddot{O} \times \frac{3}{4} \ddot{O} \tilde{A} \ddot{Y} \ddot{O} \text{,} \ddot{u} \text{ } ^\text{c} \ddot{O} \text{,} \ddot{u} \text{ } \times \gg \ddot{O} \text{Æ} \ddot{u} \ddot{O} \text{.}$

16 $\acute{Y} \ddot{O} \tilde{a} \text{P} \ddot{O}$

1) $\tilde{A} \ddot{O} \text{' } \ddot{O} \ddot{O} \cdot \ddot{O}^{\frac{3}{4}} \ddot{O} \ddot{O} \varkappa \ddot{u} \text{ } \tilde{A} \ddot{O} \acute{O} \hat{U} \acute{u} \gg \neg \ddot{O} \text{®} \ddot{O} \ddot{O} \text{ } \tilde{A} \neg \ddot{O} \hat{A}^{\text{TM}} \ddot{u} \text{ } \hat{U} \acute{u}^1 \acute{Y} \text{®} \ddot{O}$

$\tilde{A} \ddot{O} \text{' } \ddot{O} \ddot{O} \cdot \ddot{O}^{\frac{3}{4}} \ddot{O} \ddot{O} \varkappa \ddot{u} \ddot{O} \text{''} \mu \ddot{O} \ddot{O} \text{ } \times \frac{3}{4} \ddot{O} \hat{U} \acute{u} \ddot{O} \tilde{A} \ddot{O} \ddot{O} \text{''} \ddot{O} \ddot{O} \text{ } \dagger \ddot{O} \hat{e} \ddot{u} \ddot{O}^{\frac{3}{4}} \ddot{O} \ddot{O} \text{ } \text{' } \mu \ddot{O} \ddot{O} \text{.}$

2) $\neg \ddot{O} \times \text{Æ} \ddot{u} \gg \mu \ddot{O} \ddot{O} \text{ } \text{' } \ddot{O} \text{Æ} \ddot{u} \ddot{O} \mu \ddot{O} \tilde{a} \neg \varkappa \ddot{u} \ddot{O} \text{''} \ddot{O} \ddot{B} \text{ } \times \frac{3}{4} \ddot{O} \times \frac{3}{4} \ddot{O} \neg \ddot{O} \text{ } \hat{U} \acute{u} \ddot{O} \text{,} \ddot{u} \text{P} \ddot{O} \hat{e} \text{ } \tilde{A} \neg \ddot{O} \hat{A}^{\text{TM}} \ddot{u}$
 $\hat{U} \acute{u} \text{,} \ddot{u} \ddot{O} \text{.}$

3) $\times \text{Æ} \ddot{u}^{\text{TM}} \ddot{u} \gg \ddot{O} \text{,} \ddot{u} \text{''} \mu \ddot{O} \ddot{O} \text{ } \neg \ddot{O} \text{,} \ddot{u} \text{,} \ddot{u} \ddot{O} \hat{A}^{\text{TM}} \ddot{O} \ddot{u} \text{B} \mu \ddot{O} \text{ } \neg \ddot{O} \ddot{O} \hat{e} \text{,} \ddot{u} \text{P} \ddot{O} \ddot{O} \text{''} \ddot{O} \hat{e}$
 $^{\text{TM}} \ddot{u} \text{B} \hat{U} \acute{u} \ddot{O} \ddot{Y} \text{' } \ddot{O} \hat{U} \acute{u} \text{ } \text{' } \ddot{O} \hat{e} \gg \mu \ddot{O} \text{' } \ddot{O} \ddot{O} \neg \ddot{O} \text{®} \ddot{O} \text{ } \hat{U} \acute{u} \text{,} \ddot{u} \ddot{O} \text{.}$

4) $\varkappa \tilde{a} \ddot{u} \tilde{A} \ddot{O} \cdot \mu \ddot{O} \ddot{O} \text{ } \text{' } \ddot{O} \text{Æ} \ddot{u} \ddot{O} \mu \ddot{O} \tilde{a} \neg \varkappa \ddot{u} \ddot{O} \text{''} \ddot{O} \hat{e} \text{ } \neg \ddot{O} \times \text{,} \ddot{u} \text{P} \ddot{O} \ddot{O} \text{' } \ddot{O} \text{ } \times \frac{3}{4} \ddot{O} \text{; } \ddot{O} \varkappa \ddot{u} \text{ } \hat{U} \acute{u} \text{,} \ddot{u} \ddot{O} \text{.}$

5) $\tilde{A} \ddot{O} \acute{O} \mu \ddot{O} \tilde{a} \text{Æ} \ddot{Y} \ddot{O} \text{,} \ddot{u} \ddot{O} \hat{A}^{\text{TM}} \ddot{O} \ddot{u} \text{ } \tilde{A} \ddot{O} \acute{O} \text{' } \ddot{O}^{\text{TM}} \ddot{u} \text{®} \ddot{O} \hat{e} \text{''} \ddot{O} \ddot{B} \text{ } ^\wedge \times \text{S} \ddot{u} \hat{A}^{\text{TM}} \hat{e} \ddot{u} \text{ } \tilde{A} \ddot{O} \ddot{O} \acute{O} \ddot{Y} \ddot{O} \hat{e} \text{®} \ddot{O}$
 $\tilde{A} \ddot{O} \acute{O} \mu \ddot{O} \tilde{a} \text{Æ} \ddot{Y} \ddot{O} \text{,} \ddot{u} \ddot{O} \hat{A}^{\text{TM}} \ddot{O} \ddot{u} \text{ } \tilde{A} \ddot{O} \acute{O} \text{' } \ddot{O}^{\text{TM}} \ddot{u} \text{®} \ddot{O} \hat{e} \text{''} \mu \ddot{O} \ddot{O} \text{ } \hat{U} \acute{u} \ddot{O} \mu \ddot{O} \ddot{O} \hat{O} \text{''} \ddot{O} \ddot{B}$
 $\text{' } \ddot{O} \ddot{O} \times \text{Æ} \ddot{u} \ddot{Y} \ddot{O} \ddot{B} \text{ } ^a \ddot{O} \text{.}$

- Question Bank (™&®)

- 17) ¿ôî¾ö ¯öö£ö ´Æüþö•öê ûúöµö ?
- 18) ¿ööœÿö ¯öö£öö"öð ´öö×Æüÿöð ãööóýöö.
- 19) ¾ôîâþö¾ö ¯öö£ö ´Æüþö•öê ûúöµö ?
- 20) ãöã±úð ãöö¯öï¼üöµöö"öê ÿöÿ¾ö-öö®ö ã¯öâ™ü ûú,üö.
- 21) ×"öãÿöð ×ãö»ö×ãö»öö ´Æüþö•öê ûúöµö ?
- 22) áöðýöã¹ý ýöïó£öãööÆêü²ö ×¾öâöµöð ´öö×Æüÿöð ãööóýöö.
- 23) üöö»öãöö ¯öö£öö"öð ´öö×Æüÿöð ãööóýöö.
- 24) ²öîöéöê äö´öö•öö"öð ÿöç¾öê ã¯öâ™ü ûú,üö.
- 25) äöö-öö,üþö ²öîöéöê äö´öö•ö ¾ö †ö×¼ü ²öîöéöê äö´öö•ö ´Æüþö•öê ûúöµö ?
- 26) †öµöô äö´öö•öö"öê ÿöÿ¾ö-öö®ö ãööóýöö.
- 27) ¯öïö£öô®öö äö´öö•öö"µöö ã£öö¯ö®öê´ö-µöê äöÆü³ööýöð †ãö»öê»µöö ¯öï´öãüö ¾µöøœÿö"öð ®öö¾öê ãööóýöö.
- 28) ¯öïö£öô®öö äö´öö•öö"öê ÿöÿ¾ö-öö®ö ã¯öâ™ü ûú,üö.
- 29) æêü¾ö²öö¼ü "öôû¾öôû ´Æüþö•öê ûúöµö ?
- 30) øãöýö äö³öö "öôû¾öôûð"öð ¯öò¾öô³öæ´öð ã¯öâ™ü ûú,üö.
- 31) äö,ü äöµµö¼ü †Æü´ö¼ü üöö®ö µööó"öê †×»öýöæü "öôû¾öôûðÿöð»ö µööêýö¼üöö®ö ã¯öâ™ü ûú,üö.
- 32) ¾ôî×à¾öû ¯ö´öö ´Æüþö•öê ûúöµö ?
- ¯öï¿ö 3. üöö»öð»ö ¯öï¿ööó"öð ^çö,êüü ×»öÆüö. ("öö,ü ¯öîûð ¼üöê®ó)

ýöãþö

- 1) †öÿ´öãö®´öö®ö "öôû¾öôûð"öð ´öö×Æüÿöð ºö.
- 2) äöÿµö¿ööê-öû ãö´öö•öö"öê ûúöµöö ã¯öâ™ü ûú,üö.

- 3) ÁÖß ®ÖÖ,üÖµÖßÖÝÖã¹ý µÖÖÓ"µÖÖ ŪúÖµÖÖÖ"Öß ´ÖÖ×ÆüÝÖß^aÖ.
- 4) ÃÖÖ´ÖÖ×•ÖŪúÝÖÖ †Ö–ÖÖ×,üÝÖ ,üÖÂTMÖü¾ÖÖ¤üÖ"Öß "Ö"ÖÖÖ Ūú,üÖ.
- 5) ÂÖ>Ëü¤ü¿ÖÖ®ÖÖÓ"Öß ´ÖÖ×ÆüÝÖß^aÖ.
- 6) ÃÖÖ´Ö¾Öê¤ü¾Ö †£Ö¾ÖÖ¾Öê¤ü µÖÖÓÃÖÖ²ÖÖ–Öß ´ÖÖ×ÆüÝÖß^aÖ.
- 7) "ÖÖ¾ÖÖÖŪú ¯ÖÖ£ÖÖ"Öß ´ÖÖ×ÆüÝÖß^aÖ.
- 8) ¯ÖÖÛÖÖ>üß ¯ÖÖ£Ö ´ÆüßÖ•Öê ŪúÖµÖ ÝÖê ÃÖÖÓÝÖæ®Ö^YµÖÖ²Ö§ü»Ö"µÖÖ ´ÖÝÖ³Öê¤üÖÖ"Öß "Ö"ÖÖÖ Ūú,üÖ.
- 9) ²ÖÖî–¤ü –Ö´ÖÖ ¯Ö×,üÂÖ¤üÖÖ"Öß ´ÖÖ×ÆüÝÖß^aÖ.
- 10) ²ÖÖî–¤ü –Ö´ÖÖÖ"µÖÖ ×¾ÖÖŪúÖÃÖÖ"ÖÖ †ÖæüÖ¾ÖÖ `µÖÖ.
- 11) •Öî®Ö –Ö´ÖÖÖ"µÖÖ ·ÆÖÃÖÖ"Öß ŪúÖ,üßÖê Ã¯ÖÂTMü Ūú,üÖ.
- 12) ³ÖÆÝÖß "Ööü¾ÖöüßÝÖß»Ö ÃÖÖÝÖÖÖ"Öê ŪúÖµÖÖ Ã¯ÖÂTMü Ūú,üÖ.
- 13) ×¿ÖÛÖ –Ö´ÖÖÖ"Öß Ã£ÖÖ¯Ö®ÖÖ¾Ö ÝÖÝ¾Öê µÖÖ²Ö§ü»Ö ´ÖÖ×ÆüÝÖß^aÖ.
- 14) ÃÖã±úß ÃÖÖ¯ÖĬ¤üÖµÖÖÝÖß»Ö ×¾ÖÖ×¾ÖÖ–Ö ×ÃÖ»Ö×ÃÖ»ÖÖÖÖ"ÖÖ †ÖæüÖ¾ÖÖ `µÖÖ.
- 15) ,üÖ•ÖÖ ,üÖ´Ö´ÖÖêÆü®Ö ,üÖòµÖ µÖÖÓ"Öê ²ÖĬÖÉÖê ÃÖ´ÖÖ•ÖÖÝÖß»Ö µÖÖêÝÖ¤üÖ®Ö Ã¯ÖÂTMü Ūú,üÖ.
- 16) †ÖµÖÖ ÃÖ´ÖÖ•ÖÖ"Öê ÝÖÝ¾Ö–ÖÖ®Ö ÃÖÖÓÝÖæ®Ö †ÖµÖÖ ÃÖ´ÖÖ•ÖÖ"µÖÖ ×®ÖµÖ´ÖÖÖÖ"Öß ´ÖÖ×ÆüÝÖß^aÖ.
- 17) ¤êü¾Ö²ÖÖ¤ü "Ööü¾Ööü ´ÆüßÖ•Öê ŪúÖµÖ ÝÖê ÃÖÖÓÝÖæ®Ö ¤êü¾Ö²ÖÖ¤ü "Ööü¾Ööüß"Öê ŪúÖµÖÖ Ã¯ÖÂTMü Ūú,üÖ.

18) †×»ÖÝÖæü ``Öôû¾Öôûß``ÖÖ ¾ÖéÝÖÖÓÝÖ ºÖ.

19) ØÃÖÝÖ ÃÖ³ÖÖ ``Öôû¾Öôûß``Öß ´ÖÖ×ÆüÝÖß ºÖ.

20) †Ö-Öã×®ÖÛú ³ÖÖ,üÝÖÖ``Öß ´Öæ»Ö³ÖæÝÖÝÖÖ Ã-ÖÂ™ü
Ûú,üÖ.

¬Öİ¿®Ö 4. ÜÖÖ»Öß»Ö ¬Öİ¿®ÖÖ``Öê ÃÖ×¾ÖÃÝÖ,ü ^¢Ö,ü ×»ÖÆüÖ.

(µüÖê®Ö ¬ÖîÛúß <Ûú) 16 ÝÖãßÖ

1) ÁÖß. ®ÖÖ,üÖßÖÝÖã¹ý ``Öôû¾Öôûß``ÖÖ ÃÖ×¾ÖÃÝÖ,ü †ÖæüÖ¾ÖÖ
µÖÖ.

2) ÃÖÝµ¿ÖÖê-ÖÛú ÃÖ´ÖÖ•ÖÖ``µÖÖ ÃÖÓµü³ÖÖ®Öê ´ÖÆüÖÝ´ÖÖ
•ÖÖê×ÝÖ²ÖÖ ±ãú»Öê µÖÖÓ``Öê ÛúÖµÖÖ Ã-ÖÂ™ü Ûú,üÖ.

3) ¾Öêµü ´ÆüßÖ•Öê ÛúÖµÖ ÝÖê ÃÖÖÓÝÖæ®Ö
¾ÖêµüÝÖİÓ£ÖÖÖ×¾ÖÂÖµÖß ÃÖ×¾ÖÃÝÖ,ü ´ÖÖ×ÆüÝÖß ºÖ.

4) ^¬Ö×®ÖÂÖæü ´ÆüßÖ•Öê ÛúÖµÖ ÝÖê ÃÖÖÓÝÖæ®Ö
^¬Ö×®ÖÂÖæüÖÖÃÖ²ÖÖ-Öß ``Ö``ÖÖ Ûú,üÖ.

5) •Öî®Ö ¬Ö´ÖÖÖ``Öê ÝÖÝ¾Ö-ÖÖ®Ö ÃÖÖÓÝÖæ®Ö •Öî®Ö
¬Ö´ÖÖÖ``µÖÖ ×¾ÖÛúÖÃÖÖ``Öß ´ÖÖ×ÆüÝÖß ºÖ.

6) ¿Öî¾Ö ¬ÖÓ£ÖÖ``Öß ÃÖ×¾ÖÃÝÖ,ü ´ÖÖ×ÆüÝÖß ºÖ.

7) ³ÖÆÝÖß ``Öôû¾ÖôûßÝÖß»Ö ¾ÖÖ,üÛúÖ,üß ÃÖÓ¬ÖİµüÖµÖÖ``Öê
µÖÖêÝÖµüÖ®Ö Ã-ÖÂ™ü Ûú,üÖ.

8) ×¿ÖÜÖ ¬Ö´ÖÖÖ``Öß ÃÖ×¾ÖÃÝÖ,ü ´ÖÖ×ÆüÝÖß ºÖ.

9) ²ÖîÖÉÖê ÃÖ´ÖÖ•ÖÖ``Öê ÝÖÝ¾Ö-ÖÖ®Ö ÃÖÖÓÝÖã®Ö ²ÖîÖÉÖê
ÃÖ´ÖÖ•ÖÖ``Öê ÛúÖµÖÖ Ã-ÖÂ™ü Ûú,üÖ.

10) ¬ÖİÖ£ÖÖ®ÖÖ ÃÖ´ÖÖ•ÖÖ``Öß Ã£ÖÖ¬Ö®ÖÖ, ×¿ÖÛú¾ÖßÖ ¾Ö
ÛúÖµÖÖ µÖÖÃÖÖ²ÖÖ-Öß ¾ÖéÝÖÖÓÝÖ ºÖ.

¬Öİ¿®Ö 5. ÜÖÖ»Öß»Ö ¬Öİ¿®ÖÖ``Öê ÃÖ×¾ÖÃÝÖ,ü ^¢Ö,ü ×»ÖÆüÖ.

16 ÝÖãßÖ

- 1) $\tilde{A}\ddot{O}\ddot{Y}\mu\ddot{O}\zeta\ddot{O}\ddot{O}\hat{e}-\ddot{O}\hat{U}\acute{u} \tilde{A}\ddot{O}\acute{\ddot{O}}\ddot{O}\bullet\ddot{O}\ddot{O}\text{''}\ddot{O}\hat{e} \ddot{Y}\ddot{O}\ddot{Y}\frac{3}{4}\ddot{O}-\ddot{O}\ddot{O}\textcircled{R}\ddot{O} \tilde{A}\text{--}\ddot{O}\hat{A}^{\text{TM}}\acute{u} \hat{U}\acute{u}^1\acute{Y}\textcircled{R}\ddot{O}$
 $\tilde{A}\ddot{O}\ddot{Y}\mu\ddot{O}\zeta\ddot{O}\ddot{O}\hat{e}-\ddot{O}\hat{U}\acute{u} \tilde{A}\ddot{O}\acute{\ddot{O}}\ddot{O}\bullet\ddot{O}\ddot{O}\text{''}\mu\ddot{O}\ddot{O} \hat{U}\acute{u}\ddot{O}\mu\ddot{O}\ddot{O}\hat{O}\text{''}\ddot{O}\ddot{O} \dagger\ddot{O}\ae\acute{u}\ddot{O}\frac{3}{4}\ddot{O}\ddot{O}$
 $\text{'}\mu\ddot{O}\ddot{O}.$
- 2) $\text{--}\ddot{O}\ddot{I}\ddot{O}\text{''}\ddot{O}\textcircled{B}\textcircled{R}\ddot{O} \ddot{Y}\ddot{O}\ddot{Y}\frac{3}{4}\ddot{O}-\ddot{O}\ddot{O}\textcircled{R}\ddot{O}\ddot{O}\text{''}\mu\ddot{O}\ddot{O} \tilde{A}\ddot{O}\textcircled{E}\acute{u}\ddot{O} \zeta\ddot{O}\ddot{O}\delta\acute{u}\ddot{O}\acute{O}\text{''}\ddot{O}\ddot{O}$
 $\tilde{A}\ddot{O}\times\frac{3}{4}\ddot{O}\tilde{A}\ddot{Y}\ddot{O}_{,}\acute{u} \dagger\ddot{O}\ae\acute{u}\ddot{O}\frac{3}{4}\ddot{O}\ddot{O} \text{'}\mu\ddot{O}\ddot{O}.$
- 3) $^2\ddot{O}\ddot{O}\hat{1}-\text{w}\acute{u} \text{--}\ddot{O}\acute{\ddot{O}}\ddot{O}\hat{O}\text{''}\ddot{O}\textcircled{B} \times\zeta\ddot{O}\hat{U}\acute{u}\frac{3}{4}\ddot{O}\textcircled{P}\ddot{O} \tilde{A}\ddot{O}\ddot{O}\acute{O}\acute{Y}\ddot{O}\textcircled{\text{a}}\textcircled{R}\ddot{O} ^2\ddot{O}\ddot{O}\hat{1}-\text{w}\acute{u}$
 $\text{--}\ddot{O}\acute{\ddot{O}}\ddot{O}\hat{O}\text{''}\mu\ddot{O}\ddot{O} \cdot\textcircled{E}\ddot{O}\tilde{A}\ddot{O}\ddot{O}\text{''}\ddot{O}\textcircled{B} \hat{U}\acute{u}\ddot{O}_{,}\acute{u}\textcircled{P}\ddot{O}\times\acute{\ddot{O}}\acute{\ddot{O}}\acute{O}\tilde{A}\ddot{O}\ddot{O} \hat{U}\acute{u}_{,}\acute{u}\ddot{O}.$
- 4) $\tilde{A}\ddot{O}\tilde{a}\pm\acute{u}\textcircled{B} \tilde{A}\ddot{O}\acute{O}\text{--}\ddot{O}\ddot{I}\text{w}\acute{u}\ddot{O}\mu\ddot{O}\ddot{O}\times\frac{3}{4}\ddot{O}\hat{A}\ddot{O}\mu\ddot{O}\textcircled{B} \tilde{A}\ddot{O}\times\frac{3}{4}\ddot{O}\tilde{A}\ddot{Y}\ddot{O}_{,}\acute{u} \acute{\ddot{O}}\ddot{O}\times\textcircled{E}\acute{u}\ddot{Y}\ddot{O}\textcircled{B}$
 $\text{^a}\ddot{O}.$
- 5) $\dagger\ddot{O}\mu\ddot{O}\hat{O} \tilde{A}\ddot{O}\acute{\ddot{O}}\ddot{O}\bullet\ddot{O}\ddot{O}\text{''}\ddot{O}\hat{e} \ddot{Y}\ddot{O}\ddot{Y}\frac{3}{4}\ddot{O}-\ddot{O}\ddot{O}\textcircled{R}\ddot{O} \tilde{A}\text{--}\ddot{O}\hat{A}^{\text{TM}}\acute{u} \hat{U}\acute{u}^1\acute{Y}\textcircled{R}\ddot{O} \dagger\ddot{O}\mu\ddot{O}\hat{O}$
 $\tilde{A}\ddot{O}\acute{\ddot{O}}\ddot{O}\bullet\ddot{O}\ddot{O}\text{''}\mu\ddot{O}\ddot{O} \hat{U}\acute{u}\ddot{O}\mu\ddot{O}\ddot{O}\hat{O}\text{''}\ddot{O}\ddot{O} \dagger\ddot{O}\ae\acute{u}\ddot{O}\frac{3}{4}\ddot{O}\ddot{O} \text{'}\mu\ddot{O}\ddot{O}.$

प्र. २ खालील पैकी कोणत्याही ४ प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

१६

- १ दृष्यबंध म्हणजे काय हे सांगून दृष्यबंधाचे महत्व स्पष्ट करा.
- २ वाडा चिरेबंदी नाटकाची नेपथ्य रचना कशी कराल?
- ३ रंगभूषेसाठी वापरल्या जाणा-या साहित्य आणि साधनांची माहिती द्या.
- ४ भास्कर चंदावरकर ह्यांच्या संगीत संयोजनाचे वेगळेपण सांगा.
- ५ प्राकाश योजनेतील रंगसंगतीचे महत्व सोदाहरण सांगा.
- ६ त्रयस्त नाट्यगृहाची रचना सविस्तर सांगा.
- ७ ऐतिहासिक नाटकाच्या वेशभूषेतील घटकांचा आढावा घ्या.
- ८ संगीत आणि ध्वनी ह्यातील निराळेपण सांगा.
- ९ नेपथ्य आणि रंगमंचीय वस्तू ह्यातील फरक स्पष्ट करा.
- १० कथकली नृत्य नाट्यशैलीच्या वेशभूषेविषयी चर्चा करा.
- ११ ग्रीक रंगभूमीवरील मुखवटे ह्याविषयी माहिती लिहा.
- १२ भरत मुनींनी सांगितलेल्या नाट्यमंडपाचा तपशील द्या.
- १३ कथकलीसाठीच्या रंगभूषेची माहिती द्या.
- १४ प्राकाश योजनेची साधने सांगा.
- १५ बायोमेकॅनिक्स ही संकल्पना मांडा.
- १६ द्विमितीय आणि त्रिमितीय नेपथ्यातील फरक सांगा.
- १७ नाट्यावकाशामध्ये स्थल बदल सुचीत करण्यासाठी कशाचा आणि कसा वापर केला जातो?
- १८ अभिज्ञान शाकुंतल नाटकाच्या वेशभूषे विषयी लिहा.

- १९ रंगभाषेतील कालबदलासाठी अधिक प्रभावी माध्यम कोणते?
- २० रसानुभूती देण्यासाठी संगीताचा प्रभावी वापर होऊ शकतो हे सिद्ध करा.
- २१ पथनाट्याच्या वेशभूषेविषयी माहिती लिहा.
- २२ संगीत मनापमान नाटकातील धैर्यधराच्या आहार्य अभिनयाबद्दल लिहा.
- २३ संगीत नाटकातील संगीत संयोजनाबद्दल माहिती लिहा.
- २४ मूकनाट्यातील रंगभूषेविषयी लिहा.
- २५ नेपथ्यातील मास्कींगचा उपयोग लिहा.
- २६ प्रकाशसाधने निरनिराळ्या ठिकाणी ठेवून प्रकाश दिल्याने काय फरक पडतो ते लिहा.
- २७ नेपथ्य आणि प्रकाशयोजना उपलब्ध नसल्यास एखादा प्रसंग कसा बसवाल ?
- २८ ध्वनिमुद्रीत संगीत आणि प्रत्यक्ष संगीत(Live Music) ह्यातील प्रभावीपणा विशद करा.
- २९ पार्श्वसंगीताचा तक्ता मांडा.
- ३० नाटकाची प्रकाशयोजना आणि गायनाच्या कार्यक्रमाची प्रकाशयोजना ह्यातील फरक सांगा.

प्र. ३ पुढील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

१६

- १ रंगमंचावरील प्रकाशयोजनेचे महत्व आणि प्रकार ह्यांचे सविस्तर वर्णन करा.
- २ नाट्यनिर्मितीतील वेशभूषेचे महत्व आणि कार्य विषद करा.
- ३ रंगभूषेची दैनंदिन जिवनातील आणि रंगमंचावरील आवश्यकता सिद्ध करा.
- ४ नाटकासाठीच्या पार्श्वसंगीत रचनेचे महत्व सांगून संस्संगीत संयोजनाचा तक्ता तयार करा.

- ५ कोणत्याही एका ऐतिहासीक नाटकातील पात्रांच्या वेशभूषेविषयी सविस्तर लिहा.
- ६ नाट्यप्रकाराच्या स्वरूपानुसार तांत्रिक बाबींचे स्वरूप बदलते किंवा नाही ते लिहा.
- ७ संगीत संयोजनातील टप्पे लिहा.
- ८ रंगमंचाच्या प्रत्येक भागात कोणता प्रसंग सादर करावा ह्याचे संकेत मांडा.
- ९ प्रकाशयोजनेचा तक्ता करण्याची पद्धत सांगा.
- १० रसनिष्पत्तीतील रंगसंगती बदल लिहा.
- ११ घाशीराम कोतवाल नाटकाच्या नेपथ्याविषयी लिहा.
- १२ मानवी नेपथ्याविषयी सविस्तर लिहा.
- १३ वेशभूषेच्या इतिहासाबद्दल सविस्तर लिहा.
- १४ रंगभाषेतील रंगांचे अर्थ सोदाहरण स्पष्ट करा.
- १५ करुण रस निर्मिती साठी कोणत्या वाद्यांचा प्रभावी उपयोग होऊ शकतो?
- १६ रंगमंचीय अवकाशातील पोकळी भरून काढणा-या घटकांचा आढावा घ्या.
- १७ नटाला तांत्रिक बाबींचे ज्ञान असणे आवश्यक आहे की नाही हे सोदाहरण स्पष्ट करा.
- १८ अभिनेते आणि तंत्रज्ञ ह्यांची परस्पर पूरकता सिद्ध करा.
- १९ तंत्रांचे नाट्याविष्कारासाठीचे योगदान स्पष्ट करा.
- २० खुल्या रंगमंचाचे फायदे आणि उणीवा ह्या विषयी चर्चा करा.

प्र. ४ कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

१६

- १ भरतमुनींच्या नाट्यगृह उभारणीच्या पद्धतीचा संपूर्ण तपशील द्या.
- २ कथकली नृत्य शैली मधील रंगभूषा आणि वेशभूषा ह्यांची माहिती लिहा.
- ३ फिरता रंगमंच ह्याविषयी सोदाहरण माहिती द्या.
- ४ प्रकाश आयोजनातील निरनिराळ्या घटकांचा सविस्तर आढावा घ्या.
- ५ रंगभूषेसाठी उपयोगात येणा-या साधनांविषयी सविस्तर लिहा.
- ६ एखाद्या नाटकाचे पार्श्वसंगीत करताना कोण कोणत्या बाबींचा विचार कराल.
- ७ 'तो मी नव्हेच!' ह्या नाटकातील तांत्रिक बाबींचे विवेचन करा.

८ संगीत एकच प्याला ह्या नाटकातील पात्रांच्या वेशभूषेचा सखोल विचार मांडा.

९ लोककथा ७८ नाटकाच्या वेशभूषेचा विचार मांडा.

१० बालनाट्यातील रंगतंत्रांचा तपशीलवार अभ्यास मांडा.

प्र. ५

१६

१ ग्रीक रंगभूमी वरील रंग तंत्रांचा सविस्तर आढावा घ्या.

२ कालपरत्वे मराठी रंगभूमीवर जे तांत्रिक बदल झाले त्यांचा तपशिल द्या.

३ प्रकाशयोजनेची स्थित्यंतरे विशद करा.

४ प्रायोगिक रंगभूमी वरील रंगतंत्रांचा सविस्तर अभ्यास मांडा.

५ रंगतंत्रांचा नाटकाच्या परिणामकारकतेवर परिणाम होतो हे सिद्ध करा.

(Qution Bank)
M.A.1 sem.1 (Urdu)
Paper No:- SCT-1.2
Mirza Galib ka khusui Mutalea

سوال نمبر 2:- مختصر جواب لکھیے۔

- ۱- مرزا غالب کے پیدائش کے متعلق آپ کیا جانتے ہیں۔
- ۲- مرزا غالب کے خاندان پر مختصر روشنی ڈالیے۔
- ۳- مرزا غالب کی تعلیم و تربیت پر مختصر روشنی ڈالیے۔
- ۴- مرزا غالب کی پرورش پر روشنی ڈالیے۔
- ۵- مرزا غالب کی نوجوانی کی رنگ رلیاں پر مختصر روشنی ڈالیے۔
- ۶- مرزا غالب نے شاعری کی ابتداء کب اور کیسے کی۔
- ۷- مرزا غالب کی شادی اور دہلی میں آمد پر مختصر روشنی ڈالیے۔
- ۸- مرزا غالب پر قیام دہلی کا کیا اثر ہوا؟
- ۹- مرزا غالب کو کن مالی پریشانیوں کا سامنا کرنا پڑا؟
- ۱۰- مرزا غالب کا سفر کلکتہ کے مختصر حالات بیان کیجیے۔
- ۱۱- مرزا غالب کے ادبی معرکہ پر مختصر روشنی ڈالیے۔
- ۱۲- مرزا غالب کے حادثہ اسیری پر مختصر روشنی ڈالیے۔
- ۱۳- مرزا غالب کو قلعہ کی ملازمت کیوں کرنی پڑی؟
- ۱۴- مرزا غالب کی ظفر کی استاد کی متعلق مختصر روشنی ڈالیے۔

- ۱۵- مرزا غالب کے ذاتی حالات بیان کیجیے۔
- ۱۶- مرزا غالب کا رام پور سے کیا تعلق تھا؟
- ۱۷- غالب پر سکے الزام کب اور کیسے لگا؟
- ۱۸- مرزا غالب نے رام پور کا سفر کیوں کیا؟
- ۱۹- مرزا غالب کی پینشن کا اجراء کب اور کیسے ہوا؟
- ۲۰- مرزا غالب کے دربار و خلعت کا اجراء کب اور کیسے ہوا؟
- ۲۱- غالب کے آخری ایام کیسے گزرے؟
- ۲۲- مرزا غالب کی وفات کب اور کیسے ہوئی؟
- ۲۳- مرزا غالب کی اولاد کے متعلق مختصر روشنی ڈالیے۔
- ۲۴- مرزا غالب اور عارف کا تعلق پر مختصر روشنی ڈالیے۔
- ۲۵- مرزا غالب کا مرزا باقر علی اور مرزا حسین علی سے کیا رشتہ تھا؟
- ۲۶- مرزا غالب کی بیگم کی وفات کیسی ہوئی؟
- ۲۷- مرزا غالب کے عہد کے ادبی حالات مختصر بیان کیجیے
- ۲۸- مرزا غالب کے عہد کے سماجی حالات مختصر بیان کیجیے۔
- ۲۹- مرزا غالب کے عہد کے سیاسی حالات مختصر بیان کیجیے۔
- ۳۰- مرزا غالب کے عہد کے اقتصادی حالت مختصر بیان کیجیے۔

سوال نمبر 3: درج ذیل سوالات کے جوابات لکھیے۔

۱- مرزا غالب کو پینشن کے لیے کن مسائل کا سامنا کرنا پڑا؟

۲- مرزا غالب کے سفر کے حالات بیان کیجیے۔

۳- مومن خان مومن کا تعارف بیان کیجیے۔

۴- مومن خان مومن کی شاعری پر تبصرہ کیجیے۔

۵ - مصطفیٰ خان شیفہ کا تعارف بیان کیجیے۔

۶ - مصطفیٰ خان شیفہ کی شاعری پر تبصرہ کیجیے۔

۷- ابراہیم ذوق کا تعارف بیان کیجیے۔

۸- ابراہیم ذوق کی شاعری پر تبصرہ کیجیے۔

۹- مرزا غالب کی 'کلیات نثر' پر روشنی ڈالیے۔

۱۰- 'قاطع برہان' کا اجمالی جائزہ لیجیے۔

۱۱- غالب کے 'دیوان اردو' کا اجمالی جائزہ لیجیے۔

۱۲- 'مکاتیب غالب' کا اجمالی جائزہ لیجیے۔

۱۳- 'نکات غالب و رقعات غالب' کا اجمالی جائزہ لیجیے۔

۱۴- 'قادر نامہ' کا اجمالی جائزہ لیجیے۔

۱۵- 'تنقیز' کا اجمالی جائزہ لیجیے۔

۱۶- غالب کی 'حسرتیں' بیان کیجیے۔

۱۷- 'مہر نیم روز' کا اجمالی جائزہ لیجیے۔

۱۸- مرزا غالب کی مکتوب نگاری کی بنیادی خصوصیات بیان کیجیے۔

۱۹- عود ہندی کا اجمالی جائزہ لیجیے۔

۲۰- اردو معنی کا اجمالی جائزہ لیجیے۔

سوال نمبر 4:- مفصل جواب لکھیے۔

۱- مرزا غالب کی غزل گوئی کا تنقیدی جائزہ لیجیے۔

۲- مرزا غالب کی قصیدہ نگاری کا مفصل جائزہ لیجیے۔

۳- مرزا غالب کی شاعری کی خصوصیات بیان کیجیے۔

۴- مرزا غالب کی مکتوب نگاری پر تبصرہ کیجیے۔

۵- مرزا غالب کی نثر نگاری پر تبصرہ کیجیے۔

۶- مرزا غالب کی اردو تصانیف پر تفصیلی روشنی ڈالیے۔

۷- غالب کے ہم عصر شعراء پر مفصل نوٹ لکھیے۔

۸- اردو ادب میں غالب کا مقام و مرتبہ بیان کیجیے۔

۹- غالب کے دور میں غدر کے حالات پر تفصیلی روشنی ڈالیے۔

۱۰- مرزا غالب کے فارسی تصانیف پر تفصیلی روشنی ڈالیے۔

سوال نمبر 5:- مفصل جواب لکھیے۔

۱- ذکرِ غالب کے حوالے سے مرزا غالب کے سوانحی حالات و واقعات بیان کیجیے۔۔

۲- اردو شاعری میں مرزا غالب کا مقام تعین کیجیے۔

۳- مرزا غالب کی سیرت و شخصیت کے متعلق آپ کیا جانتے ہیں؟ تفصیل سے لکھیے۔

۴- عہدِ غالب کی حالات کی تنقیدی جائزہ لیجیے۔

۵- مرزا غالب کی علمی و ادبی خدمات کا مفصل جائزہ لیجیے۔

Date of Exam.

Faculty of Humanities

Examination: M.A. Part I Semester I

MARCH / APRIL 2022

Subject :Political Science

Title of the Paper: Constitution of India

Paper No. : HC Compulsory Paper 1.3 (w.e.f.Nov.2021)

**Question : 2 Write short answer (any 4 out of 6)
Marks 16**

- 1) Constituent Assembly of India
- 2) Declaration of the Queen of 1858
- 3) Indian Council Act of 1861
- 4) Indian Council Act of 1892
- 5) The Morley-Minto Act of 1909
- 6) The Montague-Chelmsford Act of 1919
- 7) Indian Government Act of 1935
- 8) Cripps plan
- 9) Cabinet mission plan
- 10) Lord Mountbatten Plan
- 11) Indian Independence Act
- 12) Write two features of Indian Constitution?
- 13) Right to Equality
- 14) Right to Freedom
- 15) Right Against Exploitation
- 16) Right to Religious freedom
- 17) Cultural and Educational Rights
- 18) Right to Constitutional Remedy
- 19) Sovereignty
- 20) Socialism
- 21) Secularism
- 22) Republic

- 23) Impeachment Case Against the President
- 24) Social Justice
- 25) Economic Justice
- 26) Political Justice
- 27) Brotherhood and Personal prestige
- 28) Basic duties
- 29) Methodology of Incident Amendment
- 30) Governor

Question : 3 Answer the following question (any 2 out of 4) Marks 16

- 1) Explain the philosophy of Indian Constitution?
- 2) 42nd Amendment
- 3) 44th Amendment
- 4) Structure of Lok Sabha
- 5) Structure of Rajya Sabha
- 6) President of India
- 7) Vice President of India
- 8) Prime Minister of India
- 9) Duties of the Speaker of the Lok Sabha
- 10) Parliament of India
- 11) Executive Board
- 12) Explain the usefulness of Rajya Sabha?
- 13) Indian Judiciary
- 14) Composition of the Supreme Court
- 15) Independence of the Court
- 16) Judicial Activism
- 17) PIL
- 18) Court of Records
- 19) Eligibility of Judge
- 20) Presidential Removal

Question : 4 Answer the following question in detail (any 1 out of 2) Marks 16

- 1) Write the rights and functions of Lok Sabha?
- 2) Write the powers and functions of Rajya Sabha?

- 3) Explain the powers and functions of the Indian Parliament?
- 4) Write the qualifications and duties of the Vice President?
- 5) Write the Powers and Functions of the Prime Minister and Cabinet of India?
- 6) Write the Guidelines of State Policy in detail?
- 7) Critically examine the 42nd Amendment?
- 8) Write down the Right of Judicial Review?
- 9) Explain Indian Judicial Activism?
- 10) Explain what is a Public Interest Petition?

Question : 5 Answer the following question in detail
Marks 16

- 1) Write the address of the Indian Constitution in detail?
- 2) Explain the features of Indian Constitution?
- 3) Explain the Source of Indian Constitution making?
- 4) Explain the powers and functions of the President of India?
- 5) Explain the powers and functions of the Supreme Court?

प्रश्न 2 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (6 पैकी 4)

गुण 16

- 1) भारतीय संविधान सभा
- 2) १८५८ चा राणीचा जाहिरनामा
- 3) १८६१ चा भारतीय परिषद कायदा
- 4) १८९२ चा भारतीय परिषद कायदा
- 5) १९०९ चा मोर्ले-मिंटो सुधारणा कायदा
- 6) १९१९ चा मॉन्टेग्यु-चेम्सफर्ड कायदा
- 7) १९३५ चा भारतीय शासन कायदा
- 8) क्रिप्स योजना
- 9) त्रिमंत्री योजना
- 10) लॉर्ड माउंटबॅटन योजना
- 11) भारतीय स्वातंत्र्याचा कायदा
- 12) भारतीय संविधानाची दोन वैशिष्ट्ये लिहा?
- 13) समतेचा अधिकार
- 14) स्वातंत्र्याचा अधिकार
- 15) शोषनाविरुद्धचा अधिकार

- 16) धार्मिक स्वातंत्र्याचा अधिकार
- 17) सांस्कृतिक व शैक्षणिक अधिकार
- 18) घटनात्मक उपाययोजनेचा अधिकार
- 19) सार्वभौमत्व
- 20) समाजवाद
- 21) धर्मनिरपेक्षता
- 22) प्रजासत्ताक
- 23) राष्ट्रपतीविरुद्धात महाभियोग खटला
- 24) सामाजिक न्याय
- 25) आर्थिक न्याय
- 26) राजकीय न्याय
- 27) बंधूता व व्यक्ती प्रतिष्ठा
- 28) मूलभूत कर्तव्य
- 29) घटनादुरुस्तीची पध्दती
- 30) राज्यपाल

प्रश्न 3 टीपा लिहा. (4 पैकी 2)

गुण 16

- 1) भारतीय संविधानाचे तत्वज्ञान स्पष्ट करा?
- 2) ४२ वी घटनादुरुस्ती
- 3) ४४ वी घटनादुरुस्ती
- 4) लोकसभेची रचना
- 5) राज्यसभेची रचना
- 6) भारताचा राष्ट्रपती
- 7) भारताचा उपराष्ट्रपती
- 8) भारताचा पंतप्रधान
- 9) लोकसभेच्या सभापतीची कार्ये
- 10) भारताची संसद
- 11) कार्यकारी मंडळ
- 12) राज्यसभेची उपयुक्तता स्पष्ट करा?
- 13) भारतीय न्यायव्यवस्था
- 14) सर्वोच्च न्यायालयाची रचना
- 15) न्यायालयाचे स्वातंत्र्य
- 16) न्यायालयीन सक्रियता

- 17) जनहित याचिका
- 18) अभिलेख न्यायालय
- 19) न्यायाधिशाची पात्रता
- 20) राष्ट्रपती पदच्युती

प्रश्न 4 दीर्घोत्तरी उत्तरे लिहा. (२ पैकी १)

गुण 16

- 1) लोकसभेची रचना सांगून अधिकार व कार्ये लिहा?
- 2) राज्यसभेची रचना सांगून अधिकार व कार्ये लिहा?
- 3) भारतीय संसदेचे अधिकार व कामे विशद करा?
- 4) उपराष्ट्रपतीची पात्रता लिहून अधिकार व कामे लिहा?
- 5) भारताचा पंतप्रधान व मंत्रिमंडळाचे अधिकार व कामे लिहा?
- 6) राज्य धोरणाची मार्गदर्शक तत्त्वे सविस्तर लिहा?
- 7) 42 व्या घटनादुरुस्तीचे टीकात्मक परिक्षण करा?
- 8) न्यायालयीन पूनर्विलोकनाचा अधिकार सविस्तर लिहा?
- 9) भारतीय न्यायालयीन सक्रियता विशद करा?
- 10) जनहित याचिका म्हणजे काय स्पष्ट करा?

प्रश्न 5 दीर्घोत्तरी उत्तरे लिहा.

गुण 16

- 1) भारतीय संविधानाचा सरनामा सविस्तर लिहा?
- 2) भारतीय संविधानाची वैशिष्ट्ये विशद करा?
- 3) भारतीय संविधान निर्मिती स्रोत स्पष्ट करा?
- 4) भारताचा राष्ट्रपतीचे अधिकार व कार्ये विशद करा?
- 5) सर्वोच्च न्यायालयाची रचना लिहून अधिकार व कामे स्पष्ट करा?

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
University Campus
M.A. I, Semester I (CBCS) Economics
Micro Economics
Question Bank

Que.2 Write Short Answers (Any Four)

16

1. Concept of Economics
2. Difference between Micro and Macro Economics
3. Inductive Method of Economic Analysis
4. Deductive Method of Economic Analysis
5. Cardinal Utility Theory
6. Ordinal Utility Theory
7. Determinant of Demand
8. Arc Elasticity of Demand
9. Indifference Curve
10. Consumer Surplus
11. Price Consumption Curve
12. Income Effect
13. Production Function
14. Labor Deepening Technological Progress
15. Opportunity Cost
16. Average Fixed Cost
17. Monopolistic Market
18. Product Differentiation
19. Welfare
20. GNP Criteria of Welfare

Que.3 Answer the following questions (Any Two)

16

1. Explain the scope of micro economic analysis.
2. Explain the assumption of marginal utility theory.
3. Why indifference curve is convex to the origin?
4. Explain consumer surplus theory in detail.
5. Discuss the revealed preference theory.
6. Explain capital deepening technological progress.
7. Discuss characteristics of oligopoly market.
8. Explain the Cournot Model of Duopoly market.
9. Explain the various characteristics of Monopoly Market.
10. Explain the Law of variable proportion in detail.

Que.4 Answer the following question (Any One)

16

1. What is perfect competition? Explain its short run and long run equilibrium with suitable diagram.
2. What is Monopolistic Market? Explain its various characteristics and short run equilibrium with suitable diagram.
3. What is price discrimination? Explain its various types in detail.
4. What is Cartel? Explain the cartel firm's equilibrium in detail.
5. Explain characteristics and equilibrium of bilateral monopoly market.

Que.5 Explain the various characteristics of Indifference curve in detail.

Discuss the law of return to scale in detail.

Explain the traditional theory of cost.

Explain the various criteria of welfare.

Discuss the Bain's Price Limiting Theory.

Sub.: Sahityavichar (साहित्यविचार)

Paper: HCT 1.1

Question Bank

प्र. २ - ओडकशत उत्तरे लिहा

- (१) रचित साहित्य- म्हणजे- काय ? स्पष्ट करा.
- (२) साहित्याचे स्वरूप विषद करा-
- (३) साहित्याच्या निविष्ट कारणा- लिहा-
- (४) रचित साहित्य आणि रचितेतर साहित्य भेद स्पष्ट करा.
- (५) रीति सिद्धांताचे महाव विषद करा-
- (६) अभिजातवादाची वैशिष्ट्ये लिहा
- (७) साहित्याची संकल्पना स्पष्ट करा-
- (८) साहित्याची प्रमुख वैशिष्ट्ये लिहा
- (९) साहित्याच्या स्वरूपातच साहित्याची प्रवृत्ती असते स्पष्ट करा-
- (१०) 'ध्वनि' सिद्धांताचे स्वरूप स्पष्ट करा-
- (११) 'सौंदर्यवादाचे' स्वरूप स्पष्ट करा
- (१२) वास्तववादाची निर्मिती- का समीत ले लिहा ?
- (१३) 'देशिकार्' म्हणजे काय ? स्पष्ट करा
- (१४) साहित्याचा सूक्ष्मविचार म्हणजे काय ले लिहा-
- (१५) करार न्याय म्हणजे- काय स्पष्ट करा-
- (१६) 'प्रामा' साहित्याचे स्वरूप लिहा
- (१७) 'नाट्यात्म' हा संकल्पना उलगडून दाखवा-?
- (१८) 'भाषात्म' संज्ञा स्पष्ट करा ?
- (१९) 'भाषावाद' स्वरूप विशेष लिहा

- (२०) शास्त्राधि-वाङ्मय आणि लीला साहित्य यातील फरक स्पष्ट करा.
- (२१) साहित्याचे 'शब्दरूप' म्हणजे काय? ते लिहा.
- (२२) साहित्यातून वक्ता होणाऱ्या अंगुष्ठाचे विशेष स्पष्ट करा.
- (२३) संवत्सरात्मका म्हणजे काय परामर्श द्या?
- (२४) साहित्यात सूचका अस्मते स्पष्ट करा.
- (२५) 'विद्यावानुभाव्यमिवास्मिन्संयोगाद्रसनिष्पत्तिम्' हे सूत्र प्रोढी-मांडले स्पष्ट करा.
- (२६) रसनिष्पत्ती कोणाच्या संयोगाने होते स्पष्ट करा?
- (२७) 'वैयर्थ्य' ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- (२८) 'शब्द' आणि 'अर्थ' मिळून काव्य निर्माण होते स्पष्ट करा?
- (२९) साहित्याचे स्वरूप 'शब्दरूप' अस्मते स्पष्ट करा?
- (३०) रसामध्ये मुख्यरस व उपरस कोणते ते सांगा?

प्र० ३२ - लघुनरी प्रश्नः

- (१) लेखकाच्या अभिव्यक्त्या साहित्याचा आशय ठरत असतो स्पष्ट करा.
- (२) लेखकाची अभिव्यक्ती साहित्यात प्राण भरत असतो स्पष्ट करा.
- (३) रसाच्या क्रमोच्च कोणत्या ते लिहा.
- (४) साहित्यातील 'पाशक' वादाले स्वरूप स्पष्ट करा?
- (५) 'पाशक वाद' आणि 'अभिजातवाद' यातील फरक स्पष्ट करा.
- (६) 'देशविदा' स्वरूप ओदासण लिहा.
- (७) 'अभिजातवाद' कोणात म्हणतात स्पष्ट करा.
- (८) 'शेती' हे काव्याचे प्राणतक आहे उल्लेखून दाखवा?
- (९) 'व्यंगविचार' म्हणजे काय? ते लिहा.
- (१०) रसव्यंग आणि आकारव्यंगी यांमधील भासाती आ?

- (११) 'सौंदर्यवाद' अवि-पक्षववाद आसन्न्या मीमांसा परामर्श-ध्या?
- (१२) 'कथात्म' साहित्य कशाळ गणनात स्पष्ट करा?
- (१३) 'मकथवाद' गणने काय ते सांगून वैशिष्ट्ये विवरु करा.
- (१४) छंदितसाहित्यात आवेळण मूल्य असते का? ले लिहा
- (१५) 'साहित्याच्या स्वरूपातय साहित्याचे प्रयोजन' सामावेल्ले-
असते' स्पष्ट करा?
- (१६) 'देशवाद' स्वरूप व वैशिष्ट्ये विवरु करा-
- (१७) 'महात्म' संकल्पनेचे स्वरूप उदाहरण सांगा.
- (१८) साहित्याच्या स्वरूपातय साहित्याची प्रवृत्ती सामावेल्ले-
असते स्पष्ट करा.
- (१९) छंदितसाहित्य आणि 'वैचारिक' साहित्य साम्य आढिमेद-
स्पष्ट करा.
- (२०) 'साहित्यप्रकाशाची' संकल्पणा: नाटक' स्वरूप विशेष-लिहा?

प्रश्ना -

- (१) साहित्यातून कसा होणाऱ्या अनुभवाचे-विशेष-
सौंदर्यवादात स्पष्ट करा.
- (२) साहित्य विचार गणने काय? ते सांगून लाये स्वरूप व
कार्य स्पष्ट करा?
- (३) साहित्य निर्मितीच्या सिद्धांतासंबंधी सविस्तर चर्चा करा?
- (४) 'सर्व' साहित्य हे सौंदर्यवादी असते' या निष्ठाणाची चर्चा करा.
- (५) साहित्य विभागाचे परिशीलन करणारा वाचक हा 'सहस्र' असतो?
या निष्ठाणाची मीमांसा करा?
- (६) छंदित साहित्य हे वाचकांच्या आपणांना आवाहन करणे?
स्पष्ट करा.
- (७) 'अभिजातवाद' अवि-पक्षववाद' स्वरूप व विशेष-स्पष्ट करा?
- (८) 'नटमयीनवाद' निर्माण होण्याची कारणे सविस्तर लिहा.
- (९) सौंदर्यवादा गणने काय? सौंदर्यवादाच्या अनुगंगाने स्पष्ट करा.

(१०) 'सौंदर्याची' प्रतिक्रिया म्हणून वास्तववाद निर्माण झाला ?
— आसेपाची परामर्श द्या ?

प्रो स्या -

- ① वाद-मधील वाद निर्माण होण्याची कारणे- सांगून अभिजातवादा-
'वास्तववाद' याचे स्वरूप व विशेष लिहा.
- ② साहित्यविचाराचे स्वरूप याचा सोदाहरण स्पष्ट कर ?
- ③ साहित्याची संकल्पना- स्वरूप, विविध व्याख्या व प्रवृत्तीचा-
आढावा द्या ?
- ④ साहित्य निर्मितीत विविध सिद्धांतांची ओळख करू द्या ?
- ⑤ 'साहित्याचे स्वरूप' व्याख्या- आशयानुसार करते 'साहित्याचा-
सोदाहरण परामर्श द्या ?

५१२६—

M.A. Part I, Political Science
Semester-II
Generic Open Elective (OE) OE 1.1
Human Rights
Question Bank

Write short answers / Answer the following question

1) Rights of Minorities

अल्पसंख्याकांचे हक्क

2) Explain International bill of human rights

आंतरराष्ट्रीय मानवाधिकार विधेयक स्पष्ट करा

3) National Human Rights Commission

राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोग

4) Discrimination against Woman

स्त्री विरुद्ध भेदभाव

5) Human Rights of Children

मुलांचे मानवी हक्क

6) Amnesty International

ऍम्नेस्टी इंटरनॅशनल

7) 10 December International Human Rights Day

१० डिसेंबर जागतिक मानव अधिकार दिन

8) NHRC

NHRC राष्ट्रीय मानव अधिकार आयोग

9) Magna Carta

मॅग्ना कार्टा

10) Mandamus

मंडमस

11) Child labour

बालकामगार

12) Civil War

गृहयुद्ध

13) Bill of Rights

अधिकारांचे विधेयक

14) Article 21 A

कलम 21 अ

15) Define right to development and shelter.

विकास आणि निवारा हक्काची व्याख्या करा.

16) What do you mean by gender justice?

लिंग न्याय म्हणजे काय?

17) What do you mean by Habeas Corpus?

हेबियस कॉर्पस म्हणजे काय?

18) Rights of SC and ST

अनुसूचित जाती आणि जमातींचे अधिकार

19) Role of UN in the protection of human rights

मानवाधिकारांच्या संरक्षणात UN ची भूमिका

20) Examine the role of media in protecting human rights?

21) मानवी हक्कांचे संरक्षण करण्यासाठी माध्यमांची भूमिका तपासा?

22) Explain child labour as a human right violation?

बालमजुरी हे मानवी हक्कांचे उल्लंघन समजावून सांगा?

23) Explain the significance of fundamental rights in India?

भारतातील मूलभूत अधिकारांचे महत्त्व स्पष्ट करा?

24) Rights of the Refugees and Migrant Workers

निर्वासित आणि स्थलांतरीत कामगारांचे हक्क

25) Explain human rights with the support of Indian Constitution.

भारतीय संविधानाच्या आधारे मानवी हक्क स्पष्ट करा.

26) Write a short note on National Human Rights Commission.

राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोगावर एक छोटी टीप लिहा.

27) Explain the significance of UDHR?

UDHR चे महत्त्व स्पष्ट करा?

28) Explain the human rights issues of Dalits and Adivasis in India.

भारतातील दलित आणि आदिवासींच्या मानवी हक्कांचे प्रश्न स्पष्ट करा.

29) Explain the National Human Right Commission and how it protect the Children's rights?

राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोग आणि ते मुलांचे अधिकार संरक्षण कसे करते हे स्पष्ट करा?

30) Explain the protection and enforcement agencies of human rights in India.

भारतातील मानवाधिकारांचे संरक्षण आणि अंमलबजावणी संस्था स्पष्ट करा.

31) Explain the Right to Self Determination

स्वयंनिर्णयाचा अधिकार स्पष्ट करा.

32) How civil war and terrorism affects the human rights?

गृहयुद्ध आणि दहशतवादाचा मानवी हक्कांवर कसा परिणाम होतो?

33) Define 'right to development and shelter with regard to dalits and adivasis.

दलित आणि आदिवासींच्या संदर्भात 'विकास आणि निवारा हक्काची व्याख्या करा.

34) Which are the different forms of domestic violence?

घरगुती हिंसेचे कोणते विविध रूपे आहेत

35) Write a note on the "Right to Peace".

"शांततेचा अधिकार" वर एक टीप लिहा.

36) Write a note on the fundamental duties in India.

भारतातील मूलभूत कर्तव्यांची नोंद लिहा.

37) Write a note on the different ways in which police violate the human rights

पोलीस ज्या विविध मार्गांनी मानवी हक्कांचे उल्लंघन करतात त्यावर एक टीप लिहा

38) Explain the Directive Principles of State Policy in Indian Constitution.

भारतीय राज्यघटनेतील राज्य धोरणाची मार्गदर्शक तत्त्वे स्पष्ट करा.

39) Explain the Fundamental Rights under Indian Constitution.

भारतीय राज्यघटनेतील मूलभूत अधिकारांचे स्पष्टीकरण करा.

40) Explain the powers and functions of National Human rights Commission.

राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोगाचे अधिकार आणि कार्ये स्पष्ट करा.

Broad answers question

1) Evaluate India's approach towards Human Rights.

मानवी हक्कांसंबंधी भारताच्या दृष्टीकोनाचे मूल्यमापन करा.

2) Define the human rights Explain the origin and development human rights

मानवी हक्कांची व्याख्या करा मानवी हक्कांचे मूल आणि विकास स्पष्ट करा

3) Explain the importance and provisions of the Universal declaration of Human Rights

मानवी हक्कांच्या सार्वत्रिक घोषणेचे महत्त्व आणि तरतुदी स्पष्ट करा

4) Discuss the Constitution Powers and Functions of National Human Rights Commission

राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोगाचे संविधान अधिकार आणि कार्ये यांची चर्चा करा

4) Explain the Fundamental Rights under the Indian Constitution for the Protection of Human Rights

मानवी हक्कांच्या संरक्षणासाठी भारतीय राज्यघटनेतील मूलभूत अधिकारांचे स्पष्टीकरण द्या.

5) State the Human rights Provisions provided under the U. N. Charter

U. N. चार्टर अंतर्गत प्रदान केलेल्या मानवाधिकार तरतुदी सांगा

6) Explain the rights child guaranteed under the convention on the rights of the Child

बालहक्कांवरील कन्व्हेंशन अंतर्गत हमी दिलेल्या हक्कांचे स्पष्टीकरण द्या

7) What are the Human Rights? Explain the Developments of Human Rights

मानवी हक्क काय आहेत? मानवी हक्कांच्या विकासाचे स्पष्टीकरण द्या

8) Explain The Significance of the International Convention on Rights of Women

महिलांच्या हक्कांवरील आंतरराष्ट्रीय अधिवेशनाचे महत्त्व स्पष्ट करा

9) Discuss Economic, Social and Cultural Rights Under International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights

आर्थिक, सामाजिक आणि सांस्कृतिक अधिकारांवरील आंतरराष्ट्रीय करारांतर्गत आर्थिक, सामाजिक आणि

सांस्कृतिक अधिकारांवर चर्चा करा

10) What is the human Rights? Trace the origin and Development of Human Rights.

मानवी हक्क म्हणजे काय? मानवी हक्कांच्या उत्पत्तीचा आणि विकासाचा मागोवा घ्या.

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
University Campus

M.A. II, Semester IV (CBCS) Economics

International Trade and Finance

Question Bank

Que.2 Write Short Answers (Any Four)

16

1. Concept of International Trade
2. Internal Trade
3. Economic Growth
4. Terms of Trade
5. Free Trade
6. Absolute Cost Advantage
7. Comparative Cost Advantage
8. Opportunity Cost
9. Tariff Barriers to international trade
10. Non-Tariff Barriers to international trade
11. Quotas
12. Balance of Payment
13. Balance of Trade
14. Exchange Rate
15. Gold Standard
16. International Monetary Fund
17. European Union
18. International Debt Crisis
19. Asian Development Bank
20. Multilateralism

Que.3 Answer the following questions (Any Two)

16

1. Explain the opportunity cost theory of international trade.
2. Explain the Kravis and Linder theory of trade.
3. Explain the various gains of international trade.
4. Explain the various type of tariff barriers to trade.
5. Discuss the various types of non-tariff barriers to trade.
6. Explain the gold standard of exchange rate.
7. Discuss the depreciation and devaluation of currency.
8. Write a note on SAARC.
9. Discuss briefly on ASEAN
10. Write a brief note on World Trade Organization.

Que.4 Answer the following question (Any One)

16

1. What is International trade? Why international trade is considered as engine of growth.
2. Explain theory of absolute advantage of international trade.
3. Explain the comparative cost advantage theory of international trade.
4. What is Balance of trade? Explain the various means of Balance of Payment adjustments in detail.
5. What is flexible exchange rate? Explain the merits and demerits of flexible exchange rates.

Que.5 Explain the H-O Theory of International Trade.

What is Tariff and Non-Tariff barrier to trade? Explain the Economic impact of tariff and non-tariff barriers.

What is balance of payment? Explain the various components of Balance of Payment in detail.

Explain the Purchasing Power Parity theory of exchange rate in detail.

What is foreign direct investment? Explain its various types and issues related with FDI.

Question Bank
M.A.-II (Semester-IV) Examination, 2022
(New CBCS)
A.I.H.C & Archaeology
Paper –: AIHA- HCT-4.3 Introduction to Museology

Write Short Answer

- 1) Labels in museum.
- 2) Conservation of stone objects.
- 3) Salarjang museum in Hyderabad.
- 4) Origin of museum in ancient period.
- 5) Communication.
- 6) National Museum
- 7) Lord Curzon
- 8) Museum and school education
- 9) Mobile exhibition
- 10) Sayajirao Gaikwad.
- 11) The role of curator in museum.
- 12) ICOM
- 13) Archaeological site Museum
- 14) Write the role of museum in school education
- 15) Explain the origin of museum
- 16) Economic importance of museums.
- 17) Gift method
- 18) Cultural importance of museum.
- 19) Preservation of Manuscript
- 20) Fumigation
- 21) Presentation Technique
- 22) Museum Movements in 20th century
- 23) Guide facility
- 24) Conservation of stone objects
- 25) The origin of Museum
- 26) Purchase Method
- 27) Seth Purushottam Mavaji
- 28) State Museum
- 29) Definitions of museum
- 30) Temple Museums

Answer the following Question

- 1) Explain the development of Museum in India after independence.
- 2) Describe the excavated site Museums.
- 3) Describe the importance of Museums in human life.
- 4) State the contribution of Museums for national integration.

- 5) Explain the scope of Museums.
- 6) How can you preserve the textile?.
- 7) Write the note on loan method for collecting objects in museum
- 8) Discuss the various types of museums
- 9) Explain the relation between the museums and Tourism
- 10) Explain the duties of curator in museum.
- 11) Discuss the Museum in Medieval Age.
- 12) Explain the importance of Museum.
- 13) How can you preserve the textile ?
- 14) Describe the Indian Museum at Kolkata.
- 15) Explain the concept of Museum.
- 16) Origin of museum in ancient period
- 17) Explain the method of conserving iron objects.
- 18) Write the information Harappa gallery of national Museum.development.
- 19) Write in brief natural history museum.
- 20) Discuss the nature of museums in ancient times.

Answer the following questions in Detail

- 1) What is Museum? Write the origin and development of museums in the world.
- 2) Write the methods of displaying objects in museum.
- 3) Write the methods of conservation of metal.
- 4) How light is harmful to museum objects? Explain.
- 5) Discuss the Process to conserve organic and inorganic object in museum
- 6) Explain the detail the various types of museum
- 7) Review the development of museums in India after independence.
- 8) Write a note on Indian Museum, Kolkata.
- 9) Give detail information of corporation Museums.
- 10) What is Museum? Explain the state museums in India.
- 11) Describe the Chhatrapati Shivaji Maharaj Vastu Sangrahalaya, Mumbai
- 12) Describe in detail Indian Museum Kolkata.
- 13) Describe the different galleries in National Museum, Delhi
- 14) Describe in detail Salarjung Museum Hyderabad
- 15) Write the report on the museum visited by you.

P.A.H. Solapur University, Solapur

M.A. – II (Semester –IV) (New) (CBCS)

A.I.H.C & Archaeology

HCT-4.1 Rock cut & Temple Architecture in Ancient India.

Answer in short.

1. What type of Mandapa Nilakantheshwar Temple have?
2. Which dynasty and king carved Kailash Temple, at Ellora?
3. What type of ground plan (Vidhan) & ceiling (vitana) of Trivikrama Temple Ter, is?
4. How many garbhagrihas (sanctum) Hari-Hareshwar Temple, Hattarsang Kudal have?
5. Write a short note on Brihadishwar Temple of Tanjore
6. Vidhana (Ground Plan) of Ratha Temples, Mamallapuram
7. Swargmandapa of Harihareshwar Temple, HattarsangKudal
8. Exterior part of Nilkantheshwar Temple, Nilanga
9. Exterior part of Nilkantheshwar Temple, Umarga
10. DraupadiRath
11. Pitalkhore
12. Arjun Ratha
13. Kaleshwar Temple
14. Shiva Temple, Umranga
15. Brahadeshwar Temple
16. Chaityagruhas, Ajanta
17. Architecture during the Gupta & Vakataka period
18. Khandagiri- Udaygiri
19. Cave no 9, of Ajanta
20. Cave no. 1, of Ajantha
21. Explain cave no 10, of Ajanta
22. What is chaitygruha?
23. Write a critical note on Gupta Temples.
24. Vakataka Temples
25. Describe pillars of Karla chaitya

26. Describe pillars of Bhaje chaitya
27. Write a note on Ter Temples.
28. What is Vihara? Describe
29. Write a note on rock cut stupa.
30. What is Adhisthana.

Answer the following question in detail

1. Explain the origin & development of rock-cut architecture.
2. Explain the rock cut architecture of Ajanta
3. Which are the Hinayana chaityas in Maharashtra? Describe Bhaje chaitya.
4. Trace the evolution of temples during the Gupta period.
5. Bring out the salient features of the Nagara style temple architecture.
6. Discuss the origin & development of temple architecture in India, with suitable examples.
7. Temples of Maharashtra are called Bhumiya style Temples. Discuss.
8. Write in detail about Chandela Style temple architecture.
9. Write difference between Nagara style temple architecture & Dravida style temple architecture with examples.
10. Write in detail about temple building style of Chandela with special reference to Kandariya Mahadev Temple.
11. Describe the salient feature of Dravida temple architecture.
12. Write a critique on similarities & differences between North Indian & South India temple architecture.
13. Write a critical note on Yadava Temples with suitable examples.
14. Describe Kailas Temple Ellora in detail.
15. Describe Ratha Temples at Mamallapuram.
16. Write a critical note on Kalyani Chalukya Temples with suitable examples.
17. Discuss Vakataka art with special reference to the Ajanta.
18. Bring out the importance of rock-cut architecture in the history of Indian architecture.
19. Describe the features of the Cholas temples with special reference to Bruhadeshwar of Thanjavur.
20. Write critical notes on the Sun temple Modhera
21. Discuss the origin & development of temple architecture in India, with suitable examples.

22. Write in detail about temple building style of Orissa with special reference to Lingraj Temple Bhuvneshwar.

Question Bank

M.A.-II (Semester-IV) Examination, 2022

(New CBCS)

A.I.H.C & Archaeology

Paper AIHA- HCT 4.2--: -Ancient Indian Numismatics

Write Short Answer

1. Ujjain symbol
2. Souvenir coins
3. Coins of Pulumavi II
4. Signs on punch marked coins
5. Vinavadak type of coins
6. Coins of Pulumavi II
7. Tribal coins
8. Coins of Gautamiputra Satkarni
9. Coins of Kanishka
10. Ramgupta coins problem of identification
11. Coins of Skandgupta
12. Signs on punch marked coins
13. Chakravikram types of coins
14. What do you know about Lead coins of Satvahans
15. Coins of Chalukyas
16. Coins of Yadava
17. Coins of Rajraj Chol
18. Coins of Utam Chol
19. Vinavadak type of coins
20. Greek God & Goddess
21. Lead coins of Satvahana
22. Coins of Vasudeo
23. Types of Punch Marked coins
24. Ujjain symbol
25. Types of Arched hill
26. Bent-bars
27. Souvenir coins
28. Ashwamedha types coins of Gupta....
29. Zoose and Athena deities on Indo- Greek coins

30. Signs of chaitya on Punch marked coins

Answer the following Question

1. Write salient features of the coins of Satkarni I
2. Describe God & Goddess which depicted on Kushana coins
3. What are Skanda-kumar-Vishakh type of coins?
4. Write salient features of the coins of Vimkadphaisis
5. Write a note on silver portrait coins of the Satavahanas.
6. Write about Hindu deities on Kushana coins.
7. Discuss Gold coins of Samudragupta
8. Write salient features of the KumarGupta copper coins
9. Write salient features of Lead coins of Satvahan
10. What do you know about Lead coins of Satvahans?
11. Discuss God & Goddess which depicted on Indo-Greek coins.
12. Describe the silver coins of Chandra Gupta II.
13. What is Ujjain symbol? Describe with figure.
14. Write a critical note on Chalukya coins.
15. Chaitya type coins of Goutami putra Satakarni
16. Write characteristic features of coins of Vim-Kadphisis
17. Give broad outline of coinage of Indo-Greek.
18. Describe the significance of Numismatics as a source of Indian history
19. Write down how Indo-Greek coin different from others

Answer the following questions in Detail

- 1) What are the main features of Satvahana currency system? What distinguishes it from other ancient imperial currency systems?
- 2) A coin hoard provides more information than a stray coin find. Comment and substantiate your argument with examples.
- 3) Evolution of coin system in India.

- 4) Write a critical note on symbols of on Punch marked coins
- 5) Discuss the antiquity of coinage in India.
- 6) Discuss the various theories relating to origin of coinage in ancient India.
- 7) Give broad outline of coinage of Indo-Greek.
- 8) Explain the role of Numismatics in reconstructing Indian history
- 9) Discuss the different techniques of casting coins in ancient India
- 10) Discuss the Punch-marked coins with reference to the following:
 - i) Antiquity
 - ii) Devices
 - iii) Techniques of manufacture

Answer the following Question in detail

- 1) Enumerate the significance of coins found in excavations
- 2) Which are the kings from Gupta dynasty who issued “King-Queen” type of coins? Discuss
- 3) Throw light on the religious condition of Satvahana period on the basis of coins found in excavations.
- 4) Discuss importance of Numismatics in reconstruction of ancient Indian History.
- 5) Examine the reasons behind depiction of multi religious deities on the coins of Kanishka

Question Bank

M.A. II SEM.III

Subject: English (Paper Name:Cultural Studies)

Que.:2) write the answers in short

- 1) Write the characteristic features of culture.
- 2) Write definition of culture.
- 3) What are the types of culture?
- 4) Explain how culture effect society?
- 5) Write a note on some important functions of culture.
- 6) What is the significance of culture.
- 7) What are the main causes behind the declining of Parsi population?
- 8) “Parsi”,thy name is charity”. Explain the above line with reference to Parsi culture.
- 9) Lighting the spiritual flame is in wedding ritual of Parsi community.Discuss.
- 10) Impact of Indian cinema on culture. Discuss.
- 11) How does culture is reflected through Indian ?Explain.
- 12) How does Indian cinema is affected by culture? Discuss.
- 13) Indian cinema reflects male domination in Indian society.Discuss.
- 14) How is gender role portrayed in Indian English Literature.Discuss.
- 15) What is the importance of gender role in Indian literature?
- 16) What are the effects of gender roles in Literature to the humanity and the world?
- 17) Explain. What are the barriers to gender equality?
- 18) Explain. How we can stop gender discrimination in society?
- 19) How can we overcome gender discrimination in India?
- 20) What is the difference between gender equality and gender inequality?
- 21) How is gender equality implemented?Give your thoughts.
- 22) What is the need of gender equality?
- 23) What are the causes of gender inequality in India?
- 24) What are the major gender issues in India?
- 25) What is the role of literacy to reduce gender discrimination in our society?

Que.:3) Answer in Brief.

- 1) Explain the significance of the title...'198...71,81...83'?
- 2) Explain the following lines with reference to the concerned poem.....
"Before I could hear your lullaby, I went into my own unborn sleep I came from an unknown land Mother I am lost in an unknown land."
- 3) Present the relevance of the poem "Acceptance speech".
- 4) What is the attitude of Fatima Asghar in her poem 'If they should come for us'. Explain with an example.
- 5) Explain the central idea of the poem. '198...71,81...83'?
- 6) What is the central theme of the poem "If they should come for us".
- 7) Explain the following lines with reference of the concerned poem...
"Special thanks as always to the salt-You know who you are-And to the knife, who revealed the ripe beneath the rind, the clean truth underneath the dirty peel."
- 8) The poem "In Jerusalem" is depicted as the personification of love and peace. Explain.
- 9) The poem "198...71,81...83" is a strong political statement. Discuss.
- 10) The poem "In Jerusalem" deals with the theme of religious spirituality. Explain.
- 11) Explain your ideas on the poem "Mother I have been saved" in your own words.
- 12) What is the central idea of the poem "Girls are coming out of the Woods"?
- 13) The poem 'Girls are coming out of the Woods' contains impassioned questions about womanhood and politics. Explain.
- 14) Trishani Doshi's poem 'Girls Are Coming Out of the woods' deals with the theme of ruin and tenderness. Discuss.
- 15) How women are undervalued and not appreciated by their family and society for their hard work with reference to the poem 'Acceptance Speech'.
- 16) 'If they should come for us' is an example of civic poetry. Discuss.
- 17) What is the central theme of the poem 'My Hotel Room at Crowne Plaza, Dubai'.?
- 18) How does the poet 'Jerry Pinto' describe the room 1654 at Crowne Plaza Dubai?
- 19) What are the thoughts of the poet Jerry Pinto when he first enters in the hotel room 1654?

20) What is the central idea of the poem “ In Jerusalem”?

Que.:4)

- 1) How secularism plays vital role in developing India.Discuss in detail.
- 2) Are media houses particularly news channels unbiased and secular?Discuss.
- 3) Civilization had the greatest impact on world history.Discuss.
- 4) What is civilization in history. Explain with the reference of essay by Romila Thapar.
- 5) Comment on the aptness of the title of Shamsur Rahman Faruqui’s essay ‘From Antiquarian to social Revolutionary! Sir Sayyad Ahmed Khan.’
- 6) The crisis in the state of Bengal in 1940s. Discuss with reference to the essay “ The forgotten holocaust”.
- 7) What do you think of the term ‘Holocaust’.Critically comment on the essay ‘The Forgotten Holocaust’.
- 8) Explain effects of civilization in history on modern society.
- 9) Attempt and critical appreciation on the essay ' Rethinking civilization as History'.
- 10) Discuss the concept of secularism in India and how it has evolved in Indian cinema over the years.

Que.:5)

- 1) The novel ‘Such a long Journey’ is about Parsi community.Discuss.
- 2) Comment on the character of Gustad Noble as a protagonist of the novel ‘Such a long journey’.
- 3) Comment on the aptness of the title of Rohinton Mistry's novel ‘Such a long journey’.
- 4) Critically analyse the novel ‘Such A Long Journey’ by Rohinton Mistry.
- 5) Comment on the various themes in the novel ‘Such A Long Journey’ by Rohinton Mistry.

Date of Exam.

Faculty of Humanities

Examination: M.A. Part II Semester III

MARCH / APRIL 2022

Subject : Political Science

Title of the Paper: International Relations

Paper No. (HC) Compulsory Paper 1.1 (w.e.f.Nov.2021)

Question : 2 Write short answer (any 4 out of 6)

Marks 16

- 1) Scope of International Relations
- 2) Write three Definitions of International Relations?
- 3) What is International Relations?
- 4) Explain the meaning of International Relations?
- 5) Emergence of International Relations
- 6) The importance of international Relations
- 7) The Idealistic Theory of International Relations
- 8) Realistic Theory of International Relations
- 9) The Systematic Theory of International Relations
- 10) The Principle of the Game of International Relations
- 11) Defects of the Idealistic Theory of International Relations
- 12) Defects of Realistic Theory of International Relations
- 13) Defects of the Systematic Theory of International Relations
- 14) Errors in the Game Theory of International Relations
- 15) Write two definitions of National Interest?
- 16) Write the Concept of National Interest?
- 17) Explain the meaning of National Power
- 18) Write two definitions of National Power?
- 19) Write the types of National Power?
- 20) Explain the Population Factor of a Nation?
- 21) Write the Technology Component of National Power?

- 22) Write the information about the Natural Resource component of the National Power?
- 23) Write the Economic Component of National Power?
- 24) Write the meaning of Balance of Power?
- 25) Write two definitions of Balance of Power?
- 26) Explain the importance of Balance of Power?
- 27) Write information about Globalization?
- 28) The purpose of the United Nations?
- 29) Write the scope of Collective Security?
- 30) The composition of the Assembly

Question : 3 Answer the following question (any 2 out of 4) Marks 16

- 1) Write the key Principles of Idealistic Approach?
- 2) Write the main Principles of Realistic Theory?
- 3) Write the main Principles of Systemic Theory?
- 4) Write the Key Principles of Game Theory?
- 5) Write the Industrial Development Component of National Power?
- 6) Write the Ideological component of national power?
- 7) Explain the Leadership and National Character of National Power?
- 8) Classify the National Interest?
- 9) Write the Components of National Interest?
- 10) Write a brief History of Balance of Power?
- 11) Write the fault of Balance of Power?
- 12) Explain the Current Status of Balance of Power?
- 13) Write Information about Capital Economy?
- 14) Write the Concept of Liberalization and Privatization?
- 15) Explain the Meaning of Collective Security?
- 16) Write the Importance of Collective Security?
- 17) Write information about the two major organs of the United Nations?
- 18) Write the denial of the Security Council?
- 19) Open Economy
- 20) What is the need for United Nations?

Question : 4 Answer the following question in detail (any 1 out of 2) Marks 16

- 1) Explain the Nature of International Relations?
- 2) Write the Meaning and Scope of International Relations in detail?
- 3) Write the Definition, Meaning and Importance of International Relations?

- 4) Critically examine the Idealistic Theory of International Relations?
- 5) Critically examine the Realistic Theory of International Relations?
- 6) Critically examine the Systematic Theory of International Relations?
- 7) Critically examine the Game Theory of International Relations?
- 8) Write the meaning of National Power in detail?
- 9) Explain the need for Reforms in the functioning of the United Nations?
- 10) Write information about Global Capitalist Economy and Globalization?

Question : 5 Answer the following question in detail

Marks 16

- 1) Explain in detail the Geographical Component of National Power?
- 2) Write in detail the Idealistic Theory and Realistic Theory of International Relations?
- 3) Write the features of Collective Security?
- 4) Discuss the United Nations and Collective Security?
- 5) Write information about the elements of National Power?

प्रश्न २ थोडक्यात उत्तरे लिहा.(६ पैकी ४)

गुण १६

- १) आंतरराष्ट्रीय संबंधाची व्याप्ती
- २) आंतरराष्ट्रीय संबंधाच्या तीन व्याख्या लिहा?
- ३) आंतरराष्ट्रीय संबंध म्हणजे काय?
- ४) आंतरराष्ट्रीय संबंधाचा अर्थ स्पष्ट करा?
- ५) आंतरराष्ट्रीय संबंधाचा उदय
- ६) आंतरराष्ट्रीय संबंधाचे महत्त्व
- ७) आंतरराष्ट्रीय संबंधाचा आदर्शवादी सिध्दांत
- ८) आंतरराष्ट्रीय संबंधाचा वास्तववादी सिध्दांत
- ९) आंतरराष्ट्रीय संबंधाचा व्यवस्थावादी सिध्दांत
- १०) आंतरराष्ट्रीय संबंधाचा खेळ सिध्दांत
- ११) आंतरराष्ट्रीय संबंधाच्या आदर्शवादी सिध्दांताचे दोष
- १२) आंतरराष्ट्रीय संबंधाच्या वास्तववादी सिध्दांताचे दोष
- १३) आंतरराष्ट्रीय संबंधाच्या व्यवस्थावादी सिध्दांताचे दोष
- १४) आंतरराष्ट्रीय संबंधाच्या खेळ सिध्दांतातील त्रुटी

- १५) राष्ट्रहिताच्या दोन व्याख्या लिहा?
- १६) राष्ट्रहिताची संकल्पना लिहा?
- १७) राष्ट्रसत्तेचा अर्थ स्पष्ट करा
- १८) राष्ट्रसत्तेच्या दोन व्याख्या लिहा?
- १९) राष्ट्रसत्तेचे प्रकार लिहा?
- २०) राष्ट्रसत्तेचा लोकसंख्या घटक स्पष्ट करा?
- २१) राष्ट्रसत्तेचा तंत्रज्ञान घटक लिहा?
- २२) राष्ट्रसत्तेचा नैसर्गिक साधनसंपत्ती घटकाची माहिती लिहा?
- २३) राष्ट्रसत्तेचा आर्थिक घटक लिहा?
- २४) सत्तासंतुलनाचा अर्थ लिहा?
- २५) सत्तासंतुलनाच्या दोन व्याख्या लिहा?
- २६) सत्तासंतुलनाचे महत्त्व विशद करा?
- २७) जागतिकीकरणासंबंधी माहिती लिहा?
- २८) संयुक्त राष्ट्र संघटना स्थापनेचा हेतू स्पष्ट करा?
- २९) सामूहिक सुरक्षिततेची व्याप्ती लिहा?
- ३०) आमसभाची रचना

प्रश्न ३ टीपा लिहा.(४ पैकी २)

गुण १६

- १) आदर्शवादी दृष्टिकोनाची प्रमुख तत्त्वे लिहा?
- २) वास्तववादी सिद्धांताची प्रमुख तत्त्वे लिहा?
- ३) व्यवस्थावादी सिद्धांताची प्रमुख तत्त्वे लिहा?
- ४) खेळ सिद्धांताची प्रमुख तत्त्वे लिहा?
- ५) राष्ट्रसत्तेचा औद्योगिक विकास घटक लिहा?
- ६) राष्ट्रसत्तेचा विचारसरणी घटक लिहा?
- ७) राष्ट्रसत्तेचा नेतृत्व आणि राष्ट्रीय चारित्र्य घटक स्पष्ट करा?
- ८) राष्ट्रीय हितसंबंधाचे वर्गीकरण करा?
- ९) राष्ट्रीय हितसंबंधाचे घटक लिहा?
- १०) सत्तासंतुलनाचा संक्षिप्त इतिहास लिहा?
- ११) सत्तासंतुलनाचे दोष लिहा?
- १२) सत्तासंतुलनाचे सद्यःस्थितीतील स्थान स्पष्ट करा?
- १३) भांडवली अर्थव्यवस्थेची माहिती लिहा?

- १४) उदारीकरण व खाजगीकरण संकल्पना लिहा?
- १५) सामूहिक सुरक्षितताचा अर्थ स्पष्ट करा?
- १६) सामूहिक सुरक्षिततेचे महत्त्व लिहा?
- १७) संयुक्त राष्ट्र संघटनेची प्रमुख दोन अंगाची माहिती लिहा?
- १८) सुरक्षा परिषदेचा नकाराधिकार लिहा?
- १९) खुली अर्थव्यवस्था
- २०) संयुक्त राष्ट्र संघटनेची गरज सांगा?

प्रश्न ४ दीर्घोत्तरी उत्तरे लिहा. (दोन पैकी एक)

गुण १६

- १) आंतरराष्ट्रीय संबंधाची व्याख्या सांगून स्वरूप स्पष्ट करा?
- २) आंतरराष्ट्रीय संबंधाचा अर्थ आणि व्याप्ती सविस्तर लिहा?
- ३) आंतरराष्ट्रीय संबंधाची व्याख्या, अर्थ आणि महत्त्व लिहा?
- ४) आंतरराष्ट्रीय संबंधाचा आदर्शवादी सिध्दांताचे टीकात्मक परिक्षण करा?
- ५) आंतरराष्ट्रीय संबंधाचा वास्तववादी सिध्दांताचे टीकात्मक परिक्षण करा?
- ६) आंतरराष्ट्रीय संबंधाचा व्यवस्थावादी सिध्दांताचे टीकात्मक परिक्षण करा?
- ७) आंतरराष्ट्रीय संबंधाचा खेळ सिध्दांताचे टीकात्मक परिक्षण करा?
- ८) राष्ट्रसत्तेचा अर्थ सांगून राष्ट्रसत्तेचा घटक सविस्तर लिहा?
- ९) संयुक्त राष्ट्र संघटनेच्या कार्यात सुधारणांची गरज स्पष्ट करा?
- १०) जागतिक भांडवलशाही अर्थव्यवस्था आणि जागतिकीकरणासंबंधी माहिती लिहा?

प्रश्न ५ दीर्घोत्तरी उत्तरे लिहा.

गुण १६

- १) राष्ट्रसत्तेचा भौगोलिक घटक सविस्तर स्पष्ट करा?
- २) आंतरराष्ट्रीय संबंधाचे आदर्शवादी सिध्दांत व वास्तववादी सिध्दांत सविस्तर लिहा?
- ३) सामूहिक सुरक्षिततेची वैशिष्ट्ये लिहा?
- ४) संयुक्त राष्ट्र आणि सामूहिक सुरक्षासंबंधी चर्चा करा?
- ५) राष्ट्रसत्तेचे घटकांची माहिती लिहा?

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
University Campus

M.A. II, Semester IV (CBCS)

Economics

Economics of Growth and Development

Question Bank

Que.2 Write Short Answers (Any Four)

16

1. Concept of Economic Growth
2. Economic Development
3. Socialistic Economy
4. Capitalistic Economy
5. Mixed Economy
6. Natural Growth
7. Warranted Growth
8. Actual Growth
9. Division of labor
10. Surplus Value
11. Invisible Hand
12. Agents of economic growth
13. Economic Rent
14. Terms of trade
15. Stages of economic growth
16. Development Gap
17. Vicious Circle of Poverty
18. Birth and Death Rate
19. Monetary Policy
20. Washington Consensus

Que.3 Answer the following questions (Any Two)

16

1. Explain the factors of economic growth.
2. Explain the difference between economic growth and development.
3. Explain the classical theory of development.
4. What is Ramsay's rule?
5. What is golden rule of capital accumulation?
6. What is embodied technological progress?
7. Discuss the unbalance growth theory.
8. Explain the low level of income equilibrium trap.
9. Explain the various merits of capital intensive technique of production.
10. Explain in detail the term 'Inclusive Growth'.

Que.4 Answer the following question (Any One)

16

1. What is the choice of technique of production? Explain the merits and demerits of labor intensive technique.
2. What is Human Development Index? Explain India's achievements in Human Development Index.
3. Explain in detail demographic transition theory in detail.
4. Explain the Gunnar Myrdal's Circular Causation theory in detail.
5. Discuss the Critical Minimum Effort theory.

Que.5 Explain the Harrod-Domar model of economic development.

Discuss the Karl Marx theory of social change.

Discuss the Unbalanced growth theory in detail.

Explain the role of monetary and fiscal policy in the Indian economy.

Discuss the Kuznets Curve in detail.

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

University Campus

M.A. II, Semester IV (CBCS)

Economics

Principle and Practices of Cooperation

Question Bank

Que.2 Write Short Answers (Any Four)

16

1. History of Cooperation
2. Concept of Cooperation
3. Principles of Cooperation
4. Values of cooperation
5. Cooperative Movement in Maharashtra
6. Cooperative Credit Society
7. Non-Cooperative Credit Society
8. Primary Agricultural Credit Cooperative Society
9. Structure of cooperative society
10. Money Lender
11. Institutional Credit
12. Processing Cooperatives
13. Consumer Cooperatives
14. Labor Cooperatives
15. Economic Planning
16. Cooperative Governance
17. Housing cooperative society
18. NAFED
19. Globalization
20. Challenges of Cooperative Movement in India

Que.3 Answer the following questions (Any Two)

16

1. Explain the development of cooperative movement in India.
2. Explain the role of Cooperation in a dynamic competitive economy.
3. Explain the functions of Primary Agricultural Cooperative Credit Society.
4. Explain the functions of District Central Cooperative Bank.
5. Explain the problems of State Cooperative Bank.
6. Explain the progress of Urban Cooperative Banks in India
7. Discuss in briefly the recommendation of Vaidynathan Committee.
8. Explain the challenges of processing cooperative society.
9. Explain the operations of agricultural cooperative marketing societies in India.
10. Explain the role of cooperative movement in the planning process.

Que.4 Answer the following question (Any One)

16

1. What is credit cooperative society? Explain its type and importance in detail.
2. Discuss the recommendations of Shivajirao Patil Committees.
3. Explain the Importance and functions of consumer cooperatives in India.
4. Explain the progress and functions of labor cooperatives in India.
5. Explain the function of Housing Cooperatives in India.

Que.5 Explain the meaning, types and importance of Non- Credit Cooperative Society in India.

Discuss the cooperative governance in cooperatives in detail.

Explain the evolution of principles and values of cooperation.

Explain the development of cooperative movement in the world.

Explain the progress and problems of primary agricultural cooperative society in India.

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

University Campus

M.A. II, Semester IV (CBCS)

Economics

Principle and Practices of Cooperation

Question Bank

Que.2 Write Short Answers (Any Four)

16

1. History of Cooperation
2. Concept of Cooperation
3. Principles of Cooperation
4. Values of cooperation
5. Cooperative Movement in Maharashtra
6. Cooperative Credit Society
7. Non-Cooperative Credit Society
8. Primary Agricultural Credit Cooperative Society
9. Structure of cooperative society
10. Money Lender
11. Institutional Credit
12. Processing Cooperatives
13. Consumer Cooperatives
14. Labor Cooperatives
15. Economic Planning
16. Cooperative Governance
17. Housing cooperative society
18. NAFED
19. Globalization
20. Challenges of Cooperative Movement in India

Que.3 Answer the following questions (Any Two)

16

1. Explain the development of cooperative movement in India.
2. Explain the role of Cooperation in a dynamic competitive economy.
3. Explain the functions of Primary Agricultural Cooperative Credit Society.
4. Explain the functions of District Central Cooperative Bank.
5. Explain the problems of State Cooperative Bank.
6. Explain the progress of Urban Cooperative Banks in India
7. Discuss in briefly the recommendation of Vaidynathan Committee.
8. Explain the challenges of processing cooperative society.
9. Explain the operations of agricultural cooperative marketing societies in India.
10. Explain the role of cooperative movement in the planning process.

Que.4 Answer the following question (Any One)

16

1. What is credit cooperative society? Explains its type and importance in detail.
2. Discuss the recommendations of Shivajirao Patil Committees.
3. Explain the Importance and functions of consumer cooperatives in India.
4. Explain the progress and functions of labor cooperatives in India.
5. Explain the function of Housing Cooperatives in India.

Que.5 Explain the meaning, types and importance of Non- Credit Cooperative Society in India.

Discuss the cooperative governance in cooperatives in detail.

Explain the evolution of principles and values of cooperation.

Explain the development of cooperative movement in the world.

Explain the progress and problems of primary agricultural cooperative society in India.

Date of Exam.

Faculty of Humanities

Examination: M.A. Part II Semester IV

MARCH / APRIL 2022

Subject :Political Science

Title of the Paper: Indian Foreign Policy

Paper No. HCT 1.1(w.e.f.Nov.2021)

Question : 2 Write short answer (any 4 out of 6)

Marks 16

- 1) Explain the meaning of Foreign Policy?
- 2) Write Foreign Policy objectives?
- 3) Geographical principles of foreign policy making
- 4) Economic principles of foreign policy making
- 5) Military power principle of foreign policy making
- 6) Ideological principles of foreign policy decision making
- 7) Culture and Religion principles of foreign policy making
- 8) Leadership principles of foreign policy making
- 9) Formulation of foreign policy
- 10) Continuity in India's foreign policy
- 11) Changes in India's foreign policy
- 12) Principles of Panchsheel policy
- 13) Non-aligned movement
- 14) India's Geographical and Economic Strategy
- 15) Indo-Nepal relations
- 16) India-Bhutan relations
- 17) India-Bangladesh relations
- 18) Indo-Pak relations
- 19) India-Sri Lanka relations
- 20) Indo-Afghan relations
- 21) Indo-Maldives relations
- 22) Indo-US relations

- 23) India-Chayana relations
- 24) Indo-Russian relations
- 25) Indo-Pak borderism
- 26) Indo-Chayana borderism
- 27) India's changing policy towards Pakistan
- 28) India's changing policy towards the United States
- 29) India's changing policy towards Russia
- 30) India's changing policy towards Chayana

Question : 3 Answer the following question (any 2 out of 4) Marks 16

- 1) Critically examine India-Nepal relations?
- 2) Critically examine India-Bhutan relations?
- 3) Critically examine India-Bangladesh relations?
- 4) Critically examine India-Pakistan relations?
- 5) Critically examine India-Sri Lanka relations?
- 6) Critically examine India-Afghanistan relations?
- 7) Critically examine India-Maldives relations?
- 8) Critically examine India-US relations?
- 9) Critically examine India-Chayana relations?
- 10) Criticize India-Russia relations?
- 11) Discuss the Geographical principle of foreign policy making?
- 12) Discuss the Economic principle of foreign policy making?
- 13) Discuss the principle of Military might in foreign policy making?
- 14) Discuss the Ideological principle of foreign policy making?
- 15) Discuss the Culture and Religion of foreign policy making?
- 16) Discuss the leadership principles of foreign policy making?
- 17) Comment on the formation factor of foreign policy?
- 18) Evaluate the Panchsheel Policy?
- 19) Comment on the Non-Aligned Movement?
- 20) Terrorism in Pakistan

Question : 4 Answer the following question in detail (any 1 out of 2) Marks 16

- 1) Explain the meaning of foreign policy and write the Objectives of foreign policy in detail?
- 2) Write the Principles of foreign policy in detail?

- 3) Explain the Geographical, Economic and Military strength of foreign policy?
- 4) Discuss the Ideological principles, Culture, Religion and Leadership of foreign policy making?
- 5) Explain the process of formulation of foreign policy?
- 6) Write the Panchsheel strategy and the non-aligned movement in detail?
- 7) Write in detail India's relations with Nepal and Bhutan?
- 8) Write India-Pakistan relations in detail?
- 9) Write India-Bangladesh relations in detail?
- 10) Write India-Chayana relations in detail?

Question : 5 Answer the following question in detail

Marks 16

- 1) Explain India's relationship with USA in detail?
- 2) Discuss India's relations with Russia
- 3) Explain India's relations with Afghanistan?
- 4) Explain India's relations with South Asian Countries?
- 5) Explain India's relationship with USA and Russia?

प्रश्न २ थोडक्यात उत्तरे लिहा.(६ पैकी ४)

गुण १६

- १) परराष्ट्र धोरणाचा अर्थ स्पष्ट करा?
- २) परराष्ट्र धोरणाची उद्दिष्टे लिहा?
- ३) परराष्ट्र धोरण निर्धारणाचे भौगोलिक तत्त्व
- ४) परराष्ट्र धोरण निर्धारणाचे आर्थिक तत्त्व
- ५) परराष्ट्र धोरण निर्धारणाचे लष्करी सामर्थ्य तत्त्व
- ६) परराष्ट्र धोरण निर्धारणाचे वैचारिक तत्त्व
- ७) परराष्ट्र धोरण निर्धारणाचे संस्कृती व धर्म तत्त्व
- ८) परराष्ट्र धोरण निर्धारणाचे नेतृत्व तत्त्व
- ९) परराष्ट्र धोरणाची निर्मिती
- १०) भारताच्या परराष्ट्र धोरणात सातत्य
- ११) भारताच्या परराष्ट्र धोरणात बदल
- १२) पंचशील धोरणाची तत्त्वे
- १३) अलिप्ततावादी चळवळ
- १४) भारताची भौगोलिक व आर्थिक रणनीती
- १५) भारत-नेपाळ संबंध

- १६) भारत- भूतान संबंध
- १७) भारत- बांग्लादेश संबंध
- १८) भारत- पाकसंबंध
- १९) भारत-श्रीलंकासंबंध
- २०) भारत-अफगाणिस्तानसंबंध
- २१) भारत-मालदिवसंबंध
- २२) भारत- अमेरिकासंबंध
- २३) भारत- चीनसंबंध
- २४) भारत-रशियासंबंध
- २५) भारत-पाक सीमावाद
- २६) भारत-चीन सीमावाद
- २७) भारताचे पाकिस्तानविषयीचे बदलते धोरण
- २८) भारताचे अमेरिकेविषयीचे बदलते धोरण
- २९) भारताचे रशियाविषयीचे बदलते धोरण
- ३०) भारताचे चीनविषयीचे बदलते धोरण

प्रश्न ३ टीपा लिहा.(४ पैकी २)

गुण १६

- १) भारत-नेपाळ संबंधाचे टीकात्मक परिक्षण करा?
- २) भारत- भूतान संबंधाचे टीकात्मक परिक्षण करा?
- ३) भारत- बांग्लादेश संबंधाचे टीकात्मक परिक्षण करा?
- ४) भारत- पाकसंबंधाचे टीकात्मक परिक्षण करा?
- ५) भारत-श्रीलंकासंबंधाचे टीकात्मक परिक्षण करा?
- ६) भारत-अफगाणिस्तानसंबंधाचे टीकात्मक परिक्षण करा?
- ७) भारत-मालदिवसंबंधाचे टीकात्मक परिक्षण करा?
- ८) भारत- अमेरिकासंबंधाचे टीकात्मक परिक्षण करा?
- ९) भारत- चीनसंबंधाचे टीकात्मक परिक्षण करा?
- १०) भारत-रशियासंबंधाचे टीकात्मक परिक्षण करा?
- ११)परराष्ट्र धोरण निर्धारणाचे भौगोलिक तत्त्वाची चर्चा करा?
- १२)परराष्ट्र धोरण निर्धारणाचे आर्थिक तत्त्वाची चर्चा करा?
- १३)परराष्ट्र धोरण निर्धारणाचे लष्करी सामर्थ्य तत्त्वाची चर्चा करा?
- १४)परराष्ट्र धोरण निर्धारणाचे वैचारिक तत्त्वाची चर्चा करा?
- १५)परराष्ट्र धोरण निर्धारणाचे संस्कृती व धर्म तत्त्वाची चर्चा करा?

- १६) परराष्ट्र धोरण निर्धारणाचे नेतृत्व तत्त्वाची चर्चा करा?
- १७) परराष्ट्र धोरणाची निर्मिती घटकावर भाष्य करा?
- १८) पंचशील धोरणाचे मुल्यमापन करा?
- १९) अलिप्ततावादी चळवळवर भाष्य करा?
- २०) पाकिस्तानमधील दशहतवाद

प्रश्न ४ दीर्घोत्तरी उत्तरे लिहा. (दोन पैकी एक)

गुण १६

- १) परराष्ट्र धोरणाचा अर्थ सांगून परराष्ट्र धोरणाची उद्दिष्टे सविस्तर लिहा?
- २) परराष्ट्र धोरण निर्धारणाची तत्त्वे सविस्तर लिहा?
- ३) परराष्ट्र धोरण निर्धारणाचे भौगोलिक तत्त्व, आर्थिक तत्त्व आणि लष्करी सामर्थ्य तत्त्व विशद करा?
- ४) परराष्ट्र धोरण निर्धारणाचे वैचारिक तत्त्व, संस्कृती, धर्म तत्त्व आणि नेतृत्व तत्त्वाचा चर्चा करा?
- ५) परराष्ट्र धोरणाची निर्मितीची प्रक्रिया विशद करा?
- ६) पंचशील धोरण आणि अलिप्ततावादी चळवळ विस्तृत लिहा?
- ७) भारताचे नेपाळ आणि भूतान सोबतचे संबंध सविस्तर लिहा?
- ८) भारत- पाकिस्तान संबंध सविस्तर लिहा?
- ९) भारत-बांगलादेश संबंध सविस्तर लिहा?
- १०) भारत-चीन संबंध सविस्तर लिहा?

प्रश्न ५ दीर्घोत्तरी उत्तरे लिहा.

गुण १६

- १) भारताचे अमेरिकेसोबतचे संबंध सविस्तर स्पष्ट करा?
- २) भारताचे रशियाशी संबंधीची चर्चा करा
- ३) भारताचे अफगाणिस्तान संबंध विशद करा?
- ४) भारताचे दक्षिण आशियाई देशांशी संबंध विशद करा?
- ५) भारताचे अमेरिका व रशियाशी संबंध स्पष्ट करा?

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
M.A. – II (Semester – III) (New) (CBCS) Examination, 2022
ENGLISH
CONTEMPORARY CRITICAL THEORIES

Question Bank

Q.2. Questions on Critical Terms

- 1) What do you understand by the term Affective Fallacy?
- 2) What is the meaning of Defamiliarization?
- 3) Write a note on Heteroglossia.
- 4) Differentiate between metaphor and metonymy.
- 5) Explain the term Phenomenology.
- 6) Write a short note on Transtextuality.
- 7) What is the concept of Interpellation?
- 8) What do you understand by the term Gynocriticism?
- 9) What is the meaning of Affective Fallacy?
- 10) Explain the term Defamiliarization.
- 11) Write in short about metaphor and metonymy.
- 12) What is Gynocriticism?
- 13) Write in brief about Heteroglossia.
- 14) Write a note on Phenomenology.
- 15) Explain the term Transtextuality.
- 16) Write a note on sex and gender.
- 17) What is your view about the term Interpellation?
- 18) Differentiate between sex and gender.
- 19) Explain the term Ideology.
- 20) What is your view about the term Hegemony?

Q.3. Questions on General Topics

- 1) Write a note on reader oriented theories.
- 2) Write about the contribution of reader response critics.
- 3) Explain the term Formalism.
- 4) Write a note on Marxism.
- 5) Write a note on Marxist critics.
- 6) Write in brief about structuralist theories.
- 7) What structuralist critics do?
- 8) What are Feminist theories?
- 9) What are Structuralist theories?
- 10) Write a note on the contribution of structuralist critics?
- 11) Write in brief about Feminist criticism.
- 12) Mention the contribution of feminist critics.
- 13) What feminist critics do?
- 14) Write about the scope of structuralism.
- 15) Write a note on Formalism.
- 16) Discuss in brief about the term formalism.

Q.4. Broad Question with an internal option.

- 1) Analyse the views of Victor Shklovsky about the technique of defamiliarization as mentioned in the essay *Art as Technique*.
- 2) Describe the views of Victor Shklovsky about art in the essay *Art as Technique*.
- 3) Analyse the views of Stanley Fish in the essay *Interpreting the Variorum* that both authorial intention and formal features are produced by the interpretive assumptions and procedures the reader brings to the text and that they have no prior or objective existence outside the reading experience.

4)Fish is more radical than Iser and less radical than Derrida, rescuing criticism from the abime of total relativism by the concept of the 'interpretive community'. Analyse the view as mentioned in *Interpreting the Variorum*.

5)Examine the views of Roman Jakobson about *linguistics and poetics* with the help of the essay you have studied.

6)Explain that there is a lucid exposition of Jakobson's mature thought on linguistics and poetics, enlivened and illuminated by a staggering range of illustration in the essay *Linguistics and Poetics*.

Q.5.Broad Question

1)Describe George Lukacs' *Ideology of Modernism* as a compelling critique of modernism.

2)Explain the views of George Lukacs as mentioned in the essay *Ideology of Modernism*.

3)Analyse the views of Elaine Showalter about feminist criticism as expressed in the essay *Feminist Criticism in the Wilderness*.

4)Explain that Elaine Showalter's *Feminist Criticism in the Wilderness* is the lucid and informative survey of contemporary feminist criticism backed up with notes that constitute a valuable bibliography of the field.

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
M.A. – II (Semester – IV) (New) (CBCS) Examination, 2022
ENGLISH

CONTEMPORARY CRITICAL THEORIES

Question Bank

Q.2. Questions on Critical Terms

- 1) What do you understand by the term Logocentrism?
- 2) What is the meaning of Logocentrism?
- 3) Write a note on readerly and writerly texts.
- 4) Differentiate between readerly and writerly texts.
- 5) Explain the term Improvisation.
- 6) Write a short note on Improvisation?
- 7) What is the concept of Circulation?
- 8) What do you understand by the term Circulation?
- 9) What is the meaning of Collective Unconscious?
- 10) Explain the term Collective Unconscious.
- 11) Write in short about Anxiety of Influence.
- 12) What is Anxiety of Influence?
- 13) Write in brief about Orientalism.
- 14) Write a note on Orientalism.
- 15) Explain the term Negritude.
- 16) Write a note on Negritude.
- 17) What is your view about the term Imperialism?
- 18) Write a note on Imperialism.
- 19) Explain the term Nationalism.
- 20) What is your view about the term Nationalism?

Q.3. Questions on General Topics

- 1) Write a note on poststructuralist theories.
- 2) What is the difference between old historicism and new historicism?
- 3) What are the advantages and disadvantages of new historicism?
- 4) Write a note on new historicism.
- 5) Write a note on postcolonial theories.
- 6) What are the major concerns in postcolonial studies?
- 7) What postcolonial critics do?
- 8) Discuss in brief the concept of postcolonial studies.
- 9) What are the salient features of poststructuralism?
- 10) What are the themes of poststructuralism?
- 11) Discuss the concept of poststructuralism.
- 12) Explain the concept of psychoanalytical theories.
- 13) Mention the contribution of Sigmund Freud, Carl Jung and Jacques Lacan in psychoanalytic criticism.
- 14) Explain the contribution of Sigmund Freud in psychoanalytic theory.
- 15) Write a note on cultural studies.
- 16) Discuss the concept of cultural studies.

Q.4. Broad Question with an internal question.

- 1) Discuss M.H. Abrams' *The Deconstructive Angel* both as a lucid exposition of the deconstructionist theory of discourse and a trenchant attack on it from the standpoint of traditional humanist scholarship.
- 2) Analyse the views of M.H. Abrams in the essay *The Deconstructive Angel* about the deconstructionist theory of discourse.
- 3) Write the views of about two distinct models for exhibition of works of art as expressed in Stephen Greenblatt's essay *Resonance and Wonder*.

- 4) Analyse the views of Ernest Jones about the character of Hamlet as mentioned in the essay *Hamlet: The Psychological Solution*.
- 5) Explain the views of Stephen Greenblatt about resonance and wonder as the two distinct models for exhibition of works of art.
- 6) Explain Hamlet's psychoanalytic view as presented in the essay *Hamlet: The Psychological Solution*

Q.5. Broad question

- 1) Analyse the concept of mimicry in Homi Bhabha's essay *Of Mimicry and Man: The Ambivalence of Colonial Discourse*.
- 2) Explain the ambivalence of colonial discourse as focused in Homi Bhabha's essay *Of Mimicry and Man: The Ambivalence of Colonial Discourse*.
- 3) Mimicry is the most elusive and effective through its ability to mediate the competing concerns of stable identity and dynamic history. Explain this view of Homi Bhabha in the essay *Of Mimicry and Man: The Ambivalence of Colonial Discourse*.

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University

M.A.-II, SEM-IV.

Subject-Economics

GENERIC ELECTIVE B (OPTIONAL)SCT Code 4.2 ADVANCED BANKING

Question Bank

थोडक्यात उत्तरे लिहा.

(प्रत्येकी ४ गुण)

- 1) अग्रणी बँक योजना म्हणजे काय?
- 2) घाऊक बँकेची प्रगती स्पष्ट करा.
- 3) बेसल करार-2 ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- 4) लघु वित्तपुरवठा ही संकल्पना स्पष्ट करा
- 5) पिक विमा योजना म्हणजे काय?
- 6) सर्वव्यापी बँकेची भूमिका स्पष्ट करा.
- 7) पिक कर्ज योजना म्हणजे काय?
- 8) बेसल करार-1 ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- 9) क्षेत्रीय ग्रामीण बँकांचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- 10) आंतरराष्ट्रीय बँकिंग म्हणजे काय?
- 11) किरकोळ बँकिंगची संकल्पना स्पष्ट करा.
- 12) आरबीआय ची आवश्यकता स्पष्ट करा.
- 13) CIBILची कार्ये सांगा.
- 14) पीक कर्ज योजनेचे फायदे कोणते?
- 15) जोखिम व्यवस्थापन संकल्पना स्पष्ट करा.
- 16) खाजगीकरणामुळे सध्या बँकांवर झालेले परिणाम विशद करा.
- 17) भारतातील ग्रामीण बँकांची प्रगती स्पष्ट करा.
- 18) फलोत्पादनासाठी सूक्ष्म वित्त पुरवठा कशा पद्धतीने कार्य करते ते?
- 19) अलाभदायी मालमत्ता ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- 20) दूरदर्शी हिशेब पद्धती म्हणजे काय?
- 21) आंतरराष्ट्रीय बँकेची भूमिका स्पष्ट करा.
- 22) बेसल करार_2 ही निकष स्पष्ट करा.
- 23) बेसल करार-3 म्हणजे काय?
- 24) ग्रामीण बँकेची कार्ये सांगा.

- 25) सुक्ष्म वित्तपुरवठा म्हणजे काय?
- 26) बँक नियमन कायद्यातील तरतुदी स्पष्ट करा.
- 27) चलन विषयक धोरणातील अलीकडील प्रवृत्ती स्पष्ट करा.
- 28) बँक नियमन कायद्याची संकल्पना स्पष्ट करा.
- 29) किरकोळ बँकिंगची उत्पादने कोणती आहेत?
- 30) ग्रामीण बँकेच्या समस्या कोण कोणत्या आहेत?

खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या

(प्रत्येकी 08 गुण)

- 1) ग्रामीण बँकेची भूमिका सांगा.
- 2) आंतरराष्ट्रीय बँकेची कार्ये स्पष्ट करा.
- 3) CIBIL ची भूमिका स्पष्ट करा.
- 4) क्षेत्रीय ग्रामीण बँका मधील दोष कोणते आहेत?
- 5) चलनविषयक धोरणाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
- 6) बँक क्षेत्रातील अलीकडील सुधारणा कोण कोणत्या झाल्या आहेत?
- 7) कृषी संबंधित वित्त पुरवठा ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- 8) बँकिंग लोकपाल योजना म्हणजे काय?
- 9) बँक नियमन कायद्याची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
- 10) बेसल करार_1 चे निकष स्पष्ट करा.
- 11) बँकिंग लोकपालाची नियुक्ती कशा पद्धतीने केली जाते?
- 12) बँकिंग नियमन कायदा स्पष्ट करा.
- 13) आंतरराष्ट्रीय बँकेची आवश्यकता स्पष्ट करा.
- 14) सर्वव्यापी बँक म्हणजे काय? कार्ये सांगा.
- 15) बँकिंग लोकपालांचे अधिकार व जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा.
- 16) बँक क्षेत्रातील अलीकडील काळातील सुधारणांचा आढावा घ्या.
- 17) बँकाच्या खाजगीकरणामुळे निर्माण झालेली सध्याची बँकांची परिस्थिती स्पष्ट करा.
- 18) बँकिंग नियमन कायद्याची व्याप्ती स्पष्ट करा.
- 19) कर्ज वसुली करिता अंमलात आणलेली आचार संहिता कोणती आहे.
- 20) लघु वित्त पुरवठा ही संकल्पना स्पष्ट करून त्यांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

खालील प्रश्नाचे तपशीलवार उत्तर द्या

(प्रत्येकी-१६ गुण)

- 1) फलोत्पादन, दुग्ध व्यवसाय आणि वित्तपुरवठा स्पष्ट करा.
- 2) सर्वव्यापी बँकेची कार्ये व भूमिका स्पष्ट करा.
- 3) नरसिंहम समितीने 1998 मध्ये बँक विषयक कोणत्या शिफारशी केल्या आहेत?
- 4) आरबीआय ची कार्ये कोणकोणती आहेत?
- 5) अग्रणी बँक योजनेची उद्दिष्टे व कार्य सांगा.
- 6) बँका पतनियंत्रण कशा पद्धतीने करतात?
- 7) आरबीआयच्या चलन विषयक धोरणाचे प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- 8) बँकिंग क्षेत्रातील सुधारणा विषयक नरसिंहम समितीच्या शिफारशी थोडक्यात सांगा.
- 9) प्रादेशिक ग्रामीण बँकेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- 10) बँक खाजगीकरणाची सध्याची परिस्थिती स्पष्ट करा.

खालील प्रश्नाचे तपशीलवार उत्तर द्या

(प्रत्येकी-१६ गुण)

- 1) फलोत्पादन, दुग्ध व्यवसाय आणि शीतगृहासाठी वित्तपुरवठा संकल्पना स्पष्ट करा.
- 2) भारतीय रिझर्व्ह बँकेची भूमिका व कार्य स्पष्ट करा.
- 3) किरकोळ बँकिंगची संकल्पना सविस्तरपणे विशद करा.
- 4) ग्रामीण बँकेच्या समस्या स्पष्ट करा.
- 5) पतपैसा नियंत्रण साधने सविस्तर लिहा.

Punyashlok Ahilyadevi Holkar University, Solapur

M.A.-II, SEM-IV.

Subject-Economics

GENERIC ELECTIVE B (OPTIONAL) SCT Code 4.2 ADVANCED BANKING

Question Bank

Write short answers. (4 marks each)

- 1) What is Lead Bank Scheme?
- 2) Explain the progress of wholesale bank.
- 3) Explain the concept of Basel Agreement-2.
- 4) Explain the concept of microfinance.
- 5) What is a crop insurance plan?
- 6) Explain the role of ubiquitous bank.
- 7) Explain the crop loan scheme.
- 8) Explain the concept of Basel Agreement-1.
- 9) Explain the nature of Regional Rural Banks.
- 10) What is international banking?
- 11) Explain the concept of retail banking.
- 12) Explain the requirements of RBI.
- 13) Describe the functions of CIBIL.
- 14) What are the benefits of crop loan scheme?
- 15) Explain the risk management concept.
- 16) Explain the current impact of privatization on banks.
- 17) Explain the progress of rural banks in India.
- 18) How does microfinance work for horticulture work?
- 19) Explain the concept of non-profit property.
- 20) What is a visionary accounting system?
- 21) Explain the role of International Bank.
- 22) Explain the criteria Basel Agreement-2.
- 23) What is Basel Agreement-3?
- 24) Explain the function of Rural Bank.
- 25) What is microfinance?
- 26) Explain the provisions of the Bank Regulation Act.
- 27) Explain the recent trends in monetary policy.
- 28) Explain the concept of Bank Regulation Act.
- 29) What are the retail banking products?
- 30) Describe the problems of Rural Bank?

Answer the following questions (08 marks each)

- 1) Explain the role of Rural Bank.
- 2) Explain the function of International Bank.
- 3) Explain the role of CIBIL.
- 4) What are the shortcomings of Regional Rural Banks?
- 5) Explain the objectives of monetary policy.
- 6) What are the recent reforms in the banking sector?
- 7) Explain the concept of finance related to agriculture.
- 8) What is Banking Ombudsman Scheme?
- 9) Explain the objectives of the Bank Regulation Act.
- 10) Explain the criteria of Basel Agreement-1.
- 11) How is the Banking Ombudsman appointed?
- 12) Explain the Banking Regulation Act.
- 13) Explain the requirements of International Bank.
- 14) What is a ubiquitous bank? Describe the tasks.
- 15) Explain the rights and responsibilities of Banking Ombudsman.
- 16) Review the recent reforms in the banking sector.
- 17) Explain the current situation of banks created due to privatization of banks.
- 18) Explain the scope of Banking Regulation Act.
- 19) Explain the code of conduct implemented for debt recovery?
- 20) Explain the concept of microfinance and its features.

Answer the following question in detail (16 marks each)

- 1) Explain the recommendations made by the Narasimham Committee in 1991.
- 2) Explain the functions and role of ubiquitous bank.
- 3) What are the banking recommendations made by Narasimham Committee in 1998?
- 4) What are the functions of RBI?
- 5) State the objectives and functions of Lead Bank scheme.
- 6) How do banks manage depreciation?
- 7) Explain the salient features of RBI's monetary policy.
- 8) Briefly describe the recommendations of the Narasimham Committee on Banking Sector Reforms.
- 9) Explain the features of Regional Rural Bank.
- 10) Explain the present scenario of privatization of banks

Answer the following question in detail (16 marks each)

- 1) Explain the financing for horticulture, dairy and cold storage.
- 2) Explain the role and function of Reserve Bank of India.
- 3) Explain the concept of retail banking in detail.
- 4) Explain the problems of Rural Bank.
- 5) Write credit control tools in detail.

MA - I SEM – I CBCS Examinations

HCT-1.2

History (Comp. Paper – II)

Ancient India up to 650 AD

Questions Bank

प्रश्न.1. लघुत्तरी प्रश्न

- 1.बौद्ध वाडमयाची माहिती द्या.
- 2.जैन वाडमयाची माहिती द्या.
- 3.वेदाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- 4.प्राचीन भारतीय इतिहासाची माहिती देणाऱ्या परकीय प्रवास वृत्तांताची माहिती द्या.
- 5.हिंदू धार्मिक वाडमयाचे वर्णन करा.
- 6.प्राचीन भारतीय इतिहासाचे साधन म्हणून आलेखाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- 7.पुराश्मयुगाची माहिती द्या.
- 8.मध्याश्मयुगीन कालखंडाचा आढावा घ्या.
- 9.नवाश्मयुगीन संस्कृतीची वैशिष्ट्ये लिहा.
- 10.सिंधू संस्कृतीचे नगर रचना स्पष्ट करा.
- 11.सिंधू संस्कृतीच्या ऱ्हासाची कारणे लिहा.

- 12.सिंधू संस्कृतीतील धार्मिक जीवन स्पष्ट करा.
- 13.सिंधू संस्कृतीतील कला कौशल्याची माहिती द्या.
14. सिंधू संस्कृतीतील महास्नानगृहाचे वर्णन करा.
- 15.दाशराज युद्धाचे वर्णन करा.
16. पूर्व वेदकालीन सामाजीक जीवनाची माहिती द्या.
- 17.पूर्व वेदकालीन राजकीय जीवनाचे माहिती लिहा.
- 18.उत्तर वेदकालीन सामाजिक जीवनाचे वर्णन करा.
- 19.उत्तर वेदकालीन राजकीय जीवनाचे वर्णन करा.
- 20.पूर्व वेदकालीन धार्मिक जीवनाचे वर्णन करा.
- 21.वर्णव्यवस्थेचे माहिती लिहा.
- 22.वेदकालीन आश्रम व्यवस्थेची माहिती द्या.
- 23.आर्यांच्या मूळ वस्तिस्थानाची माहिती सांगा.
- 24.प्राचीन भारताच्या इतिहासाच्या लौकिक साधनांची माहिती द्या.
- 25.सिंधू संस्कृतीच्या शोध व कालखंडाची माहिती लिहा.

प्रश्न.2.दीर्घोत्तरी प्रश्न

- 1.प्राचीन भारतीय इतिहासाच्या अभ्यासाची वाडमयीन साधने स्पष्ट करा.
2. प्राचीन भारताचा इतिहास अभ्यासाची पुरातत्वीय साधने स्पष्ट करा.
- 3.अश्मयुगीन संस्कृतीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- 4.सिंधू संस्कृतीचे सविस्तर वर्णन करा.
5. सिंधू संस्कृतीची नगर रचना स्पष्ट करा.
6. सिंधू संस्कृतीचे वैशिष्ट्य स्पष्ट करा.
7. सिंधू संस्कृतीतील सामाजिक व आर्थिक जीवन विशद करा.
- 8.वैदिक वाडमयाचा वर्णन करा.
9. वेदकालीन सामाजिक जीवनाचे वर्णन करा.
- 10.वेदकालीन राजकीय जीवनाची माहिती द्या.
- 11.वेदकालीन धार्मिक जीवनाचे वर्णन करा.
- 12.वेदकालीन सांस्कृतिक जीवनाचे वर्णन करा.

MA-I SEM-II CBCS

HCT-1.2

History (Comp. Paper – II)

Ancient India up to 650 AD

Questions Bank

प्रश्न.1. लघुत्तरी प्रश्न.

1. कुशाण सम्राट कनिष्काच्या कार्याचे वर्णन करा.
2. शुंग घराण्याची माहिती लिहा.
3. कण्व घराण्याची माहिती द्या.
4. वर्धमान महावीराच्या जीवन चरित्राची माहिती द्या.
5. गौतम बुद्धाच्या जीवन चरित्राची माहिती द्या.
6. बौद्ध धर्मातील चार आर्यसत्य सांगा.
7. बौद्ध धर्माचे तत्त्वज्ञानाची माहिती लिहा.
8. जैन धर्माच्या तत्त्वज्ञानाची माहिती द्या.
9. सम्राट अशोकाचा धम्म स्पष्ट करा.
10. चंद्रगुप्त मौर्याने केलेल्या साम्राज्यविस्ताराचे वर्णन करा.
11. सम्राट अशोकाने बौद्ध धर्म प्रसारासाठी केलेले कार्यची माहिती लिहा.

- 12.मौर्य सत्तेच्या ज्हासाची कारणे सांगा.
- 13.कलिंगचे युद्धाचे वर्णन करा.
14. सातवाहन सत्तेच्या प्रशासन व्यवस्था द्या.
- 15.गौतमीपुत्र सातकर्णी यांच्या कार्यची माहिती लिहा.
16. सातवाहन सत्तेच्या उदयाच्या इतिहास लिहा.
- 17.गुप्तकालीन सांस्कृतिक जीवनाचे वर्णन करा.
- 18.गुप्तकालीन धार्मिक जीवनाची माहिती द्या.
- 19.गुप्तकालीन सामाजिक जीवनाची माहिती द्या.
- 20.कुमार गुप्ताच्या कार्याचा आढावा घ्या.
- 21.पहिल्या चंद्रगुप्ताच्या कार्याची माहिती लिहा.
- 22.समुद्रगुप्ताचे योग्यता स्पष्ट करा.
23. हर्षवर्धनाचे धार्मिक धोरण स्पष्ट करा.
- 24.कनोज धर्मपरिषदेची वर्णन करा.
- 25.प्रयाग महामोक्ष परिषदेची माहिती द्या.
26. पहिल्या प्रवरसेनच्या कार्याची माहिती द्या.
27. वाकाटक प्रशासन व्यवस्था स्पष्ट करा
- 28.वाकाटक कालीन सांस्कृतिक जीवनाची माहिती द्या.

29.हर्षवर्धनाची योग्यता स्पष्ट करा.

30.हर्षवर्धनाची प्रशासनव्यवस्था स्पष्ट करा.

प्रश्न.2.दीर्घोत्तरी प्रश्न.

1. वर्धमान महावीर यांचे जीवन चरित्र सांगून जैन धर्माच्या तत्त्वज्ञानाची माहिती लिहा.

2. गौतम बुद्धाचे जीवन चरित्र सांगून बौद्ध धर्माच्या तत्त्वज्ञानाची माहिती लिहा.

3. सम्राट अशोकाच्या कार्याचा आढावा घ्या.

4.मौर्यकालीन प्रशासन प्रशासन व्यवस्था स्पष्ट करा.

5.सातवाहन सत्तेच्या उदयाची माहिती सांगून गौतमीपुत्र सातकर्णीची योगदान स्पष्ट करा.

6.समुद्रगुप्ताच्या कार्याचे वर्णन करा.

7. दुसऱ्या चंद्रगुप्ताचे कार्य स्पष्ट करा.

8.गुप्तकालीन सामाजिक व सांस्कृतिक जीवनाचे जीवनाचे वर्णन करा.

9. गुप्तसत्ता प्राचीन भारताचे सुवर्णयुग स्पष्ट करा.

10. सम्राट हर्षवर्धनाच्या कार्याचे वर्णन करा .

11.गुप्तकालीन प्रशासनव्यवस्था स्पष्ट करा.

12.सम्राट अशोकाचा धम्म सांगून सम्राट अशोकाने बौद्ध धर्म प्रसारासाठी केलेल्या कार्याची माहिती द्या.

MAII SEM -III
HCT-3.1
History (Com.Paper -I)
History of the Marathas (1600 AD-1818 AD)
(Polity & Economy)

Question Bank

प्रश्न.1.लघुत्तरी प्रश्न.

- 1.मराठा इतिहासाची संस्कृत भाषेतील साधने स्पष्ट करा.
- 2.मराठा इतिहासाची मराठी भाषेतील साधने स्पष्ट करा.
- 3.मराठा इतिहासाची फारशी भाषेतील साधने स्पष्ट करा.
- 4.मराठा इतिहासाची परकीय भाषेतील साधने स्पष्ट करा.
- 5.ग. ह. खरे यांचा मराठा इतिहाससंबंधी दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
- 6.न्या.महादेव गोविंद रानडे यांचा मराठा इतिहाससंबंधी दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
- 8.श्री वि.का.राजवाडे यांचा मराठा इतिहाससंबंधी दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
- 9.ग्रँड डफ यांचा मराठा इतिहाससंबंधी दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
- 10.सेतुमाधव पगडी यांचा मराठा इतिहाससंबंधी दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
- 11.रियासतकार जी.एस. सरदेसाई मराठा इतिहाससंबंधी दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
- 12.प्रा.त्रंबक शंकर शेजवलकर यांचा मराठा इतिहाससंबंधी दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
- 13.मराठा राजपदाची सविस्तर माहिती द्या.

14. मराठा राज्यमंडळाची माहिती द्या.
15. मराठाकालीन लष्करी प्रशासन व्यवस्था स्पष्ट करा.
16. मराठाकालीन न्याय प्रशासनाची माहिती द्या.
17. मराठाकालीन पिकांची माहिती द्या.
18. मराठाकालीन जलसिंचन सुविधांचा आढावा घ्या.
19. मराठाकालीन जमीन महसूल वसुली अधिकाऱ्याची माहिती द्या.
20. शिवकालीन जमीन महसूल व्यवस्था स्पष्ट करा.
21. मराठाकालीन दुष्काळाची माहिती द्या.
22. मराठाकालीन व्यापारी मार्गांचे वर्णन करा.
23. मराठाकालीन व्यापारी केंद्राची माहिती द्या.
24. शिवकालीन बँक व चलनव्यवस्था स्पष्ट करा.
25. मराठा इतिहासाची हिंदी, कानडी व राज्यस्थानी साधने स्पष्ट करा.

प्रश्न.2.दीर्घोत्तरी प्रश्न.

1. मराठा इतिहासाच्या अभ्यासासाठी उपयुक्त भारतीय भाषेतील साधने स्पष्ट करा.
2. मराठा इतिहासाच्या अभ्यासासाठी उपयुक्त पुरातत्वीय साधने स्पष्ट करा.
3. मराठा सत्तेचे छत्रपतीकडून पेशव्याकडे झालेल्या हस्तांतरणाची माहिती द्या.

4. मराठी सत्तेचे पेशव्यांकडून कारभाऱ्याकडे झालेल्या सत्ता हस्तांतराची माहिती द्या.
5. मराठाकालीन मुलकी प्रशासन व्यवस्था स्पष्ट करा.
6. मराठाकालीन शेती व्यवस्था स्पष्ट करा.
7. मराठाकालीन उद्योगधंद्याची माहिती द्या.
8. मराठाकालीन व्यापाराचे वर्णन करा.
9. मराठाकालीन लष्करी व न्याय प्रशासन व्यवस्था स्पष्ट करा.
10. मराठाकालीन बँक व चलनव्यवस्था स्पष्ट करा.
11. मराठाकालीन जमीनव्यवस्था स्पष्ट करा.
12. शिवकालीन अष्टप्रधान मंडळाची माहिती सांगून अष्टप्रधान मंडळाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

MAII SEM -III
HCT-4.1
History (Com.Paper -I)
History of the Marathas (1600 AD-1818 AD)
(Social & Cultural)

Question Bank

प्रश्न.1लघुत्तरी प्रश्न.

- 1.मराठी भाषेची वैशिष्ट्य स्पष्ट करा.
2. मराठी भाषेतील साहित्याची माहिती द्या.
3. शिवकालीन जातीव्यवस्था स्पष्ट करा.
- 4.मराठाकालीन बलुतेदारी पद्धतीची माहिती द्या.
- 5.वारकरी संप्रदायाचे योगदान स्पष्ट करा.
- 6.शिवकालीन स्थापत्यकलेची माहिती द्या.
7. पेशवेकालीन स्थापत्यकलेची माहिती द्या.
- 8.मराठाकालीन संगीत व नृत्य कले लची माहिती द्या.
9. मराठाकालीन चित्रकलेचे वर्णन करा.
10. वारकरी संप्रदायातील संत ज्ञानेश्वर महाराजांचे योगदान स्पष्ट करा.
11. वारकरी संप्रदायातील संत तुकाराम महाराजांचे योगदान स्पष्ट करा.
- 12.मराठाकालीन गुलामगिरी पद्धतीचे वर्णन करा.

- 13.मराठाकालीन अस्पृश्यता स्पष्ट करा.
- 14.मराठा काळात साजरे केले जाणारे सण व उत्सवांची माहिती द्या.
- 15.वारकरी संप्रदायातील संत एकनाथ महाराजांचे योगदान स्पष्ट करा.
- 16.वारकरी संप्रदायातील संत रामदासाचे योगदान स्पष्ट करा.
- 17.पेशवेकालीन जातीव्यवस्था स्पष्ट करा.
- 18.शिवकालीन किल्ला स्थापत्याची माहिती द्या.
- 19.महानुभाव पंथाची माहिती द्या.
- 20.समर्थ संप्रदायाचे वर्णन करा.
- 21.नाथ संप्रदायाची माहिती द्या.
- 23.दत्त संप्रदायाची माहिती द्या.
- 24.मराठाकालीन वतनदारी पद्धतीचे वर्णन करा.
- 25.मराठाकालीन शिल्पकलेतील प्रगतीचे वर्णन करा.

प्रश्न.2.दीर्घोत्तरी प्रश्न.

1. मराठी भाषेचा उदय आणि विकासाचे वर्णन करा.
2. मराठाकालीन स्त्री जीवनाचे वर्णन करा.
- 3.मराठा कालीन बलुतेदारी व अलुतेदारी पद्धत स्पष्ट करा.
4. मराठाकालीन भक्ती संप्रदाय चळवळीचे वर्णन करा.

5. मराठाकालीन संतांची कामगिरी स्पष्ट करा.
6. सुफी पंथांचे मराठा समाजावर झालेले परिणाम स्पष्ट करा.
7. मराठाकाळात कलेच्या क्षेत्रात झालेली प्रगती स्पष्ट करा.
8. शिवकालीन सामाजिक जीवनाचे वर्णन करा.
9. पेशवेकालीन सामाजिक जीवनाच्या वर्णन करा.
10. मराठेकालीन शिक्षणव्यवस्थेचे वर्णन करा.
11. मराठेकालीन जातीव्यवस्था स्पष्ट करा.
12. महाराष्ट्र धर्म संकल्पना स्पष्ट करा.

Paper- Historiography - comp. paper- 1.1

Question Bank

Q 2 - Write short answers.

- ① What is Mahajan?
- ② Meaning of History.
- ③ Constitutional History
- ④ Hegel
- ⑤ Local History
- ⑥ Sociology an auxiliary science of history.
- ⑦ Karl Marx
- ⑧ Social History
- ⑨ Objectivity in History
- ⑩ Economics an Auxiliary Science of History.
- ⑪ Law of momentum
- ⑫ Epigraphy
- ⑬ What is Causation theory
- ⑭ Importance of sources
- ⑮ Interview a source of the history
- ⑯ Diplomatic history
- ⑰ Numismatics
- ⑱ What is Kulka? ?
- ⑲ What is Historiography ?
- ⑳ What is Research ?

- (21) Which sources in history are called as Secondary sources.
- (22) Political history
- (23) Explain any two Laws of history.
- (24) Paleography
- (25) Explain the main aim of research in history.
- (26) Herodotus
- (27) Oral history
- (28) Divine plan theory
- (29) Theory of Conspiracy
- (30) Laws of change.

Q.3- Write short answers

- (1) Nature of history
- (2) Primary sources of history
- (3) Secondary sources of history.
- (4) Causation in history
- (5) Steps of research methodology
- (6) Laws of history
- (7) Chronology
- (8) Laws of class and Revolution
- (9) Describe the five stages of human social development stated by Karl Marx
- (10) Theory of human Emotions

- ⑪ Explain the three kinds of historiography stated by Hegel.
- ⑫ kinds of History
- ⑬ What are the sub-type of primary sources of history.
- ⑭ Interpretation of History
- ⑮ Theory of Surplus value
- ⑯ Theory of Revisionist
- ⑰ Theory of conflict
- ⑱ Which is the Marx's interpretation of history.
- ⑲ Auxiliary Sciences of history.
- ⑳ Geography an auxiliary science of history.

Q.3. Broad Answer Questions.

- ① State the causation in history.
- ② Review the various methods of history research
- ③ Evaluate Karl Marx's contribution towards the interpretation of history
- ④ What is history? Describe the nature of history.
- ⑤ Meaning of history describe the scope and nature of history.
- ⑥ Explain Hegel's philosophy related to history.

- ⑦ Meaning of history and explain its scope.
- ⑧ Explain the primary sources of history.
- ⑨ Explain the secondary sources of history.
- ⑩ Discuss the Hegel's Dialectical methods.

Q.5 - Broad Answer Questions.

- ① Explain the auxiliary sciences of history.
- ② Discuss various kinds of history.
- ③ Explain the Marxian materialistic ~~interpret~~ interpretation of history.
- ④ Explain the Laws of history.
- ⑤ Review the various steps of Research methodology.

प्रश्नमा. थोडक्यात उत्तरे लिहा.

- ७) महजर म्हणजे काय ?
- ८) इतिहासाचा अर्थ
- ९) घटनात्मक इतिहास
- १०) हेगेल
- ११) स्थानिक इतिहास
- १२) समाजशास्त्र - इतिहासाचे सहाय्यकारी शास्त्र
- १३) कार्ल मार्क्स
- १४) सामाजिक इतिहास
- १५) इतिहासातील वस्तुनिष्ठता
- १६) अर्थशास्त्र - इतिहासाचे सहाय्यकारी शास्त्र
- १७) गेलीचा नियम
- १८) शिल्पालेखशास्त्र
- १९) कार्यकारणभाव म्हणजे काय ?
- २०) ईद्वय साधनांचे महत्त्व
- २१) मुलाखत - इतिहासाचे साधन
- २२) राजनैतिक इतिहास
- २३) नाटकशास्त्र
- २४) कुळकटी म्हणजे काय ?
- २५) इतिहास लेखनशास्त्र म्हणजे काय ?
- २६) संशोधन म्हणजे काय ?
- २७) इतिहासाची दुय्यम साधने कशास म्हणतात .
- २८) राजकीय इतिहास
- २९) इतिहासाचे कोणतेही दोन नियम सांगा.

- २४) हेस्ताक्षरशास्त्र
- २५) इतिहास संशोधनाचा मुख्य हेतु सांगा.
- २६) हिरोडोटस
- २७) मौखिक इतिहास
- २८) दैवी योजना
- २९) गुप्ततेचा सिद्धांत.
- ३०) वेदनाचा नियम.

प्रश्न-२ - लघुत्तरी प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- १) इतिहासाचे स्वरूप
- २) इतिहासाची प्राथमिक साधने
- ३) इतिहासाची दुय्यम साधने
- ४) इतिहासातील कार्यकारणभाव
- ५) संशोधन पद्धतीचे टप्पे
- ६) इतिहासातील नियम
- ७) कालगणनाशास्त्र
- ८) वर्ग व क्रांतीचा नियम
- ९) कार्ल मार्क्सच्या मानवी समाजाच्या विकासाच्या पाच अवस्था सांगा.
- १०) मानवी भावनांचा सिद्धांत
- ११) हेगेलने इतिहास लेखनशास्त्राचे कोणते तीन प्रकार सांगितले?
- १२) इतिहासाचे प्रकार
- १३) प्राथमिक साधनांचे प्रकार
- १४) इतिहासाचा अन्वयार्थ

- ७५) अतिरिक्त मूल्यांचा सिद्धांत
- ७६) समन्वयाचा सिद्धांत
- ७७) संघर्षाचा सिद्धांत
- ७८) मार्क्सचा इतिहासाचा अन्वयार्थ कोणता आहे?
- ७९) इतिहासाची सहाय्यकारी शास्त्रे
- ८०) भूगोल - इतिहासाचे सहाय्यकारी शास्त्र.

प्र-४ दीर्घोत्तरी प्रश्नांची उत्तरे लिहा .

- १) इतिहासातील कार्यकारणभाव स्पष्ट करा .
- २) इतिहास संशोधन पद्धतीचा आढावा घ्या .
- ३) कार्ल मार्क्सच्या इतिहासाच्या अन्वयार्था बाबतच्या योगदानाचे मूल्यमापन करा .
- ४) इतिहास म्हणजे काय? इतिहासाच्या स्वरूपाचे वर्णन करा .
- ५) इतिहासाचा अर्थ सांगून इतिहासाची व्याप्ती व स्वरूपाचे वर्णन करा .
- ६) हेगेलच्या इतिहासविषयक तत्त्वज्ञानाची माहिती सांगा .
- ७) इतिहासाचा अर्थ सांगून त्याची व्याप्ती स्पष्ट करा .
- ८) इतिहासाच्या प्राथमिक साधनांचे स्पष्टीकरण करा .
- ९) इतिहासाच्या दुय्यम साधनांचे स्पष्टीकरण करा .
- १०) हेगेलच्या द्वंद्वविकासी पद्धतीवर चर्चा करा .

प्र. ५ वा - दीर्घोत्तरी प्रश्नांची उत्तरे लिहा .

- १) इतिहासाच्या सहाय्यकारी शास्त्रांचे स्पष्टीकरण करा .
- २) इतिहासाच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा .
- ३) मार्क्सचा इतिहासाचा भौतिकवादी सिद्धांत स्पष्ट करा .
- ४) इतिहासातील नियमांचे स्पष्टीकरण करा .
- ५) इतिहास संशोधन पद्धतीमधील विविध टप्प्यांचा आढावा घ्या .

M.A. II (Paper No. ३) Sem. III

हिंदी साहित्य का इतिहास

प्रश्न १ निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर संक्षेप में लिखिए।

(अंक ४)

- १) तुलसीदास की रामचरित्र माण्डव की भाषा।
- २) आदिपाल का दो लेखों द्वारा किया गया काम।
- ३) वैदिक दर्शन संप्रदाय में लिखिए।
- ४) आदिपाल की सामाजिक परिस्थिति।
- ५) आदिपाल की राजनीति परिकल्पित लिखिए।
- ६) पृथ्वीसाहित्य की पृष्ठभूमि लिखिए।
- ७) रासो शब्द की उत्पत्ति पर चर्चा कीजिए।
- ८) बीर का जीववृत्त लिखिए।
- ९) पद्मावत की भाषा पर प्रकाश डालिए।
- १०) सूरसागर की भाषा पर प्रकाश डालिए।
- ११) तुलसीदास की लोकमूल भावों की स्पष्ट कीजिए।
- १२) सूरदास की जगन्नाथ पर विद्वानों का मत लिखिए।
- १३) बीर की रहस्यवाद विषय दो दोहे लिखिए।
- १४) भक्तपाल की प्रमुख पाठ्य धाराओं का परिचय दीजिए।
- १५) तुलसीदास की रत्नावली का त्याग क्यों किया ?
- १६) मिश्र बंधु की आदिपाल की आरम्भिक काल यह काम क्यों दिया ?

१७)

१८) रासो ाल ाी चार विशेषताएँ लिािए ।

१९) आदिाल ाी ामर ाी चर्चा ाीजिए ।

२०) बौद्ध दर्श ाी सामाि परिचय दीजिए ।

२१) रासो ाव्य परंपरा ाी प्रमु ावियों ाी ाम लिािए ।

२२) बुद्ध ाी पंचशील तत्व ाी समझाइए ।

२३) षभक्त्त शाा ाी प्रमु ावियों ाी ाम लिािए ।

२४) अष्टछाप ाी ावियों ाी ाम लिािए ।

२५) संतों ाी ारी ाी िहा क्यों ाी है ।

२६) षभक्त्त शाा ाी दो विशेषताएँ लिािए ।

२७) रीतिाल ाी सामाजि पृष्ठभूमि ।

२८) रीतिाल ाी राजिति पृष्ठभूमि ।

२९) रीतिाल ाी लिए अि ाी से ाम प्रयुक्त हैं ?

३०) रीतिबद्ध ावि बिहारी ाी सामाि परिचय लिािए ।

प्रश्न २ िमालित प्रश्नों ा उत्तर लिािए ।

(अं८)

१) हिंदी साहित्य ाल लेख ाी परंपरा लिािए ।

२) हिंदी साहित्य ाी ाल विभाजि पर चर्चा ाीजिए ।

३) हिंदी साहित्य ाी ामर पर चर्चा ाीजिए ।

४) चार्वाक दर्श ाी सामाि परिचय लिािए ।

५) जैदर्श ाी परिचय दीजिए ।

- ६) आदिपाल की सामाजिक तथा राजनीतिक पृष्ठभूमि लिखिए।
- ७) सिद्ध साहित्य की सामाजिक परिचय लिखिए।
- ८) पृथ्वी साहित्य की सामाजिक परिचय लिखिए।
- ९) जैमिनी साहित्य की सामाजिक परिचय लिखिए।
- १०) रासो साहित्य की सामाजिक परिचय लिखिए।
- ११) भक्तपाल की सामाजिक तथा राजनीतिक पृष्ठभूमि लिखिए।
- १२) रीतिपाल की सामाजिक तथा राजनीतिक पृष्ठभूमि लिखिए।
- १३) जायसी की जीववृत्ति लिखिए।
- १४) तुलसीदास की सामाजिक परिचय लिखिए।
- १५) सूरदास की सामाजिक परिचय लिखिए।
- १६) बीर की सामाजिक परिचय लिखिए।
- १७) रीतिबद्ध विमल शिवदास की परिचय दीजिए।
- १८) बीर काव्य की समीक्षा लिखिए।
- १९) रामचरित मांस की महत्त्व विशद कीजिए।
- २०) पद्मावत की काव्य सौंदर्य लिखिए।

प्रश्न ३ दीर्घोत्तरी प्रश्न

(अंश)

१०)

- १) ज्ञानेश्वरी शास्त्री की प्रमुख प्रवृत्तियाँ लिखिए।
- २) प्रेमाश्रयी शास्त्री की प्रमुख प्रवृत्तियाँ लिखिए।
- ३) रामभक्त शास्त्री की प्रमुख प्रवृत्तियाँ लिखिए।

- ४) कृष्णभक्त शास्त्री की प्रमुख प्रवृत्तियाँ लिखिए ।
- ५) रीतिबद्ध साहित्य की प्रमुख प्रवृत्तियाँ लिखिए ।
- ६) रीतिसिद्ध साहित्य की प्रमुख प्रवृत्तियाँ लिखिए ।
- ७) रीतिमुक्त साहित्य की प्रमुख प्रवृत्तियाँ लिखिए ।
- ८) बीर की व्यक्तित्व एवं कृतित्व का समाक्षिपरिचय लिखिए ।
- ९) जायसी की व्यक्तित्व एवं कृतित्व का समाक्षिपरिचय लिखिए ।
- १०) सूरदास की व्यक्तित्व एवं कृतित्व का समाक्षिपरिचय लिखिए ।
- ११) तुलसीदास की व्यक्तित्व एवं कृतित्व का समाक्षिपरिचय लिखिए ।
- १२) रासो काव्य की विशेषताओं पर प्रकाश डालिए ।
- १३) जायसी और उषा पद्मावत का परिचय लिखिए ।
- १४) सूरदास और उषा सूरसागर का परिचय लिखिए ।
- १५) तुलसीदास और उषा रामचरित माणस का परिचय लिखिए ।

Question Bank
M.A. Part I Sem IV
Subject : Political Science

Name of the Paper: Local Self Government in Maharashtra (HC 1.2)

Q.No. 2 Write short answers (any 4 out of 6)

Mark 16

- 1) Briefly explain the sources of income of gram panchayat
- 2) Briefly explain the recommendation of Balwant Rai Mehta committee
- 3) Explain the Recommendation of Vasantrao Naik committee
- 4) Briefly explain the importance of Local Self Government
- 5) Nature of Local Self Government
- 6) Development of of Local Self Government
- 7) Characteristics of of Local Self Government
- 8) Explain the recommendation of the Ashok Mehta Committee.
- 9) Importance of local self government
- 10) Origin of local self government
- 11) Structure of Zilla Parishad
- 12) Power of Zilla Parishad
- 13) Function of Zilla Parishad
- 14) Structure of Panchayat Samiti
- 15) Power of Panchayat Samiti
- 16) Function of Panchayat Samiti
- 17) Structure of Gram Panchayat
- 18) Power of Gram Panchayat
- 19) Function of Gram Panchayat
- 20) 73th Constitutional Amendment
- 21) 74th Constitutional Amendment
- 22) Structure of Municipal Corporation
- 23) Power of Municipal Corporation
- 24) Function of Municipal Corporation
- 25) Structure of Municipality
- 26) Power of Municipality
- 27) Function of Municipality
- 28) Review of 73th Constitutional Amendment

29) Review of 74th Constitutional Amendment

30) Discuss the power and function of Gram panchayat.

Q.No. 3 Answer the following question (any 2 out of 4)

Mark 16

- 1) Explain the powers and functions of the municipality.
- 2) Explain the powers and functions of the gram panchayat.
- 3) Explain the powers and functions of the Municipal Corporation.
- 4) 73th Constitutional Amendment
- 5) 74th Constitutional Amendment
- 6) Explain the power and functions of Zilla Parishad.
- 7) Explain the power and functions of Panchyat Samiti.
- 8) Function of Municipal Corporation.
- 9) Function of Municipality.
- 10) Functions of Gram Panchayat.
- 11) 73th Constitutional Amendment & Local Self Government.
- 12) 74th Constitutional Amendment & Panchayat Raj Santha.
- 13) Critical evaluation of 73th Constitutional Amendment
- 14) Critical evaluation of 73th Constitutional Amendment
- 15) Sources of income of gram panchayat
- 16) Changing nature of Local Self Government.
- 17) Local Self Government and decentralization.
- 18) Panchayat Raj and decentralization.
- 19) Committees in Zilla Parishad.
- 20) Committees in Panchayat Samiti.

Q.No. 4 Answer the following question in detail (any 2 out of 4)

Mark 16

- 1) Explain the origin and development of local self government.
- 2) Explain the nature and importance of local self government.
- 3) Explain the composition, powers and functions of the zilla parishad.
- 4) Explain the composition, powers and functions of the municipal corporation.
- 5) Explain the composition, powers and functions of the panchayat samiti.
- 6) Discuss the 73th Constitutional Amendment.
- 7) Discuss the 74th Constitutional Amendment.
- 8) Explain the detailed Recommendation of Vasant Rao Naik committee.
- 9) Explain the detailed characteristics of Local Self Government
- 10) Explain the detailed composition, powers and functions of the Gram Panchayat.

Q.No. 5 Answer the following question in detail (not alternative) Mark 16

- 1) Explain the detailed origin and development of local self government.
- 2) Explain the detailed nature and importance of local self government.
- 3) Explain the composition, powers and functions of the zilla parishad.
- 4) Explain the composition, powers and functions of the panchayat samiti.
- 5) Explain the composition, powers and functions of municipal corporations.

मराठीत रूपांतर

प्रश्न २ रा थोडक्यात उत्तरे लिहा (सहा पैकी चार)

- १) ग्रामपंचायतीची उत्पादनाची साधने थोडक्यात स्पष्ट करा.
- २) बळवंतराव मेहता समितीच्या शिफारशी थोडक्यात स्पष्ट करा.
- ३) वसंतराव नाईक समितीच्या शिफारशी स्पष्ट करा.
- ४) स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे महत्व थोडक्यात विषद करा.
- ५) स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे स्वरूप
- ६) स्थानिक स्वराज्य संस्थांचा विकास
- ७) स्थानिक स्वराज्य संस्थांची वैशिष्ट्ये
- ८) अशोक मेहता समितीच्या शिफारशी स्पष्ट करा.
- ९) स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे महत्व
- १०) स्थानिक स्वराज्य संस्थांचा उगम
- ११) जिल्हा परिषदेची रचना
- १२) जिल्हा परिषदेचे अधिकार
- १३) जिल्हा परिषदेची कामे
- १४) पंचायत समितीची रचना
- १५) पंचायत समितीचे अधिकार
- १६) पंचायत समितीची कामे
- १७) ग्रामपंचायतीची रचना
- १८) ग्रामपंचायतीचे अधिकार
- १९) ग्रामपंचायतीची कामे
- २०) ७३ वी घटनादुरुस्ती
- २१) ७४ वी घटनादुरुस्ती

- २२) महानगरपालिकेची रचना
 - २३) महानगरपालिकेचे अधिकार
 - २४) महानगरपालिकेची कामे
 - २५) नगरपालिकेची रचना
 - २६) नगरपालिकेचे अधिकार
 - २७) नगरपालिकेची कामे
 - २८) ७३ वी घटनादुरुस्तीचे मूल्यमापन
 - २९) ७४ वी घटनादुरुस्ती मूल्यमापन
 - ३०) ग्रामपंचायतीच्या अधिकार व कामाची चर्चा करा.
- प्रश्न ३ रा खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (चार पैकी दोन)
- १) नगरपालिकेची अधिकार व कामे स्पष्ट करा.
 - २) ग्रामपंचायतीची अधिकार व कामे स्पष्ट करा.
 - ३) महानगरपालिकेची अधिकार व कामे स्पष्ट करा.
 - ४) ७३ वी घटनादुरुस्ती
 - ५) ७४ वी घटनादुरुस्ती
 - ६) जिल्हा परिषदेची अधिकार व कामे स्पष्ट करा.
 - ७) पंचायत समितीची अधिकार व कामे स्पष्ट करा.
 - ८) महानगरपालिकेची कामे सांगा.
 - ९) नगरपालिकेची कामे सांगा.
 - १०) ग्रामपंचायतीची कामे सांगा.
 - ११) ७३ वी घटनादुरुस्ती आणि स्थानिक स्वराज्य संस्था
 - १२) ७४ वी घटनादुरुस्ती आणि पंचायत राज संस्था
 - १३) ७३ वी घटनादुरुस्ती टीकात्मक मूल्यमापन
 - १४) ७४ वी घटनादुरुस्ती टीकात्मक मूल्यमापन
 - १५) ग्रामपंचायतीची उत्पादनाची साधने
 - १६) स्थानिक स्वराज्य संस्थाचे बदलते स्वरूप
 - १७) स्थानिक स्वराज्य संस्था आणि विकेंद्रीकरण
 - १८) पंचायत राज संस्था आणि विकेंद्रीकरण

१९) जिल्हा परिषदेतील समित्या

२०) पंचायत समितीतील समित्या

प्रश्न ४ था खालील प्रश्नांचे सविस्तर उत्तरे लिहा (दोन पैकी एक)

- 1) स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे उद्द्य व विकास स्पष्ट करा.
- 2) स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे स्वरूप आणि महत्व स्पष्ट करा.
- 3) जिल्हा परिषदेची रचना, अधिकार व कामे स्पष्ट करा.
- 4) महानगरपालिकेची रचना, अधिकार व कामे स्पष्ट करा.
- 5) पंचायत समितीची रचना, अधिकार व कामे स्पष्ट करा.
- 6) ७३व्या घटनादुरुस्तीची चर्चा करा.
- 7) ७४ व्या घटनादुरुस्तीची चर्चा करा.
- 8) वसंतराव नाईक समितीच्या शिफारशी सविस्तर स्पष्ट करा.
- 9) स्थानिक स्वराज्य संस्थांची वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा.
- 10) ग्राम पंचायतीची रचना, अधिकार व कामे सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न ५ वा खालील प्रश्नांचे सविस्तर उत्तरे लिहा (पर्याय नाही)

- 1) स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे उद्द्य व विकास स्पष्ट करा.
- 2) स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे स्वरूप आणि महत्व स्पष्ट करा.
- 3) जिल्हा परिषदेची रचना, अधिकार व कामे सविस्तर स्पष्ट करा.
- 4) पंचायत समितीची रचना, अधिकार व कामे स्पष्ट करा.
- 5) नगर परिषदेचे रचना, अधिकार व कामे स्पष्ट करा.

M.A.I History
Sem - II

①

Paper- Historiography - comp. paper- 1.1

Question Bank

Q. 2. Write Short Answers.

- ① Caste system
- ② What is civilization?
- ③ Ibn Khaldun
- ④ Antonio Gramsci
- ⑤ V.K. Rajwade's two methods of writing history.
- ⑥ What kind of approach Marx, Engels, Lenin adopted for the Problems of Peasants?
- ⑦ Alberuni
- ⑧ Ziyauddin Barani
- ⑨ Varna system
- ⑩ Neolithic Age
- ⑪ Labour and Peasants
- ⑫ Explain the three stages of civilization by Toynbee
- ⑬ Chalcolithic Age
- ⑭ Religion
- ⑮ Labour
- ⑯ Peasant
- ⑰ Ancient period
- ⑱ Medieval period
- ⑲ Modern period
- ⑳ Palaeolithic Age

- (21) Mesolithic Age
- (22) Main currents of Maratha history.
- (23) Saint Augustine
- (24) Tacitus
- (25) Importance of Varna system
- (26) Abul Fazal
- (27) Position of Peasant
- (28) Ani Akbari
- (29) Importance of rewriting history
- (30) objectivity in history.

Q. 3 Write short answers.

- (1) G. H. Khare
- (2) Ranjeet Guha
- (3) G. S. Sardesai
- (4) Jadunath Sarkar
- (5) Ecological Theory
- (6) Sociological theory
- (7) cyclical theory
- (8) Irfan Habib
- (9) Greek Chronology
- (10) Theory of Hegemony
- (11) Subaltern approach
- (12) Indian historiography
- (13) Romila Thapper
- (14) Hiziari Chronology

- (15) Persian Historiography
- (16) Setu Madhavrao Pagadi
- (17) chronology
- (18) Ecological Approach to history
- (19) Maratha Historiography
- (20) Mughal Historiography.

Q. 4. Broad Answer questions.

- (1) Evaluate the Contribution of Setu Madhavrao Pagadi to history.
- (2) Explain Critically Toynbee's theory of challenge and Response.
- (3) Evaluate the cyclical theory in history.
- (4) Evaluate the Sociological theory in history.
- (5) Explain the Arab Historiography in Medieval Period.
- (6) Evaluate the Contribution of Sir Jadunath Sarkar to history.
- (7) Explain the Persian and Indian Historiography in medieval Period.
- (8) Take account of the Contribution of G.S. Sardesai in history.
- (9) Evaluate the Sociological and Ecological theory in history.
- (10) Explain the Arab and Indian historiography in medieval period.

Q.5. Broad Answer Questions.

- ① Evaluate the Cyclical and Sociological theory in history.
- ② Take an account of the contribution of G. H. Khare in history.
- ③ Evaluate the Arnold Toynbee's Contribution to history.
- ④ Examine the Objectivity in history writing of Sir Jadunath Sarkar.
- ⑤ Examine the Contribution of V. K. Rajwade to the history.

प्र. २२- खोडक्यात उत्तरे लिहा.

- ① जाती व्यवस्था
- ② संस्कृती म्हणजे काय?
- ③ इब्न खल्दून
- ④ अन्तोनियो ग्रामची
- ⑤ वि. का. राजवाडे यांच्या इतिहास लेखनाच्या दोन पद्धती सांगा.
- ⑥ मार्क्स, एंगल्स, लेनिन हे श्रोतकरी वर्गाकडे कोणत्या दृष्टीने पाहतात.
- ⑦ अल्बेरुनी
- ⑧ सियाउद्दीन बरनी
- ⑨ वर्ग व्यवस्था
- ⑩ नवशम युग ⑪ शम व श्रोतकरी
- ⑫ लॅयन्चीचे संस्कृती विकासाचे तीन टप्पे सांगा.
- ⑬ ताम्रपाषाण युग
- ⑭ धर्म
- ⑮ शम
- ⑯ श्रोतकरी
- ⑰ प्राचीन कालखंड
- ⑱ मध्ययुगीन कालखंड
- ⑲ आधुनिक कालखंड
- ⑳ पुराशम युग
- ㉑ मध्यशम युग
- ㉒ मेन कुरॅल ऑफ मराठा हिस्ट्री
- ㉓ सेंट ऑगस्टीन
- ㉔ टॅसिटस
- ㉕ वर्ग व्यवस्थेचे महत्त्व.

- (२६) अबुल फजल
- (२७) शेतकऱ्यांची स्थिती
- (२८) ऐने झकवरी
- (२९) इतिहास पुर्नलेखनाचे महत्त्व
- (३०) इतिहासातील वस्तुनिष्ठता.

पे. ३ - लघु उत्तरी प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- (१) जी.एच. खरे
- (२) रणजित गुहा
- (३) जी.एस. सरदेशाई
- (४) जेदुनाथ सरकार
- (५) पर्यावरणीय सिद्धांत
- (६) समाजशास्त्रीय सिद्धांत
- (७) चक्राकार सिद्धांत
- (८) इरफान हबीब
- (९) ब्रिक कालगणना
- (१०) हेजिमनीचा सिद्धांत
- (११) सबल्टर्न दृष्टिकोन
- (१२) भारतीय इतिहासलेखन
- (१३) शोमिता थापर
- (१४) हिजरी कालगणना
- (१५) पश्चिम इतिहासलेखन
- (१६) सेलुमाधवराव पगडी
- (१७) कालगणना
- (१८) परिस्थिती व इतिहास
- (१९) मराठा इतिहासलेखन
- (२०) मुघल इतिहासलेखन

प्र. ५था - दीर्घोत्तरी प्रश्नांची उत्तरे लिहा .

⑦

- ① शैलु माधवराव पगडी यांच्या इतिहासातील योगदानाचे मूल्यमापन करा .
- ② टॉयन्कीचा आव्हान व प्रतिज्ञाचा सिद्धांत स्पष्ट करा .
- ③ इतिहासातील चक्राकार सिद्धांताचे मूल्यमापन करा .
- ④ इतिहासातील समाजशास्त्रीय सिद्धांताचे मूल्यमापन करा .
- ⑤ मध्ययुगीन भारत इतिहास लेखन स्पष्ट करा .
- ⑥ सर जेदुनाथ सरकार यांच्या इतिहासातील योगदानाचे मूल्यमापन करा .
- ⑦ मध्ययुगीन पश्चिम आणि भारतीय इतिहास लेखन स्पष्ट करा .
- ⑧ जी. एच. खरे यांच्या इतिहासातील योगदानाचा आढावा घ्या .
- ⑨ इतिहासातील समाजशास्त्रीय व पर्यावरणीय सिद्धांताचे मूल्यमापन करा .
- ⑩ मध्ययुगीन भारत व भारतीय इतिहास लेखन स्पष्ट करा

प्र. ५वा - दीर्घोत्तरी प्रश्नांची उत्तरे लिहा .

- ① इतिहासातील चक्राकार सिद्धांत आणि समाजशास्त्रीय सिद्धांताचे मूल्यमापन करा .
- ② जी. एच. खरे यांच्या इतिहासातील योगदानाचा आढावा घ्या .
- ③ डर्नाल्ड टॉयन्की यांच्या इतिहासातील योगदानाचे मूल्यमापन करा .
- ④ सर जेदुनाथ सरकार यांच्या इतिहास लेखनातील वस्तुनिष्ठतेचे परीक्षण करा .
- ⑤ वि. का. राजवाडे यांनी इतिहासासाठी दिलेल्या योगदानाचे परीक्षण करा .

Question Bank.

Q. No. 2 - Write short answers

- ① Significance of Research.
- ② Field Work
- ③ Writing of Report.
- ④ ~~Types of Data~~ Testing of Hypothesis.
- ⑤ Data Analysis
- ⑥ Importance of statistics in social science.
- ⑦ What is importance of the computer Application in Research.
- ⑧ Definition of ICT
- ⑨ Internet and Website
- ⑩ Media and Newspaper
- ⑪ Radio and T.V.
- ⑫ Research Design
- ⑬ Meaning of Research
- ⑭ What is Research.
- ⑮ Footnotes
- ⑯ Internet
- ⑰ Methods in social Research.
- ⑱ Ideal model for a Research Report.
- ⑲ Applied Research
- ⑳ What is Hypothesis?
- ㉑ Review of Literature Requires

- (22) What is data collection?
- (23) Mediums of primary sources.
- (24) Research plan
- (25) Research purpose
- (26) What is Research Methodology?
- (27) Meaning of Research problem
- (28) Selection of Topic
- (29) Bibliography
- (30) Oral sources

Q.No.3 - Write short answers.

- (1) Types of Data.
- (2) Types of Research
- (3) Importance of Review of Literature in Social Science
- (4) Qualities of Good Research
- (5) characteristics of a Good Hypothesis.
- (6) objectives of Report writing
- (7) Primary sources
- (8) Steps of Report writing
- (9) Secondary sources
- (10) Steps of Research Methodology.
- (11) Content of Research Report.
- (12) Core elements of a Research Process.
- (13) What is Sample Design
- (14) Interpretation of Documents.
- (15) Internal criticism
- (16) External criticism

- (17) Government sources
- (18) Types of sources
- (19) objectives of Research methodology.
- (20) classification of Data collection methods.

Q-4. Broad answer questions.

- (1) Explain the meaning and methods of Data collection.
- (2) What is Sample Design? Explain its main merits and demerits.
- (3) What is Research methodology? Explain the objectives of Research methodology.
- (4) What is the meaning of Research and describe the Nature of Research.
- (5) What is the meaning of formulation of Problem and describe the factors helpful for formulation of research problem.
- (6) Describe the objectives of Report writing.
- (7) Describe the primary sources of history.
- (8) Explain the Secondary sources of history.
- (9) Describe the various types of research.
- (10) Explain the External criticism of sources.

Q-5 Broad answer questions.

- (1) What is Research? Explain the types of Research.
- (2) Explain the Internal criticism of sources.
- (3) Explain the essentials of Ideal Report.
- (4) Describe the Steps of Research methodology.
- (5) Explain the Internal and External criticism of sources.

प्रश्न-२ - थोडक्यात उत्तरे लिहा.

- ७१ संशोधनाचे महत्त्व
- ७२ क्षेत्र कार्य
- ७३ अहवाल लेखन
- ७४ ग्रहितकृतांची चाचणी
- ७५ तथ्य विश्लेषण
- ७६ सामाजिक संशोधनात सांख्यिकीय महत्त्व
- ७७ संशोधनातील संगणक उपयोगाचे महत्त्व काय ?
- ७८ माहिती व तंत्रज्ञानाची व्याख्या
- ७९ इंटरनेट आणि वेबसाईट
- ८० मिडिया आणि वृत्तपत्रे
- ८१ रेडिओ आणि टी.व्ही.
- ८२ संशोधन आराखडा
- ८३ संशोधनाचा अर्थ
- ८४ संशोधन म्हणजे काय ?
- ८५ तळटीपा
- ८६ इंटरनेट
- ८७ मेथड्स इन सोशल रिसर्च
- ८८ संशोधन अहवालाचा आदर्श नमुना
- ८९ उपयोजित संशोधन
- ९० ग्रहितके म्हणजे काय ?
- ९१ साहित्याच्या पुनरावलोकनाची गरज
- ९२ तथ्य संकलन म्हणजे काय ?
- ९३ प्राथमिक स्रोतांची माध्यमे
- ९४ संशोधन योजना
- ९५ संशोधनाचा हेतू
- ९६ संशोधन पद्धती म्हणजे काय ?
- ९७ समस्या सुत्राचा अर्थ

- (२८) विषयाची निवड
- (२९) संदर्भग्रंथ सूची
- (३०) मौखिक साधने

प्रश्न-३ रा. लघुतरी प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- ७ तथ्याचे प्रकार
- ८ संशोधनाचे प्रकार
- ९ सामाजिक शास्त्रातील साहित्याच्या पुनरावलोकनाचे महत्त्व
- १० चांगल्या संशोधनाची गुणवैशिष्ट्ये
- ११ आदर्श गृहितकृत्यांची वैशिष्ट्ये
- १२ अहवाल लेखनाची उद्दिष्ट्ये
- १३ प्राथमिक साधने
- १४ अहवाल लेखनाच्या पायऱ्या
- १५ दुय्यम साधने
- १६ संशोधन पद्धतीच्या पायऱ्या
- १७ संशोधन अहवालाचे घटक
- १८ संशोधन प्रक्रियेचे मुख्य घटक
- १९ नमुना आराखडा म्हणजे काय?
- २० कागदपत्रांचा अन्वयार्थ
- २१ अंतर्गंग परीक्षण
- २२ बहिर्गंग परीक्षण
- २३ सरकारी साधने
- २४ साधनांचे प्रकार
- २५ संशोधन पद्धतीची उद्दिष्ट्ये
- २६ तथ्य संकलन पद्धतीचे वर्गीकरण

प्र. ४था - दीर्घोत्तिरी प्रश्नांची उत्तरे लिहा .

- १) तथ्य संकलनाचा अर्थ आणि पद्धती सांगा .
- २) नमुना आराखडा म्हणजे काय ? त्याचे मुख्य फायदे व तोटे सांगा .
- ३) संशोधन म्हणजे काय ? संशोधन पद्धतीची उद्दिष्टे सांगा .
- ४) संशोधनाचा अर्थ सांगून स्वराज स्पष्ट करा .
- ५) समस्या सुत्राचा अर्थ सांगून संशोधन समस्या निवारित करण्यास सहाय्यक बाबी सांगा .
- ६) अहवाल लेखनाची उद्दिष्टे सांगा .
- ७) इतिहासाची प्राथमिक संदर्भ साधने सविस्तर सांगा .
- ८) इतिहासाची दुय्यम संदर्भ साधने सांगा .
- ९) संशोधनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा .
- १०) संदर्भ साधनाचे अंगीरंग परीक्षण करा .

प्र. ५वा - दीर्घोत्तिरी प्रश्नांची उत्तरे लिहा .

- १) संशोधन म्हणजे काय ? संशोधनाचे प्रकार स्पष्ट करा .
- २) संदर्भ साधनांचे अंगीरंग परीक्षण करा .
- ३) आदर्श अहवालाची वैशिष्ट्ये सांगा .
- ४) संशोधन पद्धतीचे विविध टप्पे सांगा .
- ५) संदर्भ साधनांचे अंगीरंग व अंगीरंग परीक्षण करा .

M.A. II Sem. VI

हिंदी साहित्य का इतिहास

प्रश्न १ लिखिए कि प्रश्नों का उत्तर संक्षेप में लिखिए।

(अंक ४)

- १) छायावाद का प्रमुख आधार स्तंभों का परिचय।
- २) हिंदी एपिकी का प्रारंभ कब हुआ।
- ३) प्रयोगवादी काव्य में कवि से क्या प्रतिमा प्रयुक्त हुए हैं।
- ४) रेखाचित्र किसे कहते हैं।
- ५) फ्रायड और मनोविश्लेषवाद।
- ६) हिंदी का संस्मरक साहित्य।
- ७) अधीवाद किसे कहते हैं।
- ८) प्रेमचंद का उपक्रासों का नाम लिखिए।
- ९) प्रतीतिवादी काव्य की तीन विशेषताएँ लिखिए।
- १०) ओमप्रकाश वाल्मीकी का संक्षिप्त परिचय दीजिए।
- ११) मैत्रेयी पुष्पा के चार कथा संग्रहों का नाम लिखिए।
- १२) छायावादी काव्य की चार विशेषताएँ लिखिए।
- १३) मार्क्सवाद का सामाजिक परिचय लिखिए।
- १४) वृंदावलाल वर्मा का ऐतिहासिक उपक्रास लिखिए।
- १५) विभिन्न कथा आंदोलनों के प्रवर्तकों का नाम लिखिए।
- १६) फुले - अंबेडकरवाद का सामाजिक परिचय।
- १७) हिंदी स्त्री वादी कविता का स्वरूप बताइए।

- १८) हिंदी में प्रमुख ग़टकों में से एक लिखा है।
- १९) आधुनिक काल की सामाजिक पृष्ठभूमि लिखा है।
- २०) आधुनिक काल की राजनीति पृष्ठभूमि बताइए।
- २१) भारतेंदु युक्त की संक्षिप्त परिचय लिखा है।
- २२) द्विवेदी युक्त की संक्षिप्त परिचय लिखा है।
- २३) यात्रा वृत्तांत किसे कहते हैं।
- २४) आलोचना की स्वरूप बताइए।
- २५) जीवनी लेखन किसे कहते हैं।
- २६) आत्मकथा किसे कहते हैं।
- २७) यशपाल की साम्यवादी उपक्रासों में से एक लिखा है।
- २८) उपक्रास में उद्भव और विकास की विभाजन किस प्रकार किया है ?
- २९) हिंदी में प्रमुख पत्रिकाओं में से एक लिखा है।
- ३०) प्रतिनिधी दलित लेखकों में से एक लिखा है।

प्रश्न २ निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर लिखिए (लघुत्तरी प्रश्न)।

(अंक ८)

- १) आधुनिक काल की सामाजिक पृष्ठभूमि विस्तार से लिखा है।
- २) आधुनिक काल की राजनीति पृष्ठभूमि विस्तार से लिखा है।
- ३) निधीवाद की परिचय लिखा है।
- ४) मार्क्सवाद किसे कहते हैं ? मार्क्सवाद की परिचय लिखा है।
- ५) मणिविश्लेषवाद किसे कहते हैं ? सामाजिक परिचय लिखा है।
- ६) भारतेंदु युक्त की परिचय लिखा है।

- ७) द्विवेदी यु० के यो०दा० की स्पष्ट कीजिए।
- ८) जीव० तथा आत्म० तथा विधा ० परिचय लि०िए।
- ९) संस्मर० और रे०चित्र ० अंतर ० स्पष्ट कीजिए।
- १०) आलोच० ० स्वरूप बताते हुए उस० महत्त्व ० लि०िए।
- ११) यात्रा - वृत्तांत ० स्वरूप और उस० वि०ास बताइए।
- १२) वि०र विमर्श पर प्र०ाश डालिए।
- १३) आदिवासी विमर्श पर प्र०ाश डाल०र उस० महत्त्व लि०िए।
- १४) स्त्री विमर्श ० विवेच० कीजिए।
- १५) दलित साहित्य ० स्वरूप बताते हुए उस० यो०दा० पर चर्चा कीजिए।
- १६) हिंदी ० स्त्रीवादी ० महत्त्व बताइए।
- १७) प्रेमचंद ० परिचय दीजिए।
- १८) जयशं०र प्रसाद ० परिचय लि०िए।
- १९) भारते० हरिश्चंद्र ० हिंदी साहित्य ० लिए यो०दा० बताइए।
- २०) हिंदी ० प्रमु० वि०ंध०ारों ० परिचय दीजिए।

प्रश्न३ दीर्घोत्तरी प्रश्न

(अं०)

१०)

- १) आधु० ०ाल ० दार्श० परिवेश बताइए।
- २) भारते० यु० तथा द्विवेदी यु० ० परिचय लि०िए।
- ३) छायावादी ०विता ० समा० प्रवृत्तियाँ लि०िए।
- ४) प्र०तिवादी ०विता ० समा० प्रवृत्तियाँ लि०िए।

- ५) प्रयोक्तादी विविता की समाधि प्रवृत्तियाँ लिखिए ।
- ६) ई विविता की समाधि प्रवृत्तियाँ लिखिए ।
- ७) साठोत्तरी विविता की समाधि प्रवृत्तियाँ लिखिए ।
- ८) समाली विविता की समाधि प्रवृत्तियाँ लिखिए ।
- ९) हिंदी उपन्यास का उद्भव और विकास लिखिए ।
- १०) हिंदी कथा का उद्भव और विकास लिखिए ।
- ११) हिंदी कथा का उद्भव और विकास लिखिए ।
- १२) हिंदी कथा का उद्भव और विकास लिखिए ।
- १३) हिंदी में दलित और आदिवासी विमर्श पर चर्चा कीजिए ।
- १४) हिंदी में विमर्श पर विस्तार से प्रकाश डालिए ।
- १५)

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A. – I (Semester – II) (New) (CBCS) Examination, 2022

ENGLISH

ENGLISH FOR COMPETITIVE EXAMS

Question Bank

Q.2. Write a critical appreciation of the following:

16 Marks (Any four)

1. Hold fast to dreams
For if dreams die
Life is a broken-winged bird
That cannot fly.
Hold fast to dreams
For when dreams go
Life is a barren field
Frozen with snow.
-Langston Hughes

2. I am God—
Without one friend,
Alone in my purity
World without end.
Below me young lovers
Tread the sweet ground—
But I am God—
I cannot come down.
Spring!
Life is love!
Love is life only!
Better to be human
Than God—and lonely.

3. Children we are all
Of one great father, in whatever clime
Nature or chance hath cast the seeds of life-
All tongues, all colours; neither after death
Shall we be sorted into languages
And tints, white, black, and tawny, Greek and Goth,
Northmen, and offspring of hot Africa;

4. The All-father, He in Whom we live and move

He, the indifferent Judge of all, regards
Nations, and hues, and dialects alike:
According to their works shall they be judged
When even-handed Justice in the scale
Their good and evil weighs

- Southey

5. If misery be the effect of virtue, it ought to be revered; if of ill-fortune, to be pitied; and if of vice, not to be insulted; because it is, perhaps, itself a punishment adequate to the crime by which it was produced; and the humanity of that man can deserve no panegyric who is capable of reproaching a criminal in the hands of the executioner.

- Johnson

6. She dwelt among the untrodden ways

Beside the springs of Dove;

A maid whom there were none to praise

And very few to love.

A violet by a mossy stone

Half-hidden from the eye !

-Fair as a star, when only one

Is shining in the sky.

She lived unknown, and few could know

When Lucy ceased to be;

But she in her grave, and, oh,

The difference to me !

- W. Wordsworth

7. Time is endless in thy hands, my lord.

There is none to count thy minutes.

Days and nights pass and ages bloom and fade like flowers.

Thou knowest how to wait.

Thy centuries follow each other perfecting a small wild flower.

We have no time to lose,

And having no time we must scramble for a chance.

We are too poor to be late.
-Rabindranath Tagore

8. My name is Ozymandias, king of kings:
Look on my works, ye Mighty, and despair!
Nothing beside remains. Round the decay
Of that colossal wreck, boundless and bare
The lone and level sands stretch far away.

-P.B.Shelley

9. Hail to thee, blithe Spirit!
Bird thou never wert,
That from Heaven, or near it,
Pourest thy full heart
In profuse strains of unpremeditated art.
Higher still and higher
From the earth thou springest
Like a cloud of fire;
The blue deep thou wingest,
And singing still dost soar, and soaring ever singest ...

-P.B.Shelley

10. The flower that smiles to-day
To-morrow dies;
All that we wish to stay
Tempt and then flies.
What is this world's delight?
Lightning that mocks the night,
Brief even as bright ...

-P.B.Shelley

Q.3. Answer any two of the following.

16 Marks

1. What is punctuation? What are the principal stops?
2. Write in detail about the punctuation.
3. Write the punctuation rules of the following:
 - a. Full Stop
 - b. Comma

c.Semicolon

d.Colon

4. Write the punctuation rules of the following with examples.

a. Question Mark

b. Exclamation Mark

5. Write a detailed note on punctuation.

Q.4. Answer any one of the following.

16 Marks

A. Paraphrase the following paragraph.

Mr. Hampden was a gentleman of a good extraction and a fair fortune, who from life of great pleasure and license had on a sudden retired to extraordinary sobriety and strictness, and yet retained his usual cheerfulness and affability; which, together with the opinion of his wisdom and justice and the courage he had showed in opposing the ship-money, raised his reputation to a very great height, not only in Buckinghamshire where he lived, but generally throughout the kingdom. He was not a man of many words, and rarely began than discourse, or made the first entrance upon any business that was assumed; but a very weighty speaker, and after he had heard a full debate, and observed how the House was like to be inclined, took up the argument, and shortly and clearly and craftily so stated it that he commonly conducted it to the conclusion he desired; and if he found he could not do that, he was never without the dexterity to divert the debate to another time and to prevent the determining of anything in the negative which might prove inconvenient in the future.

- Clarendon

B. Write a précis of the passage in about one-third of its original length with a suitable title.

Poverty springs from a number of sources, the more important of which are controllable. So does special privilege. I think it is entirely feasible to abolish both poverty and special privilege and there can be no questions but that their abolition is desirable. Both are unnatural, but it is work, not law, to which we must look for results. By poverty I mean the lack of reasonably sufficient food, housing, and clothing for an individual or a family. There will have to be differences in the grades of sustenance. Men are not equal in mentality or in physique. Any plan

which starts with the assumption that men are or ought to be equal is unnatural and therefore unworkable. There can be no feasible or desirable process of leveling down. Such a course only promotes poverty by making it universal instead of exceptional. Forcing the efficient producer to become inefficient does not make the inefficient producer more efficient. Poverty can be done away with only by plenty, and we have now gone far enough along in the science of production to be able to see, as a natural development, the day when production and distribution will be so scientific that all may have according to ability and industry. The extreme Socialists went wide of the mark in their reasoning that industry would inevitably crush the worker. Modern industry is gradually lifting the worker and the world. We only need to know more about planning and methods. The best results can and will be brought about by individual initiative and ingenuity - by intelligent individual leadership. The government, because it is essentially negative, cannot give positive aid to any really constructive programme. It can give negative aid -by removing obstructions to progress and by ceasing to be a burden upon the community. The underlying causes of poverty, as I can see them, are essentially due to the bad adjustment between production and distribution, in both industry and agriculture -between the source of power and its application.

C. Write a précis of the passage in about one-third of its original length with a suitable title.

Robert Frost once famously defined a liberal as someone who could not take his own side in an argument. But contemporary constructions paint an opposite picture: Liberals are seen as self-satisfied ideologues with no stomach for a diversity of ideas. Exposing the political hypocrisy of liberals has become a rhetorical gambit to delegitimize the idea of liberalism itself. Alas, it has to be said that those who use this gambit have much ammunition to deploy. But there are also other sources of concern. Nicholas Kristof in a widely discussed New York Times column argued that the hiring practices of American universities were biased against conservatives. Liberal institutions, rather than becoming shelters for diverse ideas and genuine contestation, were turning into monoliths of political correctness. Liberals were supposed to be able to think out of their skins; now they imprison themselves in boxes. Similar charges have been voiced in India, most recently by Gurcharan Das. These charges are often political gambits. The charge that liberals exclude and ostracise conservatives comes in many forms. There is one version of this charge that liberals do not have to be defensive about. A conservative presumption in favour of an old order is quite often associated with hierarchy; this usually has the odour of sexism,

racism, homophobia, casteism, and hostility to minorities. Sometimes liberals can promote a kind of faux sanitisation of the intellectual environment in ways that close off debate. But the idea that institutional spaces should not legitimise sexism, racism, casteism, and xenophobia is one that every decent society ought to promote. There are conservative articulations that can, subtly or unsubtly, target specific groups. They make people uncomfortable in ways that have nothing to do with intellectual argument. Liberals are entirely right to be suspicious of these positions. To not be suspicious would be to abdicate a commitment to human dignity itself.

D. Write a précis of the passage in about one-third of its original length with a suitable title.

There is an enemy beneath our feet-an enemy more deadly for his complete impartiality. He recognises no national boundaries, no political parties. Everyone in the world is threatened by him. The enemy is the earth itself. When an earthquake strikes, the world trembles. The power of a quake is greater than anything man himself can produce. An Earthquake strikes without a warning and the damage it cause is very great. Gas mains burst explosions are caused and fires are started. Underground railways are burst open Buildings collapse, bridges fall and dams burst. If the quake strikes at sea, huge tidal waves sweep inland. If it strikes in mountain ranges, avalanches roar down into the valley. Considering the terrifying statistics from the past 1755 : Lisbon, Capital of Portugal - the city destroyed entirely and 450 killed. 1970 : Peru : 50,000 killed. In 1968 an earthquake struck Alaska. As this is a relatively unpopulated part, only a few people were killed. But it is likely that this was one of the most powerful quakes ever to have hit the world. Scientists are facing problems. They are dealing with forces so immense that man cannot hope to resist them. Precautionary measures can be taken to saves lives.

Q.5. Read the following passage and answer the questions from 1 to 8.

16

Marks

There can be no doubt that the first Green Revolution lifted the country out of a situation immediately after independence when the prospects of famine and scarcity of food commodities loomed large. The rapidly expanding population could have made matters all the more worse. It was the Green Revolution that helped tackle the food security issue with increased agricultural productivity. However, the Green Revolution did have some adverse impacts too which are being felt in the long run. Since the emphasis was mainly on cereals like rice and wheat, there was a loss of productivity as far as pulses, fruits and vegetables were concerned. The present rate of fruit and vegetable production will not be able to cope

with the future demand as the population is increasing rapidly. Besides, production of the same type of cereals such as rice and wheat year after year gradually decreased soil fertility making it difficult for pulses and other vegetables to grow. Monoculture (the cultivation of same crop variety for a prolonged period) also led to breakdown of the plant's resistance to pests and diseases which is an unwelcome offshoot of the first Green Revolution. Another criticism often directed at the first Green Revolution is the indiscriminate use of fertilizers and pesticides that is today threatening the agri-future of the country. Excessive and inappropriate use of fertilizers and pesticides led to widespread environmental damage polluting waterways, poisoning agricultural workers and killing beneficial insects and other wildlife. The first Green Revolution also did not take care of certain areas like rainfed, hilly, coastal, dry land and arid zones which could be developed properly for production of exportable items like fruits, honey, mushroom, milk, meat, etc. Critics of the Green Revolution have also argued that owners of large farms were the main adopters of new technologies because of their better access to irrigation water, fertilizers, seeds and credit. Small farmers were either unaffected or harmed because the Green Revolution resulted in lower product prices, higher input prices and efforts by landlords to increase rent or force tenants off the land. The Green Revolution also encouraged unnecessary mechanization, thereby pushing down rural wages and employment. Faulty irrigation practices also led to salt build-up and eventual abandonment of some of the best farming lands. Groundwater levels have retreated in areas where more water is being pumped for irrigation than can be replenished by the rains.

1. Which of the following areas did not take care of in the first Green Revolution?
2. What is the criticism about the first Green Revolution?
3. What information do you get about the Green Revolution?
4. Which impacts on environment during the Green Revolution?
5. Which are the adverse impacts of the Green Revolution?
6. What do faulty irrigation practices lead to?
7. What impressions do you get from the passage?
8. What information do you get about groundwater levels?

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

M.A. – I (Semester – I) (New) (CBCS) Examination, 2022

ENGLISH

ENGLISH FOR COMPETITIVE EXAMS

Question Bank

Q.2.Translate the following passages. (Any four)

16 Marks

1. Poverty springs from a number of sources, the more important of which are controllable. So does special privilege. I think it is entirely feasible to abolish both poverty and special privilege and there can be no questions but that their abolition is desirable. Both are unnatural, but it is work, not law, to which we must look for results.

By poverty I mean the lack of reasonably sufficient food, housing, and clothing for an individual or a family. There will have to be differences in the grades of sustenance. Men are not equal in mentality or in physique. Any plan which starts with the assumption that men are or ought to be equal is unnatural and therefore unworkable. There can be no feasible or desirable process of leveling down. Such a course only promotes poverty by making it universal instead of exceptional. Forcing the efficient producer to become inefficient does not make the inefficient producer more efficient. Poverty can be done away with only by plenty, and we have now gone far enough along in the science of production to be able to see, as a natural development, the day when production and distribution will be so scientific that all may have according to ability and industry.

2. दक्षिण आफ्रिकेतील हिंदुस्थानींचा सत्याग्रहाचा लढा आठ वर्षे चालला. सत्याग्रह या शब्दाचा शोधही याच लढ्याच्या संदर्भात लागला आणि याच लढ्यात या शब्दाचा प्रयोग करण्यात आला. बऱ्याच काळापासून या लढ्याचा इतिहास स्वतः लिहून काढण्याची माझी इच्छा होती.यातील काही गोष्टी तर केवळ मीच लिहू शकत होतो.कोणती गोष्ट कोणत्या हेतूने करण्यात आली होती ह तर लढ्याचे संचालन करणाऱ्यालाच माहित असू शकते. राजकीय क्षेत्रात मोठ्या प्रमाणात हा प्रयोग पाहिल्यांदा दक्षिण आफ्रिकेत करण्यात आला होता. यामुळे

सत्याग्रहाच्या सिद्धांताच्या विकासाबद्दल लोकांना कळणे आवश्यक असे कोणत्याही काळात मान्य करण्यात येईल.

3. Understanding human and human nature is one of the toughest jobs. Many times what seems right and good or vice versa can be completely different if explored to proper depth. In many instances, we all come across people and form an opinion about the people we meet without actually knowing anything about them. But hearing and learning about such instances help us to redefine our thought process and become wiser. Sudha Murty's book *Wise and otherwise* will take you to a journey across the length and breadth of India through narrations of 51 stories inspired by the extensive travels of the author herself. *Wise and otherwise* has generated interest not just as an inspirational book of people's struggles and how they overcome it but also for its settings. It presents a realistic picture of India with its values, traditions and imperfections and lay before the readers certain set of moral values whose validity they have to judge for themselves. It unravels human nature and shows all that is good and bad in it and how it is often shaped by intention and circumstances.

4. Happy is the man who acquires the habit of reading when he is young. He has secured a life-long source of pleasure, instruction and inspiration. So long as he has his beloved books, he need never feel lonely. He always has a pleasant occupation of leisure moments, so that he need never feel bored. He is the possessor of wealth more precious than gold. Ruskin calls books "Kings' Treasures" - treasuries filled, not with gold and silver and precious stones, but with riches much more valuable than these - knowledge, noble thoughts and high ideals. Poor indeed is the man who does not read, and empty is his life.

5. The grandeur of a drawing room and a living room is best felt when there is an element of nature's pride possession - a tree, or an indoor plant, or even for that matter a sapling. Children as of now get to see less of greenery and more of technologically driven software parks. Fortunately we have come to a point where we can bring the world of flora to our homes.

6. Long years ago we made a tryst with destiny, and now the time comes when we shall redeem our pledge, not wholly or in full measure, but very substantially. At the stroke of the midnight hour, when the world sleeps, India will awake to life and freedom. A moment comes, which comes but rarely in history, when we step out from the old to the new, when an age ends, and when the soul of a nation, long suppressed, finds utterance. It is fitting that at this solemn

moment we take the pledge of dedication to the service of India and her people and to the still larger cause of humanity.

7. Freedom and power bring responsibility. That responsibility rests upon this Assembly, a sovereign body representing the sovereign people of India. Before the birth of freedom we have endured all the pains of labour and our hearts are heavy with the memory of this sorrow. Some of those pains continue even now. Nevertheless, the past is over and it is the future that beckons to us now. That future is not one of ease or resting but of incessant striving so that we may fulfill the pledges we have so often taken and the one we shall take today. The service of India means the service of the millions who suffer. It means the ending of poverty and ignorance and disease and inequality of opportunity. The ambition of the greatest man of our generation has been to wipe every tear from every eye. That may be beyond us, but as long as there are tears and suffering, so long our work will not be over.

8. We do not know what to do with our knowledge. Science has given us superhuman powers, which we do not use properly. For example, we are unable to manage our machines. Machines should be fed promptly and waited upon attentively; otherwise they refuse to work or cause destruction. We already find it difficult to do without machines. In the course of time they may rule over us altogether.

9. Now suppose you tell a scientist that you believe in a certain superstition - let us say, that the howling of a dog is a sign of death. The scientist will immediately require evidence before he can accept your belief. He will want figures to prove it. It will be useless to quote two or three cases; he will want hundreds. He will want also to know (a) if it ever happens that the howling of dogs is not followed by a death, (b) if ever a person's death is predicted by the howling of dogs. The answer to the former question is in the affirmative, and to the latter in the negative. Your superstition will not bear investigation. It may impress an ignorant person; but it cannot face the light of facts. Your case would not any conviction in a court of law.

Apart from this process of testing by results, any intelligent man will want to know the "reason why". What connection can there be between a howling dog and an approaching death? Can it be cause and effect? Can it be that the dog has a gift of foreseeing such events? Or is the dog the instrument employed by some uncanny power that moves invisibly in our midst?

10. गांधींचं जीवन आणि त्यांचे आदर्श जगभरातील लोकांना प्रेरणादायी ठरले असले तरी प्रत्यक्षात त्यांच्या व्यक्तिमत्त्वातील गुंतागुंतीमुळेच मोहनदास करमचंद गांधी लोकांना मोहात पाडतात. एका खट्याळ, मौजमजा करायला आवडणाऱ्या मुलामध्ये हळूहळू परिवर्तन होत होत तो महात्मापदापर्यंत कसा पोहोचला, याचा अत्यंत आत्मीयतेनं केलेला अभ्यास म्हणजेच प्रस्तुत पुस्तक गांधी - सचित्र जीवनदर्शन. क्रमसुसंगत मजकूर आणि सोबतच्या छायाचित्रांमुळे त्यांच्या व्यक्तिमत्त्वातील विलक्षण गुंतागुंत, त्यांचं यशापयश, समकालीनांसोबतचं जवळचं नातं आणि त्याच वेळेस स्वतःच्या कुटुंबीयांसोबत अवघडलेले नातेसंबंध या सगळ्या गोष्टी वाचकांसमोर उलगडतात.

Q.3. Arrange the sentences in the sequence to make a coherent paragraph. 16 Marks

Question 1-

- 1.A. However much of the wealth was lost during the exploitive British rule.
- B.Despite the substantial progress, it still suffers from poverty, illiteracy, malnutrition, and corruption.
- C.India was identified with its commercial wealth for much of its long history.
- D.Economic reforms have transformed it into the second fastest growing large-economy.
- E.Since independence, India has been strengthening its economy once again.

Question 2-

- A.The two neighbours never fought each other.
- B.Fights involving three male fiddler crabs have been recorded, but the status of the participants was unknown.
- C.They pushed or grappled only with the intruder.
- D. We recorded 17 cases in which a resident that was fighting an intruder was joined by an immediate neighbour, an ally.
- E.We therefore tracked 268 intruder males until we saw them fighting a resident male.

Question 3-

- A. He felt justified in bypassing Congress altogether on a variety of moves.
- B. At times he was fighting the entire Congress.
- C. Bush felt he had a mission to restore power to the presidency.
- D. Bush was not fighting just the democrats.

E. Representative democracy is a messy business, and a CEO of the White House does not like a legislature of second guessers and time wasters.

Question 4 –

A. In the west, Allied Forces had fought their way through southern Italy as far as Rome

B. In June 1944 Germany's military position in World War Two appeared hopeless.

C. In Britain, the task of amassing the men and materials for the liberation of northern Europe had been completed.

D. The Red Army was poised to drive the Nazis back through Poland.

E. The situation on the eastern front was catastrophic.

Question 5-

A. Experts such as Larry Burns, head of research at GM, reckon that only such a full hearted leap will allow the world to cope with the mass motorisation that will one day come to China or India.

B. But once hydrogen is being produced from biomass or extracted from underground coal or made from water, using nuclear or renewable electricity, the way will be open for a huge reduction in carbon emissions from the whole system.

C. In theory, once all the bugs have been sorted out, fuel cells should deliver a better total fuel economy than any existing engines.

D. That is twice as good as the internal combustion engine, but only five percentage points better than a diesel hybrid.

E. Allowing for the resources needed to extract hydrogen from hydrocarbon, oil, coal or gas, the fuel cell has an efficiency of 30 %.

Question 6-

A. But this does not mean that death was the Egyptians' only preoccupation

B. Even papyri come mainly from pyramid temples.

C. Most of our traditional sources of information about the Old Kingdom are monuments of the rich like pyramids and tombs.

D. Houses in which ordinary Egyptians lived have not been preserved, and when most people died they were buried in simple graves.

E. We know infinitely more about the wealthy people of Egypt than we do about the ordinary people, as most monuments were made for the rich.

Question 7-

- A. To much of the Labour movement, it symbolizes the brutality of the upper classes.
- B. And to everybody watching, the current mess over foxhunting symbolizes the government's weakness.
- C. To foxhunting's supporters, Labour's 1991 manifesto commitment to ban it symbolizes the party's metropolitan roots and hostility to the countryside.
- D. Small issues sometimes have large symbolic power.
- E. To those who enjoy thundering across the countryside in red coats after foxes, foxhunting symbolizes the ancient roots of rural lives.

Question 8—

- A. In the case of King Merolchazzar's courtship of the Princess of the Outer Isles, there occurs a regrettable hitch.
- B. She acknowledges the gifts, but no word of a meeting date follows.
- C. The monarch, hearing good reports of a neighboring princess, dispatches messengers with gifts to her court, beseeching an interview.
- D. The princess names a date, and a formal meeting takes place; after that everything buzzes along pretty smoothly.
- E. Royal love affairs in olden days were conducted on the correspondence method.

Question 9—

- A. Who can trace to its first beginnings the love of Damon for Pythias, of David for Jonathan, of Swan for Edgar?
- B. Similarly with men
- C. There is about great friendships between man and man a certain inevitability that can only be compared with the age-old association of ham and eggs.
- D. One simply feels that it is one of the things that must be so.
- E. No one can say what was the mutual magnetism that brought the deathless partnership of these wholesome and palatable foodstuffs about.

Choose the correct combinations.

1. get some peace (A)/ he left home (B)/ his parents could (C)/ in order that (D)
2. In the wintertime (A)/ the 2022 World Cup in Qatar (B) / would best be staged (C) / will not be held in June and July but (D)
3. He was a versatile writer who (A)/ that are all considered the best in their spheres (B)/ Tagore was a poet before everything else but (C)/ wrote novels, dramas, essays, and short stories (D)

4. coal as a fuel(A)/ in place of wood(B)/ during this period (C)/ people were beginning to use(D)

5. Bestowed with indifference (A)/ with kind words is much more (B)/ a small gift accompanied (C)/ acceptable than a large gift (D)

6. try to use the camera(A)/ carefully(B)/ before you(C)/ read the manual(D)

Q.4. Answer any one of the following.

16 Marks

1. Summarize the following passage.

There is not much need of proving to most schoolboys that holidays are necessary. They are quite convinced that they are-and most desirable, too. They welcome a holiday from school with hilarious joy, and plague the headmaster on the least excuse to let them off their lessons. It would be more in place to try to convince them of the necessity of work and study. Yet it may be desirable to show that regular intervals of rest, recreation, or a change of occupation are really necessary. As the old rhyme says,

"All work and no play,

Makes Jack a dull boy."

Holidays at proper intervals are especially necessary for young people, and for those engaged in hard mental work; for continuous work, without a break, will injure the health, and may cause a nervous break-down. A short holiday, rightly used, will send us back to our work with renewed zest and vigour. "Rightly used." It all depends upon, that. For holidays may be abused. If the holiday is spent in stupid idleness, or in an exhausting round of exciting amusements, or shut up in stuffy rooms drinking and playing, or in any other unhealthy way, the boy or man will come back to his work tired, listless, and uninterested. The holiday, instead of doing good, has done harm, much more harm than steady work could ever do.

How can a holiday, be best used, so that at the end of it we shall come back to our work with energies renewed and interest keener than ever? If we are students, or have been shut up in stuffy offices, we should get away into the pure air of the country and live a healthy, open air life,

enjoying games or sports. We should avoid unhealthy amusement, keep early hours and get plenty of refreshing sleep. And we should not be completely idle. Change of occupation is a rest. And if we have a little regular work to do, work that we take an interest in, it will make our holiday not only healthier, but more enjoyable.

2. Summarize the following passage.

No elaborate definition of the Essay is necessary for those who read the following selection. The English Essay has a multitude of forms and manners, and scarcely any rules and regulations. A minimum definition would be to say that the Essay is a piece of prose, usually on the short, side, which is not devoted to narrative. The essayist may use anecdotes to make his point; he may even take a leaf out of the novelist's book and create characters to illustrate his own opinions. But his chief interest is not that of the story-teller. The essayist's usual role is that of the social philosopher, the critic, the annotator.

But before we are lured any further in this attempt to identify the special interests of the essayist, let us look over a few of the many types of Essay included in this selection. First, Bacon, the father of the English Essay, who would fail to recognise most of his descendants. Bacon's compact, laconic style suggests the kinship between the word 'essay' and the mineralogist's word 'assay'; for the handful of carefully-washed words which come out in one of Bacon's Essays puts one in mind of the prospector sluicing away the grit until a few clear specks of gold are left in the bottom of his pan. Bacon brooded over some topic of social custom or behaviour until he could reduce his conclusions upon it to almost aphoristic brevity. That is why he so often reads like a string of mottoes and proverbs - except that he has the Elizabethan power of illuminating a bare truth by a brilliant image: when, for example, he likens the ill-natured men 'to the thorn or briar which pricks or scratches because they can do no other'.

The early English Essay made no bones about its deliberate moral purpose. Many of Bacon's are homilies on conduct; and many of the divines who wrote Essays in the seventeenth century were preoccupied with a similar purpose: Jeremy Taylor, for example, one of whose finest testimonies will be found in this selection. A form as handy as the Essay - so short, so free from literary convention - was bound to produce variants of Bacon's or Taylor's manner. Thus during the seventeenth century there developed a popular literary exercise called the Character -

a kind of still-life composite portrait of various familiar 'types' - the Undergraduate, the Poet, the Yeoman, and so on. Few of those character-studies would interest the modern reader, but they are worth referring to here because they brought a new interest into- Essay-writing and set the fashion by which such essayists as Addison, Steele and Goldsmith so often introduced into their Essays fictional characters like Sir Roger de Coverley or Beau Tibbs.

3. Make notes of the following passage.

This book is being released at a time when India's technological endeavours, to assert its sovereignty and strengthen its security, are questioned by many in the world. Historically, people have always fought among themselves on one issue or another. Prehistorically, battles were fought over food and shelter. With the passage of time, wars were waged over religious and ideological beliefs; and now the dominant struggle of sophisticated warfare is for economic and technological supremacy. Consequently, economic and technological supremacy is equated with political power and world control. A few nations, who have grown very strong technologically, over the past few centuries, have wrested control, for their own purposes. These major powers have become the self-proclaimed leaders of the new world order. What does a country of one billion people, like India, do in such a situation? We have no other option but to be technologically strong. But, can India be a leader in the field of technology? My answer is an emphatic 'Yes'. And let me validate my answer by narrating some incidents from my life. When I first began the reminiscences that have gone into this book, I was uncertain about which of my memories were worth narrating or were of any relevance at all. My childhood is precious to me, but would it be of interest to anyone else? Was it worth the reader's while, I wondered, to know about the tribulations and triumphs of a small town boy? Of the straitened circumstances of my schooldays, the odd jobs I did to pay my school fees and how my decision to become a vegetarian was partly due to my financial constraints as a college student — why should these be of any interest to the general public? In the end, I was convinced that these were relevant, if not for anything else but because they tell something of the story of modern India, as individual destiny and the social matrix in which it is embedded cannot be seen in isolation. Having been persuaded of this, it did seem germane to include the accounts of my frustrated attempt to become an Air Force pilot and of how I became, instead of the Collector my father dreamed I would be, a rocket engineer. Finally, I decided to describe the individuals who had a profound

influence on my life. This book is also by way of a submission of thanks, therefore, to my parents and immediate family, and to the teachers and preceptors I was fortunate to have had, both as a student and in my professional life. It is also a tribute to the unflagging enthusiasm and efforts of my young colleagues who helped to realise our collective dreams. The famous words of Isaac Newton about standing on the shoulders of giants are valid for every scientist and I certainly owe a great debt of knowledge and inspiration to the distinguished lineage of Indian scientists that included Vikram Sarabhai, Satish Dhawan and Brahm Prakash. They played major roles in my life and in the story of Indian science. I completed sixty years of age on 15 October 1991. I had decided to devote my retirement to fulfilling what I saw as my duties in the sphere of social service. Instead, two things happened simultaneously. First, I agreed to continue in government service for another three years and, next, a young colleague, Arun Tiwari, requested me to share my reminiscences with him, so that he could record them. He was someone who had been working in my laboratory since 1982, but I had never really known him well until the February of 1987 when I visited him at the Intensive Coronary Care Unit of the Nizam's Institute of Medical Sciences in Hyderabad. He was a mere 32 years old, but was fighting valiantly for his life. I asked him if there was anything he wanted me to do for him. "Give me your blessings, sir," he said, "so that I may have a longer life and can complete at least one of your projects."

4. Make the notes of the following passage.

The young man's dedication moved me and I prayed for his recovery all night. The Lord answered my prayers and Tiwari was able to get back to work in a month. He did an excellent job in helping to realise the Akash missile airframe from scratch within the short space of three years. He then took up the task of chronicling my story. Over the last year, he patiently transcribed the bits and pieces of my story and converted them into a fluent narrative. He also went through my personal library meticulously and selected from among the pieces of poetry those that I had marked while reading, and included them in the text. This story is an account, I hope, not just of my personal triumphs and tribulations but of the successes and setbacks of the science establishment in modern India, struggling to establish itself in the technological forefront. It is the story of national aspiration and of cooperative endeavour. And, as I see it, the saga of India's search for scientific self-sufficiency and technological competence is a parable for our times.

Q.5. Write the essay on one of the following topics:

16 Marks

1. Health is Wealth
2. The Fight against Terrorism - The need of the hour
3. The Pleasures of Reading
4. My Favourite Author
5. Students and Politics
6. Unity is our Strength

Subject – Tabla / Pakhavaj

Class : M.A. II Year, Sem : IV, Year - 2022

Paper Title: HCT 4.3 Notation of Improvisatory & Precomposed Compositions

Question Bank

प्र.२ लिपीबद्ध करा (सहा पैकी चार) (प्रत्येकी ४ गुण)

(१६ गुण)

१) ताल सवारी - कमाली चक्रदार	२) ताल जयताल - बेदम चक्रदार
३) ताल त्रिताल - कमाली चक्रदार	४) ताल - त्रिताल - नौहक्का तिहाई
५) ताल सवारी - गत	६) ताल - त्रिताल - फरद
७) ताल सवारी - फर्माईशी चक्रदार	८) ताल जयताल - साधा चक्रदार
९) ताल त्रिताल - कमाली चक्रदार	१०) ताल - त्रिताल - नौहक्का तिहाई
११) ताल सवारी - साधा चक्रदार	१२) ताल - त्रिताल - उठान
१३) ताल त्रिताल - बेदम फर्माईशी चक्रदार	१४) ताल - त्रिताल - बेदम कमाली चक्रदार
१५) ताल त्रिताल - पेशकार	१६) ताल त्रिताल - पेशकार-कायदा
१७) ताल त्रिताल - रेला	१८) ताल त्रिताल - रौ
१९) ताल त्रिताल - लडी	२०) ताल त्रिताल - बाँट
२१) ताल सवारी - पेशकार	२२) ताल सवारी - पेशकार-कायदा
२३) ताल सवारी - रेला	२४) ताल सवारी - रौ
२५) ताल सवारी - लडी	२६) ताल सवारी - बाँट
२७) ताल जयताल - पेशकार	२८) ताल जयताल - पेशकार-कायदा
२९) ताल जयताल - रेला	३०) ताल जयताल - रौ

प्र.३ लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन) (प्रत्येकी ८ गुण)

(१६ गुण)

- १) ताल त्रितालमध्ये एक साधा चक्रदार भातखंडे व पलुस्कर पद्धतीनुसार लिपीबद्ध करा .
- २) ताल त्रितालमध्ये एक फर्माईशी चक्रदार भातखंडे व पलुस्कर पद्धतीनुसार लिपीबद्ध करा .
- ३) ताल त्रितालमध्ये एक कमाली चक्रदार भातखंडे व पलुस्कर पद्धतीनुसार लिपीबद्ध करा .
- ४) ताल त्रितालमध्ये नौहक्का तिहाई भातखंडे व पलुस्कर पद्धतीनुसार लिपीबद्ध करा .
- ५) ताल त्रितालाची एकगुण, दुगुण, तिगुण, चौगुण भातखंडे व पलुस्कर पद्धतीनुसार लिपीबद्ध करा .

- ६) ताल पंचमसवारी एकगुण, दुगुण, तिगुण, चौगुण भातखंडे व पलुस्कर पद्धतीनुसार लिपीबद्ध करा .
- ७) ताल जयतालाची एकगुण, दुगुण, तिगुण, चौगुण भातखंडे व पलुस्कर पद्धतीनुसार लिपीबद्ध करा .
- ८) ताल जयतालमध्ये एक साधा चक्रदार भातखंडे व पलुस्कर पद्धतीनुसार लिपीबद्ध करा .
- ९) ताल जयतालमध्ये एक फर्माईशी चक्रदार भातखंडे व पलुस्कर पद्धतीनुसार लिपीबद्ध करा .
- १०) ताल जयतालमध्ये एक कमाली चक्रदार भातखंडे व पलुस्कर पद्धतीनुसार लिपीबद्ध करा .
- ११) ताल जयतालमध्ये नौहक्का तिहाई भातखंडे व पलुस्कर पद्धतीनुसार लिपीबद्ध करा .
- १२) ताल त्रितालाची एकगुण, दुगुण, तिगुण, चौगुण भातखंडे व पलुस्कर पद्धतीनुसार लिपीबद्ध करा .
- १३) ताल पंचमसवारीमध्ये एक साधा चक्रदार भातखंडे व पलुस्कर पद्धतीनुसार लिपीबद्ध करा .
- १४) ताल पंचमसवारीमध्ये एक फर्माईशी चक्रदार भातखंडे व पलुस्कर पद्धतीनुसार लिपीबद्ध करा .
- १५) ताल पंचमसवारीमध्ये एक कमाली चक्रदार भातखंडे व पलुस्कर पद्धतीनुसार लिपीबद्ध करा .
- १६) ताल पंचमसवारीमध्ये नौहक्का तिहाई भातखंडे व पलुस्कर पद्धतीनुसार लिपीबद्ध करा .
- १७) ताल त्रितालाची एकगुण, दुगुण, तिगुण, चौगुण भातखंडे व पलुस्कर पद्धतीनुसार लिपीबद्ध करा .
- १८) ताल त्रितालाची आड लय एका आवर्तणात लिपीबद्ध करा .
- १९) ताल पंचमसवारी तालाची आड लय एका आवर्तणात लिपीबद्ध करा .
- २०) ताल जयतालाची आड लय एका आवर्तणात लिपीबद्ध करा .

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)

(१६ गुण)

- १) भातखंडे ताललिपीपद्धतीचे विस्तृत माहिती लिहा .
- २) पलुस्कर ताललिपीपद्धतीचे विस्तृत माहिती लिहा .
- ३) भातखंडे ताललिपी पद्धती व पलुस्कर ताललिपीपद्धतीची तुलनात्मक माहिती लिहा .
- ४) लयकारीचे प्रकार उदाहरणासह लिहा .
- ५) भातखंडे ताललिपीपद्धतीमधील दोष लिहा .
- ६) पलुस्कर ताललिपीपद्धतीमधील दोष लिहा .
- ७) ११ मात्रेची तिहाई लिपीबद्ध करा .
- ८) ९ मात्रेची तिहाई लिपीबद्ध करा .
- ९) १३ मात्रेची तिहाई लिपीबद्ध करा .
- १०) ५ मात्रेची तिहाई लिपीबद्ध करा .

- १) आड, कुआड व बियाड या लयकारीची माहीती उदाहरणासह स्पष्ट करा .
- २) भातखंडे ताललिपीपद्धतीतील दोष लिहा .
- ३) पलुस्कर ताललिपीपद्धतीतील दोष लिहा .
- ४) जाति या प्रकाराची माहीती उदाहरणासह लिहा .
- ५) खंड जाति कायदा लिपीबद्ध करा .

Subject – Tabla / Pakhavaj

Class : M.A. II Year, Sem : IV, Year - 2022

Paper Title: SCT 2.2 Essay Writting

Question Bank

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा (सहा पैकी चार) (प्रत्येकी ४ गुण)

(१६ गुण)

१) तावील	२) घटम
३) मृदंगम	४) पखावज
५) दिमडी	६) खंजिरा
७) डफ	८) नक्कारा
९) संबंळ	१०) ताशा
११) ताल	१२) ठेका
१३) सम	१४) खाली-भरी
१५) लय	१६) लयकारी
१७) सममात्रिक ताल	१८) विषममात्रिक ताल
१९) समपदी	२०) विषमपदी
२१) अर्धसमपदी	२२) गुरुशिष्य परंपरा
२३) आधुनिक शिक्षा पद्धति	२४) तिहाई
२५) चक्रदार	२६) फर्माईशी
२७) फर्माईशी चक्रदार	२८) कमाली चक्रदार
२९) बेदम तिहाई	३०) दमदार तिहाई

प्र.३ लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन) (प्रत्येकी ८ गुण)

(१६ गुण)

- १) पारंपरिक गुरु शिष्य परंपरा या विषयी आपले विचार लिहा
- २) आधुनिक काळातील संगीत शिक्षा पद्धति चे स्वरूप लिहा .
- ३) तिहाई चे स्वरूप साथ संगत करिता कशा प्रकारे असते .
- ४) एकल वादनामध्ये तिहाईचे सौंदर्य .
- ५) ताल व ठेका यातील फरक लिहा .

- ६) कोणत्याही दोन सममात्रिक तालातील फरक स्पष्ट करा .
- ७) कोणत्याही दोन विषम मात्रिक तालातील फरक स्पष्ट करा .
- ८) एकल वादन व साथसंगत यातील फरक स्पष्ट करा .
- ९) एक आदर्श एकल वादनाचे स्वरूप कशा प्रकारे असावे याबद्दल आपले विचार लिहा .
- १०) एक आदर्श शिष्य होण्याकरिता कोणते गुण आवश्यक आहेत .
- ११) वर्तमान काळात तबला वादन पद्धतिमधील बदलते स्वरूप .
- १२) उत्तर भारतीय संगितामध्ये तालवाद्याचे स्थान .
- १३) घराणा परंपरेबद्दल आपले विचार लिहा .
- १४) एक आदर्श कायदा या विस्तारक्षम रचनेचा विस्तार कशा प्रकारे असावा .
- १५) एखादा फर्माईशी चक्रदार कसा तयार केला जातो .
- १६) एखादा कमाली चक्रदार कसा तयार केला जातो .
- १७) फर्शबंदी विषयी आपले विचार लिहा .
- १८) चिल्ला पद्धती विषयी आपले विचार लिहा .
- १९) अक्षरसाधना करण्याच्या पद्धती लिहा .
- २०) पढंत या विषयी आपले विचार मांडा

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)

(१६ गुण)

- १) गामे खाँ यांचा जिवनपरिचय लिहा .
- २) आफाकहुसेन खाँ यांचा जिवनपरिचय लिहा .
- ३) हाजीविलायतअली खाँ यांचा जिवनपरिचय लिहा .
- ४) पं. व्ही.डी.पलुस्कर यांचा जिवनपरिचय लिहा .
- ५) पं.शिवकुमार शर्मा यांचा जिवनपरिचय लिहा .
- ६) पं.जानकी प्रसाद यांचा जिवनपरिचय लिहा .
- ७) पं.आंबादासपंत आगले यांचा जिवनपरिचय लिहा .
- ८) पं.दत्तोपंत मंगळवेढे यांचा जिवनपरिचय लिहा .
- ९) एकल तबला वादनाची आदर्श पद्धती लिहा .
- १०) तबला संगतकाराची भूमिका यावर आपले विचार लिहा .

- १) समाज आणि कलाकार यावर आपले विचार लिहा .
- २) वर्तमानकाळात संगीत शिक्षा पद्धतीचे बलते स्वरूप यावर आपले विचार लिहा .
- ३) आदर्श तबला कसा असावा यावर आपले विचार लिहा .
- ४) रियाजाच्या विभिन्न पद्धति लिहा .
- ५) छंद यावर आपले विचार लिहा .

(Qution Bank)
M.A .II Sem-III
HCT. Paper No:1.3
Research Methodology

سوال نمبر 2 مختصر جواب لکھیے۔

- 01) رسک (Rusk) نے تحقیق کی کیا تعریف بیان کی ہے؟
- 02) ڈاکٹر گیان چند جین نے تحقیق کے بارے میں کیا کہا ہے؟
- 03) ڈاکٹر تلک سنگھ نے تحقیق کے بارے میں کیا کہا ہے؟
- 04) تحقیق میں ثانوی ذرائع کونسے ہیں؟
- 05) بنیادی تحقیق کسے کہتے ہیں؟
- 06) اطلاقی تحقیق کسے کہتے ہیں؟
- 07) مقداری تحقیق کسے کہتے ہیں؟
- 08) معیاری تحقیق کسے کہتے ہیں؟
- 09) تنقیدی نسخہ کسے کہتے ہیں؟
- 10) تحقیق میں کس بات پر زیادہ زور دیا جاتا ہے؟
- 11) دبستان سے کیا مراد ہے؟
- 12) نقادوں میں نفرت کا جذبہ کیوں ہوتا ہے؟
- 13) آکسفورڈ انگلش ڈکشنری میں تحقیق کے کیا معنی بتائے گئے ہیں؟
- 14) پال (PAUL) نے تحقیق کی کیا تعریف بیان کی ہے؟
- 15) ڈاکٹر عبداللہ کی نگاہ میں تحقیق کی کیا تعریف ہے؟

- (16) ڈاکٹر نجم الاسلام کے مطابق تحقیق کی کیا تعریف ہے؟
- (17) تحقیق میں مواد کا تجزیہ کیسا کرنا چاہیے؟
- (18) نصیر الدین ہاشمی کی تحقیقی تصانیف کے نام لکھیے؟
- (19) تحقیق میں لغت کا استعمال کیوں ضروری ہے؟
- (20) تاریخی یا دستاویزی تحقیق کسے کہتے ہیں؟
- (21) بیانیہ تحقیق کسے کہتے ہیں؟
- (22) تجربیاتی تحقیق کسے کہتے ہیں؟
- (23) تقابلی تحقیق کسے کہتے ہیں؟
- (24) ترقیاتی تحقیق کسے کہتے ہیں؟
- (25) عموماً متن کی کتنی اقسام ہیں؟ روشنی ڈالیے۔
- (26) ڈاکٹر رامش اختر نے تدوین متن کے متعلق کیا کہا ہے؟
- (27) انتخاب موضوع کا مفہوم بیان کیجیے؟
- (28) مقالے کی زبان کیسی ہونی چاہیے؟
- (29) اقتباسات کا صحیح استعمال کیسے کیا جائے؟
- (30) محی الدین قادری زور کی تحقیقی تصانیف کے نام لکھیے۔

سوال نمبر 3 :- درج ذیل سوالات کے جوابات لکھیے۔

- (01) انتخاب موضوع کے معاون ذرائع پر روشنی ڈالیے۔
- (02) تحقیق کی خصوصیات بیان کیجیے۔
- (03) "موضوع تحقیق کی مواد کی حصولیابی کے لئے اخبارات و رسائل کو امتیازی حیثیت حاصل ہے" اس قول کی وضاحت کیجیے۔
- (04) تحقیق میں "کتابیات" کی اہمیت پر روشنی ڈالیے۔
- (05) تحقیق میں "اشاریہ" کی اہمیت پر روشنی ڈالیے۔
- (06) تحقیق کے عصری ذرائع کونسے ہیں؟ ان پر تبصرہ کیجیے
- (07) تحقیق و تنقیدی کے معنی و مفہوم پر روشنی ڈالیے۔
- (08) ڈاکٹر بیچ ناتھ سنگھل نے تحقیق و تنقید کے فرق و اختلاف کی وضاحت کس طرح کی ہے لکھیے
- (09) تحقیق کا تاریخ سے رشتے پر روشنی ڈالیے۔
- (10) سائنس سے تحقیق کا رشتہ پر روشنی ڈالیے۔
- (11) تحقیق کا لسانیات سے رشتہ پر روشنی ڈالیے۔
- (12) تدوین متن کے اصول بیان کیجیے۔
- (13) تدوین کے اصول و مدارج پر روشنی ڈالیے۔
- (14) تدوین مخطوطات کی اہمیت پر روشنی ڈالیے۔
- (15) مغربی مفکروں اور اہل دانشوروں کی نگاہ میں تحقیق کی تعریف بیان کیجیے
- (16) "دکن میں اردو" کا اجمالی جائزہ لیجیے۔
- (17) انتخاب موضوع کی اہمیت و افادیت پر روشنی ڈالیے۔

(18) تحقیق کے مقاصد پر روشنی ڈالیے۔

(19) محقق اور ریسرچ اسکالر میں فرق کو واضح کیجیے۔

(20) ریسرچ اسکالر کی ذمہ داریوں پر روشنی ڈالیے۔

سوال نمبر 4 مفصل جواب لکھیے۔

(01) بابائے اردو مولوی عبدالحق کی تحقیقی خدمات کا جائزہ لیجیے۔

(02) محی الدین قادری زور کی تحقیقی خدمات کا جائزہ لیجیے۔

(03) نصیر الدین ہاشمی کی تحقیق نگاری کا خدمات کا جائزہ لیجیے۔

(04) حافظ محمود شیرانی کی تحقیقی خدمات کا جائزہ لیجیے۔

(05) محقق کے علمی اوصاف بیان کیجیے۔

(06) محقق کے ذہنی اوصاف بیان کیجیے۔

(07) محقق کے کرداری اور اخلاقی اوصاف بیان کیجیے۔

(08) موضوع کے حوالے سے تحقیق کی اقسام پر مفصل روشنی ڈالیے۔

(09) ریسرچ اسکالر اور نگران کی ذمہ داریوں پر مفصل روشنی ڈالیے

(10) کوئی ایک موضوع لے کر تحقیقی مقالہ کا خاکہ تیار کیجیے۔

سوال نمبر 5:- مفصل جواب لکھیے۔

- 01) اردو کے نامور محققین پر مفصل نوٹ تحریر کیجیے۔
- 02) اردو میں تحقیق کی روایت اور ابتدائی نقوش پر مفصل روشنی ڈالیے۔
- 03) تحقیق کے طریقے کار کے حوالے سے اقسام پر مفصل روشنی ڈالیے۔
- 04) خاکہ کی تیاری کے عناصر پر مفصل روشنی ڈالیے۔
- 05) دنیائے ادب میں تحقیق کی اہمیت و افادیت اور ضرورت پر تفصیلی روشنی ڈالیے۔

(Qution bank)
M.A I Sem.I (Urdu)
Paper No:- HCT.1.3
Tanqid Ka Fan Or Dabistsne Tanqeed

سوال نمبر 2 مختصر جواب لکھیے۔

- 01) کلیم الدین احمد نے آل احمد سرور کے متعلق کیا کہا ہے؟
- 02) کلیم الدین احمد نے حالی کے متعلق کیا کہا ہے؟
- 03) کلیم الدین احمد نے احتشام حسین کے متعلق کیا کہا ہے؟
- 04) تنقید کے اعتراف س میں آل احمد سرور کا قول بیان کیجئے؟
- 05) ادب آفاق گیر ہے، اس قول پر روشنی ڈالے؟
- 06) میتھو آرنلڈ نے تنقید کی کیا تعریف بیان کی ہے؟
- 07) والٹر پیٹر نے تاثراتی تنقید کے بارے میں کیا کہا ہے؟
- 08) شعر میں جمالیاتی پہلو کی کیا اہمیت ہے؟
- 09) کارل مارکس کا کیا نظریہ تھا؟
- 10) پروفیسر شبیہ الحسن نے نفسیاتی تنقید کے بارے میں کیا کہا ہے؟
- 11) آل احمد سرور نے سائنٹیفک تنقید کے بارے میں کیا کہا ہے؟
- 12) پروفیسر گوپی چند نارنگ نے اسلوبیاتی تنقید کے بارے میں کیا کہا ہے؟
- 13) اسلوبیات سے کیا مراد ہے؟
- 14) مجنوں گور کھپوری ہے میر تقی کے بارے میں کیا کہا؟

- (15) تاثراتی تنقید کی کمزوریاں بیان کیجیے
- (16) سلام العجمی کا تصور تنقید بیان کیجیے
- (17) ابن رشیق کا تصور تنقید پر روشنی ڈالیے
- (18) امیر کیاؤس کا تصور تنقید پر روشنی ڈالیے .
- (19) عروضی سمرقندی کا تصور تنقید پر روشنی ڈالیے .
- (20) شمس قیس رازی کا تصور تنقید پر روشنی ڈالیے
- (21) صحیح معنوں میں نقاد کیسا ہونا چاہئے
- (22) افلاطون نے شاعری کو کتنے حصوں میں تقسیم کیا ہے واضح کیجیے
- (23) ارسطو کون تھا اور اس کا طریقہ کار کیا تھا
- (24) ارسطو نے ڈرامے کے متعلق کیا کہا ہے
- (25) آرنلڈ نے موضوع کے متعلق کیا کہا ہے
- (26) آرنلڈ نے مذہب اور فلسفے کے متعلق کیا کہا ہے
- (27) ایلپیٹ شاعری کے متعلق کیا خیال کرتا ہے
- (28) مارکسی نقاد ادب سے کیا توقع رکھتا ہے
- (29) ایلپیٹ نے ۱۹۲۵ میں کون سا اعلان کیا تھا
- (30) تاثراتی نقادوں کے نام لکھے

سوال نمبر 3:- درج ذیل سوالات کے جوابات لکھیے۔

- (01) تاثراتی تنقید پر مختصر نوٹ لکھیے
- (02) مارکسی تنقید پر مختصر نوٹ لکھیے .
- (03) نفسیاتی تنقید پر مختصر نوٹ لکھیے .
- (04) سائنٹفک تنقید پر مختصر نوٹ لکھیے .
- (05) مٹی تنقید پر مختصر نوٹ لکھیے .
- (06) ہیستری تنقید پر مختصر نوٹ لکھیے
- (07) اسلوبیاتی تنقید پر مختصر نوٹ لکھیے
- (08) جدید اردو تنقید کا اجمالی جائزہ لیجیے
- (09) فارسی شعریات کا اجمالی جائزہ لیجیے
- (10) عربی شعریات کا اجمالی جائزہ لیجیے .
- (11) اردو تنقید کا آغاز مختصر بیان کیجیے .
- (12) اردو تنقید کی ضرورت بیان کیجیے
- (13) ادبی تنقید کے اصول بیان کیجیے
- (14) مولانا حالی کی مقدمہ شعر و شاعری کا محاکمہ بیان کیجیے
- (15) قدیم تنقید اور جدید تنقید میں فرق واضح کیجیے
- (16) تحقیق اور تنقید میں فرق واضح کیجیے
- (17) دنیا کے ادب میں تنقید کی کیا اہمیت ہے
- (18) شعرائے اردو کے تذکرے پر نوٹ لکھیے

(19) ارسطو اور افلاطون کے رشتے پر روشنی ڈالے؟

(20) ارسطو کی بو طیقا کا محاکمہ کیجیے

سوال نمبر 4:- مفصل جواب لکھیے۔

(01) افلاطون کے تنقیدی خدمات کا مفصل جائزہ لیجیے

(02) ارسطو کے تنقیدی خدمات کا مفصل جائزہ لیجیے

(03) ٹی۔ ایس۔ ایلٹ کے تنقیدی خدمات کا مفصل جائزہ لیجیے

(04) میتھو آرنلڈ کے تنقیدی خدمات کا مفصل جائزہ لیجیے

(05) مغربی تصورات تنقید کا مفصل جائزہ لیجیے

(06) مشرقی تصورات تنقید کا مفصل جائزہ لیجیے

(07) دبستان تنقید پر مفصل نوٹ لکھیے

(08) نقاد کے فرائض بیان کیجیے

(09) تحقیق اور تنقید کا رشتہ پر مفصل روشنی ڈالے

(10) اردو تنقید نگاری میں کلیم الدین احمد کا مقام بیان کیجیے

سوال نمبر 5:- مفصل جواب لکھیے۔

- 01) ڈاکٹر بیج ناتھ نے تحقیق و تنقید کے فرق و اختلاف کی وضاحت کی ہے، اس پر مفصل روشنی ڈالیے
- 02) اردو میں تنقید کی روایت اور ابتدائی نقوش پر مفصل روشنی ڈالیے
- 03) اردو کے نامور نقادوں پر مفصل نوٹ تحریر کیجیے
- 04) اصول تنقید اور تنقیدی نظریات پر تفصیلی روشنی ڈالیے
- 05) ادب میں تنقید کی ضرورت اور اہمیت پر تبصرہ کیجئے

(Qution Bank)
M.A.II sem.III (Urdu)
Paper No - HCT.1.2
(Urdu Sahafat)

سوال نمبر 2: مختصر جواب لکھیے:

- 01- کالم نویسی سے کیا مراد ہے؟
- 02- ادارہ نویسی سے کیا مراد ہے؟
- 03- کامیاب صحافی کیسا ہوتا ہے؟
- 04- نیوز فیچر کیسے کہتے ہیں؟
- 05- تاریخی فیچر کیسے کہتے ہیں؟
- 06- شخصیتی فیچر کیسے کہتے ہیں؟
- 07- سیاحتی فیچر کیسے کہتے ہیں؟
- 08- عملی فیچر کیسے کہتے ہیں؟
- 09- سائنسی فیچر کسے کہتے ہیں؟
- 10- انسانی دلچسپی کے فیچر کسے کہتے ہیں؟
- 11- اردو فیچر کسے کہتے ہیں؟
- 12- اطلاعات ادارہ سے کیا مراد ہے؟
- 13- متاثر کن ادارہ سے کیا مراد ہے؟
- 14- مزاحیہ کالم کسے کہتے ہیں؟
- 15- خصوصی کالم کے لیے ہیں؟

- 16- سٹڈیٹ کالم کسے کہتے ہیں؟
- 17- اردو فیچر کیسے لکھے جاتے ہیں؟
- 18- عمدہ فیچر کیسے لکھے جاتے ہیں؟
- 19- صحافت کے فن پر روشنی ڈالے
- 20- اردو میں صحافت کا آغاز کب اور کیسے ہوا۔
- 21- جام جہاں کا تعارف بیان کیجیے۔
- 22- الہلال کا تعارف بیان کیجیے۔
- 23- اودھ پنچ کا تعارف بیان کیجیے
- 24- تہذیب الاخلاق کا تعارف بیان کیجیے۔
- 25- مخزن کا تعارف بیان کیجیے۔
- 26- پر لطف ادارہ سے کیا مراد ہے؟
- 27- رنگ برنگی کالم کسے کہتے ہیں؟
- 28- ذاتی کالم کسے کہتے ہیں؟
- 29- جدید کالم نویسی سے کیا مراد ہے؟
- 30- سید الاخبار، کا تعارف بیان کیجیے۔

سوال نمبر 3 : درج ذیل سوالات کے جوابات لکھیے:

- 01- فیچر کی اقسام کا اجمالی جائزہ لیجیے۔
- 02- کالم نویسی کی اقسام کا اجمالی جائزہ لیجیے۔
- 03- ادارہ کی اشام کا اجمالی جائزہ لیجیے۔
- 04- اخبار کی اقسام کا اجمالی جائزہ لیجیے۔
- 05- اخبار کے اجزاء کا اجمالی جائزہ لیجیے۔
- 06- صحافت کی اہمیت و افادیت پر روشنی ڈالیے۔
- 07- اخبار کی اہمیت و افادیت اور ضرورت پر روشنی ڈالیے۔
- 08- دور جدید کے اردو اخباروں پر روشنی ڈالیے۔
- 09- مولانا آزاد کی صحافت نگاری کا اجمالی جائزہ لیجیے۔
- 10- سر سید کی صحافت نگاری کا اجمالی جائزہ لیجیے۔
- 11- مولانا جوہر علی کی صحافت نگاری کا اجمالی جائزہ لیجیے۔
- 12- مولانا ظفر علی خان کی صحافت نگاری کا اجمالی جائزہ لیجیے۔
- 13- مولانا غلام رسول کی صحافت نگاری کا اجمالی جائزہ لیجیے۔
- 14- دیانارائن نغم کی صحافت نگاری کا اجمالی جائزہ لیجیے۔
- 15- منشی سجاد حسین کی صحافت نگاری کا اجمالی جائزہ لیجیے۔
- 16- منشی نول کشور کی صحافت نگاری کا اجمالی جائزہ لیجیے۔
- 17- 1857ء کے عہد کی صحافت نگاری کا اجمالی جائزہ لیجیے۔
- 18- جنگ آزادی کے بعد صحافت کے ارتقاء پر روشنی ڈالیے۔

19- قدیم زمانے میں خبر پہنچانے کے طریقوں پر دوستی ڈالیے۔

20- ادیبوں کی اقسام کے متعلق آپ کیا جانتے ہیں؟ لکھیے۔

سوال نمبر 4 : مفصل جواب لکھیے۔

01- ہندوستانی اخبار نویسی کا مفصل جائزہ لیجیے۔

02- اردو صحافت کا سفر بیان کیجیے۔

03- ادارہ نگاری کی تعریف بیان کرتے ہوئے اس کی دشواریاں پر مفصل روشنی ڈالیے

04- کالم نویسی کی تعریف بیان کرتے ہوئے، اس کی دشواریاں پر مفصل روشنی ڈالیے۔

05- عہد بہ عہد صحافت کی تاریخ بیان کیجیے

06- کامیاب صحافی کے لازمی لیاقتیں پر مفصل روشنی ڈالیے۔

07- اخبار کے مختلف شعبوں پر مفصل تبصرہ کیجیے۔

08- کالم نویسی کی اہمیت و افادیت پر مفصل روشنی ڈالیے۔

09- ادارہ نویسی کی اہمیت و افادیت پر مفصل روشنی ڈالیے۔

10- اردو کے شاہکار اخباروں پر مفصل روشنی ڈالیے۔

سوال نمبر 5:- مفصل جواب لکھیے۔

01- ہندوستان میں صحافت کے آغاز و ارتقاء پر تفصیل سے تبصرہ کیجیے۔

02- دور جدید میں اخبار کی اہمیت و افادیت مفصل روشنی ڈالیے۔

03- شہر شولا پور کی اخبار نویسی پر روشنی ڈالیے۔

04- اردو صحافت کی تاریخ بیان کیجیے۔

05- اردو صحافت اور ٹکنالوجی پر مفصل نوٹ لکھیے۔
